

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

MAGISTRSKO DELO

RAČUNOVODSTVO V POSTOPKU PRISILNE PORAVNAVE

Ljubljana, avgust 2013

ANA ARKO

IZJAVA O AVTORSTVU

Spodaj podpisana Ana Arko, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, izjavljam, da sem avtorica magistrskega dela z naslovom Računovodstvo v postopku prisilne poravnave, pripravljenega v sodelovanju s svetovalcem prof. dr. Markom Hočevarjem.

Izrecno izjavljam, da v skladu z določili Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (Ur. l. RS, št. 21/1995 s spremembami) dovolim objavo magistrskega dela na fakultetnih spletnih straneh.

S svojim podpisom zagotavljam, da

- je predloženo besedilo rezultat izključno mojega lastnega raziskovalnega dela;
- je predloženo besedilo jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem
 - poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam v magistrskem delu, citirana oziroma navedena v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, in
 - pridobila vsa dovoljenja za uporabo avtorskih del, ki so v celoti (v pisni ali grafični obliki) uporabljena v besedilu, in sem to v besedilu tudi jasno zapisala;
- se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku (Ur. l. RS, št. 55/2008 s spremembami);
- se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega magistrskega dela dokazano plagiatorstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom.

V Ljubljani, dne _____

Podpis avtorice: _____

KAZALO

UVOD	1
1 KRIZA V SLOVENIJI.....	4
1.1 Gospodarska rast in konkurenčnost gospodarstva v Sloveniji	5
1.2 Razlogi za krizo v Sloveniji.....	6
1.3 Temeljna pravila finančnega poslovanja	8
1.4 Možne rešitve podjetij iz krize	14
1.5 Reševanje krize s prisilno poravnavo	17
2 PRAVNI VIDIK POSTOPKA PRISILNE PORAVNAVE	18
2.1 Predhodni in glavni postopek zaradi insolventnosti	20
2.2 Organi v prisilni poravnavi.....	26
2.2.1 Sodnik posameznik	26
2.2.2 Upravitelj	26
2.2.3 Upniški odbor.....	27
3 RAČUNOVODSKI VIDIK POSTOPKA PRISILNE PORAVNAVE	27
3.1 Računovodenje pred začetkom prisilne poravnave	28
3.1.1 Finančno prestrukturiranje podjetja	28
3.1.2 Obvezne sestavine načrta finančnega prestrukturiranja.....	29
3.2 Računovodenje med postopkom prisilne poravnave	32
3.2.1 Računovodsko evidentiranje	32
3.2.2 Terjatve in obveznosti v postopku prisilne poravnave.....	32
3.2.3 Upniki v postopku prisilne poravnave	33
3.2.4 Obveznosti do države.....	33
3.2.5 Dolžnik v postopku prisilne poravnave	34
3.2.6 Uporaba zakonodaje	34
4 PRAKTIČNI PRIMER RAČUNOVODENJA V POSTOPKU PRISILNE PORAVNAVE.....	37
4.1 Računovodenje v izbranem podjetju pred začetkom prisilne poravnave	37
4.1.1 Predstavitev podjetja	37
4.1.2 Vzroki za prisilno poravnavo	38
4.1.3 Analiza kazalnikov podjetja v letih pred uvedbo postopka prisilne poravnave.....	39
4.2 Računovodenje v izbranem podjetju med postopkom prisilne poravnave	41
4.2.1 Analiza kazalnikov za leto 2010	42
4.3 Načrt finančnega prestrukturiranja	43
4.3.1 Opis dejstev in okoliščin, iz katerih izhaja, da je dolžnik insolventen	44
4.3.2 Predlog prisilne poravnave.....	44
4.3.3 Ocena deleža plačila nezavarovanih terjatev upnikov v primeru stečajja.....	46
4.3.4 Ocena stroška odpravnin	47
4.3.5 Ocena stroška stečajnega postopka	48
4.3.6 Prednost postopka prisilne poravnave pred stečajem	49
4.3.7 Projekcija poslovanja – predračunski izkazi	50

4.3.8 Opis drugih ukrepov finančnega prestrukturiranja	51
4.3.9 Obveznosti posloводства v postopku prisilne poravnave	53
4.4 Ugotovitve, zaključki in predlogi	55
SKLEP	59
LITERATURA IN VIRI	61
PRILOGE	63

KAZALO SLIK

Slika 1: Poslovni sistem kot interakcija prvin, okolja in poslovnih funkcij	10
Slika 2: Poslovni proces (poenostavljen prikaz)	13

KAZALO TABEL

Tabela 1: Pomladanska napoved glavnih makroekonomskih agregatov – gospodarska aktivnost	6
Tabela 2: Bilanca stanja dolžnika pred vložitvijo predloga za začetek postopka prisilne poravnave	31
Tabela 3: Bilanca stanja ob potrditvi postopka prisilne poravnave pri dolžniku	36
Tabela 4: Splošni identifikacijski podatki o podjetju – dolžniku	38
Tabela 5: Analiza kazalnikov za leta 2005, 2006, 2007 in 2008	41
Tabela 6: Analiza kazalnikov za leto 2010	42
Tabela 7: Spisek nezavarovanih terjatev	45
Tabela 8: Spisek prednostnih terjatev	46
Tabela 9: Ocena deleža plačila nezavarovanih terjatev upnikov v primeru stečaja	47
Tabela 10: Stroški, povezani s stečajem, odpravnine zaposlenim	48
Tabela 11: Stroški, povezani s stečajem	49
Tabela 12: Poplačilo navadnih upnikov v primeru stečaja	49
Tabela 13: Poplačilo navadnih upnikov v primeru prisilne poravnave	50
Tabela 14: Projekcija prejemkov pri naložbenju v letu 2010	53

UVOD

Osnovna problematika in namen magistrskega dela s katero sem se ukvarjala, je iskanje odgovora, kakšno je pravilno računovodenje v postopku prisilne poravnave. Podjetja se ustanovijo z namenom, da bi čim uspešneje delovala. Temeljni cilj poslovanja je ustvarjanje koristi za lastnike podjetja. Podjetništvo je proces ustvarjanja vrednosti iz praktično nič (Timmons, 1999, str. 7). Različne ekonomske težave pa lahko posamezni gospodarski subjekt pripeljejo v položaj, ko se sooči z likvidnostnimi težavami. Mayr (2009, str. 14) pravi, da je normalna faza življenja podjetja tudi kriza. Podjetje je lahko v različnih fazah življenjskega cikla. S poznavanjem stanja, v katerem je podjetje, lahko obdobje bolezni skrajšamo, obdobje uspeha podaljšamo in navsezadnje podaljšamo življenje podjetja. To moramo čim prej zaznati in sprejeti ustrezne odločitve. Poti, kako priti iz krize, so različne. S skupnim imenom jih imenujemo prestrukturiranje. Gale Robežnikova (2005, str. 39) je mnenja, da imamo dve skupini insolventnih postopkov: likvidacijske in reorganizacijske.

Prisilna poravnava je z zakonom urejen postopek sanacije dolžnika v finančnih težavah, ki se ga lahko predlaga pred stečajnim postopkom. Namen magistrskega dela je prikaz sanacije podjetja, za katerega so že podani razlogi, da bi nad njim začeli stečajni postopek (Gale Robežnik, 2005, str. 39). Prisilno poravnavo navadno predlaga dolžnik sam, ker meni, da bo z zmanjšanjem svojih obveznosti v prihodnje posloval pozitivno. Insolventni dolžnik najbolje pozna svoje finančno stanje in tudi oceni, v kolikšnem času in kakšnem obsegu bo sposoben poplačati terjatve upnikov (Kebrič, 1995). Najpogostejši predlagani ukrep je znižanje in odlog plačila obstoječih obveznosti (Hieng, 2002, str. 10-12). Položaj insolventnosti poslovnega subjekta je izvirno poslovno-finančni položaj (Plavšak, 2009 str. 12). Sledi finančno prestrukturiranje, ki je celota ukrepov, ki se izvedejo, da bi dolžnik postal kratkoročno in dolgoročno plačilno sposoben. Ukrepe in metode, s katerimi namerava dolžnik odpraviti vzroke insolventnosti in tako preprečiti stečaj, navede v načrtu finančne reorganizacije.

Načrt finančne reorganizacije vsebuje predpisane vsebine. V njem moramo na podlagi dejanskega stanja, identifikacije razlogov krize in predlaganih metod prestrukturiranja dokazati, da bodo upniki s prisilno poravnavo ugodneje poplačani, kot bi bili v primeru stečaja (Mayr, 2009 str. 25). Bhardway loči tri tipe upnikov, ki jim je treba poplačati dolgove: dolgovi po zakonu državnim institucijam za plačila davkov, zakonske finančne obveznosti do zaposlenih, finančne obveznosti za delovanje kot npr. elektrika, voda itd.; bankam in drugim finančnim institucijam; drugim upnikom kot npr. kupcem, dobaviteljem itd. (Bhardway, 2009). Odgovora na vprašanja, ali je uspešno finančno prestrukturiranje družbe še mogoče in kateri ukrepi so ustrezni, da bi družba znova postala kratkoročno in dolgoročno plačilno sposobna, sta odvisna od trenutnega finančnega položaja družbe in vzrokov, zaradi katerih je postala insolventna (Plavšak, 2009, str. 12).

Opredelitev ciljev. Cilj magistrskega dela je prikazati pomen pravilno zastavljenega vodenja postopka prisilne poravnave, da se le ta na sodišču potrdi. Glede na to, da je prisilna poravnava zadnja možnost pred stečajem in prenehanjem poslovanja, želim dokazati, kako pomembno je za poslovodstvo, da pozna zahteven postopek prisilne poravnave, saj se mora držati strogih zakonskih določil, in kako je pravilno knjigovodsko in računovodsko poročanje odločilno v procesu prisilne poravnave. Nedoslednost pomeni, da sodišče prisilne poravnave ne potrdi in sledi likvidacija podjetja.

Opredelitev metod dela in raziskovanja. Magistrska naloga obravnava problematiko izvedljivosti prestrukturiranja v postopku prisilne poravnave. Sestavljena je iz teoretičnega in empiričnega dela.

V teoretičnem delu so predstavljene ugotovitve različnih avtorjev o temeljnih pojmi, povezanih s krizo v podjetju, vrstah kriz, vzrokih in načinih reševanja krize, v nadaljevanju sledi prikaz insolvenčnih postopkov. Postopek prisilne poravnave je le eden od načinov zdravljenja krize, čeprav velikokrat predstavlja odločilno možnost za izhod iz kriznega položaja. Osrednji dokument postopka prisilne poravnave je načrt finančne reorganizacije, v katerem dolжник obrazloži izbrane metode za izhod iz krize ter oceni vpliv za odpravo nelikvidnosti, prezadolženosti in kapitalske neustreznosti.

Empirični del zajema analizo ukrepov finančne reorganizacije v skladu s slovensko zakonodajo in podrobneje predstavi računovodske dokumente. Predstavljena sta konkretni primer in vsebina reorganizacije podjetja v prisilni poravnavi. Opisani so dejavnost podjetja, vzroki za krizo in poročilo o finančnem stanju družbe. Sledijo glavni ukrepi in metode finančne reorganizacije ter analiza poslovanja podjetja za obdobje, na katerega učinkuje prisilna poravnava.

Metodi raziskovanja, ki jih uporabim v empiričnem delu naloge, sta deduktivna metoda, s katero na osnovi teoretičnih del s področja insolvenčnih postopkov pridem do lastnih zaključkov v zvezi s konkretno obravnavanim primerom, ter analitična metoda, s katero analiziram odločitve v podjetju, za katerega sem naredila primer postopka prisilne poravnave.

Zadnjemu poglavju sledi še sklep magistrskega dela, v katerem so predstavljene ugotovitve, ki izhajajo iz obravnavane tematike.

Prvi del magistrskega dela vsebuje poglobljen teoretično-analitičen pregled strokovne literature ter člankov domačih in tujih strokovnjakov z obravnavanega področja. V tem delu magistrskega dela uporabim opisno metodo in metodo kompilacije, s katero sem povzela opazovanja, stališča in sklepe različnih avtorjev.

Pri izdelavi magistrskega dela in obdelavi podatkov predpostavljam, da imam zadostno znanje, pridobljeno med študijem in v praksi, sposobnost kompleksnega obravnavanja

problemov, razpoložljivost domače in tuje literature ter razpoložljivost potrebnih podatkov o podjetju.

Zasnova dela s strukturo poglavij. Magistrsko delo je sestavljeno iz štirih glavnih poglavij, tematika je dodatno razdeljena v podpoglavjih. V uvodnem poglavju predstavim obravnavano problematiko in vsebino magistrskega dela.

V prvem poglavju, ki sledi uvodnemu delu o problematiki in namenu magistrskega dela, obravnavam trenutno krizo v Sloveniji, krizo podjetja, odpravljanje njenih vzrokov in predstavim metode in ukrepe, ko se skuša rešiti podjetje pred stečajem.

Ker je postopek prisilne poravnave v Sloveniji urejen z Zakonom o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (v nadaljevanju ZFPPIPP) z novelama ZFPPIPP-A in ZFPPIPP-B (v nadaljevanju ZFPPIPP), bo pravni vidik naslov in tema mojega drugega poglavja. V tem poglavju in pripadajočih poglavjih podam vsebino členov, kot si procesno sledijo. ZFPPIPP od 1. oktobra 2008 ureja postopek prisilne poravnave.

V tretjem poglavju teoretično obravnavam proces računovodenja v postopku prisilne poravnave. Na kratko razložim definicijo računovodenja. V nadaljevanju v pripadajočih podpoglavjih nadalje razdelam naloge računovodje pred postopkom prisilne poravnave in naloge med postopkom prisilne poravnave.

V praktičnem delu naloge oziroma v četrtem poglavju prikažem računovodenje v postopku prisilne poravnave na praktičnem primeru. Z analiziranjem finančnih podatkov in s splošnim pregledom poslovanja insolventnega podjetja samostojno pripravim načrt finančnega prestrukturiranja podjetja. V nalogi s konkretnim primerom predstavim računovodsko poročanje pred uvedbo postopka in računovodsko poročanje po potrditvi postopka prisilne poravnave na sodišču. Primer predstavim, kot si je kronološko sledil.

1 KRIZA V SLOVENIJI

Tehnični napredek kot gonilo razvoja je z razvojem transporta povzročil, da je svet postal enoten ekonomski prostor, še posebej izrazito na finančnem področju. Po besedah dr. Franja Štiblarja (Štiblar, 2012, str. 1270) širjenje trga na svetovno raven zahteva tudi njegovo enotno ureditev in nadzor, da naj bi trg kot temeljni gospodarski mehanizem deloval učinkovito, pošteno in hitro, kar pomeni, da bi ustvarjal enake pogoje gospodarjenja za vse. Enaki pogoji gospodarjenja pomenijo v resnici situacijo popolne konkurence na trgu. Sestavna dela popolne konkurence na trgu sta čista konkurenca na trgu izdelkov in storitev ter prosta konkurenca na trgu produkcijskih dejavnikov. Pri obeh gre za elemente (Štiblar, 2012, str. 1270):

- atomičnosti (veliko število neznatnih ponudnikov in povpraševalcev),
- homogenosti izdelkov in storitev, dejavnikov, ki so predmet trgovanja,
- gibljivosti akterjev, ki pri nakupu ali prodaji sledijo samo cenovnemu interesu,
- popolno informiranost akterjev, sposobnost za odločitev in voljo.

Če so vsi navedeni pogoji hkrati izpolnjeni, bo dosežena normalna cena predmeta trgovanja, ki je najnižja možna za vse akterje v tistem prostoru, času in kot taka daje le normalne dohodke prodajalcem, ki pokrijejo normalne stroške izdelave izdelka, dane storitve ali uporabe produkcijskega dejavnika. Tak tržni ideal ni nikoli ni izpolnjen. V nepopolni konkurenci so cene v določeni meri monopolne in monopolistom dajejo tudi monopolne dohodke, dodatne dobičke na račun drugih nemonopolistov, ki dobijo zato manj kot normalne dohodke. Vsi akterji na trgu sledijo maksimalnemu dobičku, zato se zavestno trudijo, da bi si ustvarili prednost in odpravili popolnost trga, iz tako ustvarjene nepopolnosti bi lahko črpali dobičke zase. Tak koncept je prevladoval v ekonomski teoriji in praksi kapitalističnih držav kot temeljna ideologija vse od sredine sedemdesetih let. Njegova posledica so bile krize, najmočnejša globalna finančna kriza iz 2008, ki še ni končana (Štiblar, 2012, str. 1270-1272).

Slovenija je v letu 2009 zaradi ekonomske recesije ustvarila javno finančni primanjkljaj v višini dveh milijard evrov in javni dolg je začel naraščati. Tako stanje se je nadaljevalo v letu 2010, kar je postalo fiskalno nevzdržno. V Sloveniji se je pokazala dilema, ali fiskalno konsolidacijo rešiti zgolj s krčenjem javnih izdatkov ali tudi zvišati davke. Ekonomska recesija je izpostavila dejstvo, da je evroobmočje makroekonomsko nestabilno in je zato za Slovenijo naloga, kako naj stabilizira svoje gospodarstvo v nestabilnih evrorazmerah. Slovenija mora ustvariti večjo konkurenčnost v razmerah evra, kjer države tekmujejo v konkurenčnosti. Tako nestabilnost evroobmočja kot konkurenčnost znotraj evroobmočja zahtevata, da država ohrani nacionalno fiskalno politiko in si tako omogoči odzivanje na dogajanja ter konkurenčnost v evroobmočju. Pri tem je pomembno, da je državna uprava sposobna izvajati aktivno fiskalno politiko in novo industrijsko politiko konkurenčnosti (Senjur, 2012, str. 8).

Uporaba pojma konkurenčnost se kaže v dveh vrstah konkurenčnosti. Prva je cenovna ali stroškovna konkurenčnost, ki se kaže v konkurenčnosti izvoza. Tradicionalen nasvet je, da bi bilo cenovno konkurenčnost mogoče doseči z nizkimi plačami in nizkimi davki. Tako bi dosegli hitro rast izvoza, ki bi bila temelj hitre gospodarske rasti BDP. Druga je konkurenčnost države kot lokacije za gospodarske osebe in posle. Tipičen nasvet za spodbujanje je liberalizacija in deregulacija. Navadno je to povezano s stroškovno konkurenčnostjo. Dejavniki konkurenčnosti so torej nizke plače, nizki davki, liberalizacija in deregulacija (Senjur, 2012, str. 19).

1.1 Gospodarska rast in konkurenčnost gospodarstva v Sloveniji

Prioriteta Strategije razvoja Slovenije (SRS) na področju gospodarske rasti in konkurenčnosti gospodarstva vključuje cilje (UMAR, 2013, str. 17): zagotavljanje makroekonomske stabilnosti, spodbujanje podjetniškega razvoja in povečanje konkurenčnosti ter izboljšanje konkurenčne sposobnosti storitev. Na področju zagotavljanja makroekonomske stabilnosti so od mednarodne finančne in gospodarske krize izzivi predvsem vzpostavitev javne finančne stabilnosti, stabilizacija razmer v finančnem sektorju in ponovna oživitev gospodarske rasti. V okviru cilja povečane konkurenčnosti in spodbujanja podjetniškega razvoja daje SRS poudarke razvoju področij, kjer ima Slovenija konkurenčne prednosti, podjetništvu ter razvoju malih in srednje velikih podjetij, spodbujanju in razvoju inovativnega okolja in inovativnosti, internacionalizaciji ter konkurenci na trgih mrežnih dejavnosti. Pri povečanju konkurenčne sposobnosti storitev SRS prioriteto opredeljuje potrebo po okrepitevi dejavnikov učinkovitosti storitev in poenostavitvi administrativnega okolja za njihovo izvajanje, poseben poudarek pa je dan storitvam, ki so najtesneje povezane s poslovanjem (poslovne, finančne, distribucijske, infrastrukturne), saj imajo te največji vpliv na povečanje produktivnosti in konkurenčnosti gospodarstva (Urad RS za makroekonomske analize in razvoj, 2013 str. 17, v nadaljevanju UMAR).

Tabela 1 prikazuje, da se je po dveh letih skromne rasti gospodarska aktivnost v letu 2012 zmanjšala za 2,3 %. Lanski padec bruto domačega proizvoda je bil ob stagnaciji izvoza posledica izrazitega padca domače potrošnje. Okrevanje izvoza se je ustavilo predvsem zaradi poslabšanja gospodarskih razmer v evrskem območju. Zaradi zaostrenih razmer na trgu dela, realnega znižanja povprečne bruto plače in socialnih transferjev ter poslabšanja razpoloženja potrošnikov se je prvič po dvajsetih letih zmanjšala zasebna potrošnja. Z ukrepi za realizacijo delovanja javnega sektorja se je poglobil tudi padec državne potrošnje. Padec investicijske aktivnosti je bil podoben kot v predhodnem letu. Ob padcu vseh komponent domače potrošnje se je občutno zmanjšal tudi uvoz. Za letos se po napovedi UMAR pričakuje nadaljnje upadanje gospodarske aktivnosti (-1,9 %). Mednarodne inštitucije pričakujejo začetek postopnega okrevanja gospodarstva v naših trgovinskih partnericah šele v drugi polovici letošnjega leta. V domačem okolju bo

gospodarska gibanja še naprej zaznamovala javnofinančna konsolidacija. Njena uspešna izvedba je poleg učinkovite implementacije ukrepov za stabilizacijo razmer v domačem bančnem sistemu tudi nujen pogoj za izboljšanje percepcije Slovenije na mednarodnih finančnih trgih, kar bi olajšalo dostop do virov financiranja (UMAR, 2013, str. 5).

Tabela 1: Pomladanska napoved glavnih makroekonomskih agregatov – gospodarska aktivnost

	2012	2013	2014	2015
GOSPODARSKA AKTIVNOST		Pomladanska napoved (mar. 13)		
BDP, realna rast v %	-2,3	-1,9	0,2	1,2
BDP, v mio. EUR, tekoče cene	35.466	35.255	35.735	36.810
Zaposlenost, statistika nacionalnih računov, rast v %	-1,3	-1,6	-0,8	0
Št. registriranih brezposelnih, povprečje leta, v tisoč	110,2	123,5	124,1	120
Stopnja registrirane brezposelnosti v %	12	13,4	13,6	13,2
Stopnja brezposelnosti po anketi o delovni sili v %	8,9	10	10	9,4
Bruto plače na zaposlenega, realna rast v %	-2,4	-1,8	-0,6	0,3
*dejavnost zasebnega sektorja	-1,7	-1,3	-0,2	0,3
*dejavnost javnih storitev	-4,7	-3,1	-1,6	0
Produktivnost dela (BDP na zaposlenega), realna rast v %	-1,1	-0,2	1	1,2

Vir: UMAR, Pomladanska napoved gospodarskih gibanj 2013, 2013.

Kriza v Sloveniji je zarezala v različne segmente gospodarstva ter pustila sledi v sleherni gospodarski dejavnosti. Podjetja so v svojih finančnih poročilih v razmiku enega leta iz podjetij, ki poslujejo dolga leta s konstantnim dobičkom, dobrimi rezultati in perspektivo, naenkrat zašla v hude težave. Velike poslovne izgube so povzročile prisilne poravnave in stečaje v številnih poslovnih subjektih. Po svetu in v Sloveniji se je v finančno-revizorski stroki pojavil dvom v poslovna poročila, računovodska poročila in v ravnanje posloводства.

1.2 Razlogi za krizo v Sloveniji

Gospodarska kriza je prevetrila vse pore podjetniškega razmišljanja in se nekako kar ne more premakniti iz okolja, v katerem živimo (Kostanjevec, 2013, str. 1). Pesimistično gledanje na spremljanje statističnih rezultatov na dolgi rok še dodatno pogloblja apatičnost in željo po izhodu iz krize. Zaostreni pogoji poslovanja in finančni balon, ki je počil, so uničili tiste segmente gospodarstva, ki niso bili konkurenčni ali ne bi bili konkurenčni na daljši rok. Bančna kriza je globoko zarezala rane v socialno krizo, ni prizadela toliko zdravega jedra gospodarstva kot tistega inovativnega podjetniškega novonastajajočega duha. Podjetniška aktivnost se je v Sloveniji izrazito znižala tudi leta 2011, ko se je v državah EU že precej okrepila (Poročilo o razvoju, 2012). V omenjenem poročilu se je

stopnja celotne zgodnje podjetniške aktivnosti (indeks TEA je stopnja celotne zgodnje podjetniške aktivnosti in meri delež prebivalstva, ki se vključuje v podjetništvo. Zajema posameznike, ki so začeli vzpostavljati nova podjetja ali opravljati nove poslovne dejavnosti, vključujoč samozaposlitev) v Sloveniji leta 2011 zmanjšala že tretje leto zapored in je v letu 2011 dosegla najnižjo raven po letu 2004. Poročilo navaja glavne razloge za padec v zmanjšanju deleža novih podjetnikov in v nadaljevanju ugotavlja, da se je v letu 2010 povprečna stopnja zgodnje podjetniške aktivnosti v 20 državah EU zaradi zaznanih poslovnih priložnostih precej okrepila, žal se je zmanjšala edino v Sloveniji in na Madžarskem. Glede dejavnikov, ki ovirajo poslovanje podjetnikov, je Poročilo o razvoju 2012 izpostavilo plačilno nedisciplino, kot glavni vzrok pa je navedeno pomanjkanje poslovnih priložnosti, kar je odločilen dejavnik za odločitev prebivalstva za zagon podjetništva. Padec gospodarske aktivnosti v Sloveniji od začetka gospodarske krize je bil med največjimi v EU, kar nas je po mnenju Eurostata z 91 % povprečne rasti članic EU (merjeno z BDP na prebivalca po kupni moči) oddaljilo na 85 % leta 2010, ta trend pa se še nadaljuje.

Razlogi za krizo v Sloveniji (Kostanjevec, 2012, str. 1, 2):

- nazadovanje na področju razvojnih projektov je posledica strukturnih slabosti ekonomije in močnega poslabšanja dostopnosti do virov financiranja, ki imajo težave z lastno likvidnostjo,
- kriza je izpostavila gospodarske slabosti, ki se odražajo v nizki zahtevnosti in dodani vrednosti proizvodov in storitev, in zdi se, da v zadnjih 20 letih osamosvojitve nismo naredili kakovostnega preskoka v smislu doseganja tega cilja,
- premajhna usmerjenost v tehnološko prestrukturiranje in inovacijske aktivnosti v preteklem desetletju, premalo učinkovito vodenje podjetij kot posledica ohranjanja velike vloge države v gospodarstvu in prepočasno izboljševanje poslovnega okolja (administrativne ovire, nefleksibilnost trga dela, visoka davčna obremenitev dela) so zmanjšali konkurenčno sposobnost slovenskega gospodarstva (Poročilo o razvoju, 2011 po Kostanjevec, 2012, str. 3), zato pa se je od začetka krize zmanjšal slovenski tržni delež v svetovni trgovini, kar je dodaten šok za izvozno usmerjeno gospodarstvo,
- težave z učinkovitostjo finančnega sektorja, zlasti bank v pretežni državni lasti, so povezane z neustrezno razporeditvijo finančnih sredstev v preteklosti. Skupaj z visoko zadolženostjo podjetniškega sektorja je to močno omejilo dostop podjetij do bančnih virov financiranja, ki so zaradi nizke razvitosti kapitalskega trga in majhnega obsega tujih naložb skoraj edini vir financiranja podjetij, ugotavlja Poročilo,
- konsolidacijo javnih financ in oblikovanje trdnih temeljev za oživitev gospodarske aktivnosti, ki bo odpornejša na šoke in bo omogočila ustvarjanje novih delovnih mest, je treba smiselno dokončati, saj gospodarstvo enostavno ne bo preneslo cene. Razvojni zaostanek za povprečjem EU se tako povečuje in Slovenija se po gospodarski razvitosti od leta 2008 oddaljuje od povprečja držav EU, za katerim je leta 2010 zaostajala že bolj kot ob začetku izvajanja Strategije razvoja Slovenije (SRS) leta 2005,

- gospodarsko nazadovanje je posledica strukturnih slabosti, ki zmanjšujejo konkurenčno sposobnost slovenskega gospodarstva in so posledica odlašanja s privatizacijo gospodarstva in z izvedbo ključnih strukturnih reform v preteklosti. Razlogi za to, da po močnem padcu BDP v začetku krize ni prišlo do resnega gospodarskega okrevanja, izhajajo predvsem iz domačega okolja. Domače povpraševanje se od začetka gospodarske krize zmanjšuje. Gospodarska aktivnost je tako v letih 2010 in 2011 temeljila le na povečanju izvoza, ki pa je s pešanjem konkurenčnosti zaostajal za rastjo v naših najpomembnejših partnericah, še ugotavlja Poročilo,
- gospodarska kriza je izpostavila vpliv dejavnikov, ki zmanjšujejo konkurenčno sposobnost slovenskega gospodarstva in izvoza. Znižanje tržnega deleža Slovenije na tujih trgih, s katerim merimo izvozno konkurenčnost, je bilo v letih 2008–2010 med večjimi v EU. Slovenija je glede dejavnikov, ki krepijo konkurenčno sposobnost gospodarstva na dolgi rok, naredila pozitivne premike na področju inovacijske sposobnosti in človeškega kapitala, ki pa še ne dajejo vidnejših rezultatov.

Od začetka gospodarske krize se je z znižanjem bruto domačega proizvoda in s povečanjem javnega dolga gospodarski položaj Slovenije močno poslabšal. Ukrepi, sprejeti od začetka gospodarske krize, so delno ublažili vpliv krize na poslabšanje socialnega položaja prebivalstva ter vpliv kreditnega krča na gospodarsko aktivnost, pomembnejšega kratkoročnega vpliva na izboljšanje sposobnosti gospodarstva za rast pa niso imeli (Kostanjevec, 2012, str. 2).

1.3 Temeljna pravila finančnega poslovanja

Po ZFPPIPP (Plavšak, 2008, str. 45) je finančno poslovanje zagotavljanje finančnih sredstev in njihovih virov ter razporejanje virov finančnih sredstev zaradi zagotavljanja pogojev za opravljanje gospodarske dejavnosti. Ker ima vsaka poslovna odločitev tudi finančne posledice, teorija poslovnih financ poudarja, da morajo tudi člani posloводства, ki ne opravljajo neposredno funkcije finančnega direktorja, poznati pravila poslovnih financ in ravnati v skladu z njimi.

Finančna funkcija je po Kodeksu poslovno-finančnih načel (Plavšak, 2008, str. 45) opredeljena kot ena temeljnih poslovnih funkcij v podjetju. Posredni cilj finančne funkcije je enak temeljnemu cilju podjetja, kar velja tudi za druge poslovne funkcije. Neposredni cilji finančne funkcije so:

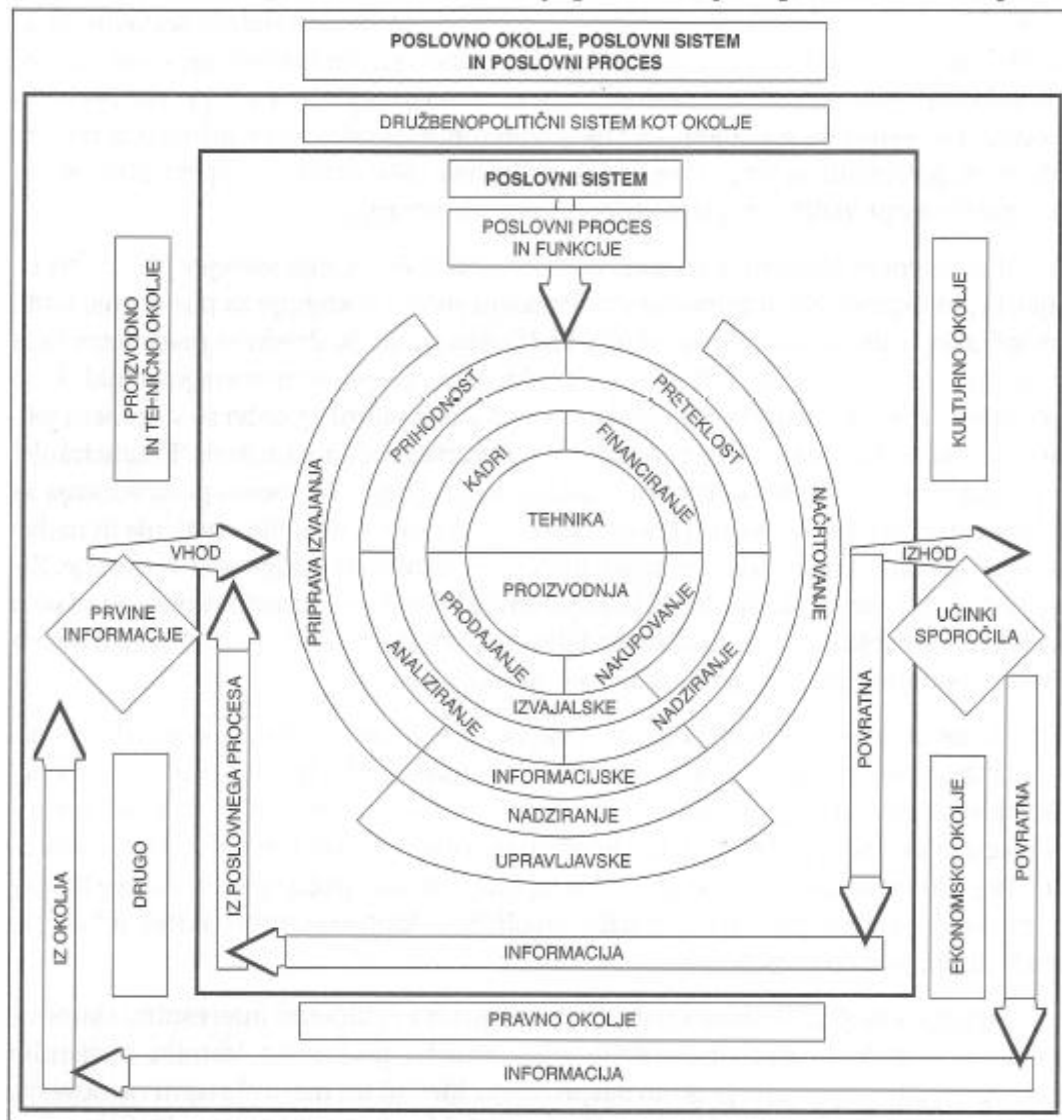
- zagotavljanje najugodnejše kratkoročne in dolgoročne plačilne sposobnosti podjetja;
- prispevanje k dolgoročni donosnosti lastniškega kapitala;
- prispevanje k zmanjševanju tveganj poslovanja;
- prispevanje k poslovni neodvisnosti podjetja.

Pravila urejenega finančnega poslovanja so postavljena na strokovnih poslovno-finančnih načelih. Temeljni zakon, ki določa odgovorna ravnanja posloводства in družbe, je Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1), ZFPPIPP pa je osredotočen predvsem na urejeno finančno poslovanje družbe oz. podjetja in zagotavljanje tega ter ukrepe, ki jih mora posloводство sprejeti, če nastopi insolventnost družbe. Pomembno je ugotavljanje in poročanje o tveganjih, ki jim je družba izpostavljena, kar od posloводства zahteva oblikovanje politike spremljanja tveganj, identifikacijo tveganj in nadzor nad izvajanjem tveganj. Pri tem se določila ZFPPIPP navezujejo na določila temeljnega korporacijskega zakona ZGD-1 in mednarodni standard računovodskega poročanja MSRP 7 – Finančni instrumenti razkritja. Slika 1 ponazarja urejeno finančno poslovanje, z zagotavljanjem in obvladovanjem finančnih virov in sredstev za opravljanje gospodarske dejavnosti ali drugih poslov. Pri tem pa mora posloводство (Toplišek, 2009, str. 24 - 25):

- ravnati s profesionalno skrbnostjo poslovno-finančne stroke, ki upošteva Slovenske poslovno finančne standarde in načela ter druga izkustvena pravila skrbnega finančnega poslovanja, ki so splošno uveljavljena v poslovno-finančni stroki;
- si prizadevati, da je družba vedno kratkoročno in dolgoročno plačilno sposobna, kar pomeni, da je sposobna ob zapadlosti poravnati svoje obveznosti;
- redno izvajati ukrepe upravljanja tveganj, ki so potrebni in primerni glede na vrsto in obseg poslov, ki jih družba upravlja.

Poročilo o upravljanju tveganj je tudi sestavni del poslovnega poročila družbe. V skladu s 70. členom ZGD-1 morajo biti v poslovnem poročilu prikazani tudi cilji in ukrepi upravljanja finančnih tveganj družbe, vključno z ukrepi za zavarovanje vseh najpomembnejših vrst načrtovanih transakcij, za katere se posli zavarovanja računovodsko prikazujejo, ter izpostavljenost družbe cenovnim, kreditnim, likvidnostnim tveganjem in tveganjem v zvezi z denarnim tokom.

Slika 1: Poslovni sistem kot interakcija prvin, okolja in poslovnih funkcij



Vir: B. Mayr, *Pristopi k finančnemu prestrukturiranju in izbira primernih metod*, 2009, str. 20.

Po 30. členu ZFPPIPP pa mora družba obvladovati naslednja bistvena finančna tveganja:

- **kreditno tveganje** kot tveganje nastanka izgube zaradi neizpolnitve obveznosti dolžnika do družbe;
- **tržno tveganje** kot tveganje nastanka izgub zaradi spremembe cen blaga, valut ali finančnih instrumentov ali spremembe obrestnih mer;
- **operativno tveganje** kot tveganje nastanka izgube skupaj s pravnim tveganjem zaradi: neustreznosti ali nepravilnega izvajanja notranjih kontrol, nepravilnega ravnanja ljudi in sistemov, ki sodijo v notranjo poslovno področje, zunanjih dogodkov ali dejanj;

- **likvidnostno tveganje** kot tveganje nastanka izgube zaradi kratkoročne plačilne nesposobnosti. V skladu z 31. členom ZFPPIPP mora poslovodstvo družbe sprejeti politiko upravljanja likvidnosti, ki zajema načrtovanje pričakovanih znanih in morebitnih denarnih tokov in zadostnih denarnih pritokov ob upoštevanju normalnega poteka poslovanja in morebitnih položajev likvidnostnih kriz. Redno spremljanje in obvladovanje likvidnostnega tveganja in iskanje drugih možnosti.

Opredelitev ustreznih ukrepov za preprečitev in odpravo vzrokov za nastanek nelikvidnosti in iskanje drugih možnosti: **zagotavljanje kapitalske ustreznosti** kot dolgoročna sposobnost družbe, da redno razpolaga z zadovoljivim obsegom dolgoročnih virov financiranja glede na obseg in vrsto poslov, ki jih opravlja.

Ravnanje s tveganji je tudi ena od poročevalskih zahtev nadzornega sveta, saj mora uprava v skladu z 272. členom ZGD-1 najmanj četrtletno poročati nadzornemu svetu o finančnih poslih ter plačilni sposobnosti družbe (Kunšek, 2008).

Z vidika insolventnosti je najpomembnejše likvidnostno tveganje, zato mora družba gospodariti z viri in naložbami tako, da je v vsakem trenutku sposobna izpolniti vse svoje obveznosti. Sočasno pa mora družba tudi zagotoviti, da vedno razpolaga s potrebno količino dolgoročnih virov financiranja glede na obseg in vrsto poslov, ki jih opravlja, ter glede na tveganja, ki jim je izpostavljena pri njihovem upravljanju (Hladnik, 2009).

Obvladovanje tveganj lahko pripomore k nižji izpostavljenosti nastajanja kriz znotraj podjetja. Podjetje se mora odločiti, kaj obvladovati, zakaj obvladovati in kako zagotoviti, da so izpostavljeni tistim tveganjem, ki so pomembna za njihov nadaljnji razvoj. Hladnik (Hladnik, 2009) navaja več priporočil za obvladovanje tveganj, med katerimi so najpomembnejša:

- poslovodstvo mora biti zelo pozorno pri upravljanju denarnega toka;
- postavljanje omejitev, ki povedo, kdaj se je treba ustaviti, je prav tako pomembno kot načrtovanje;
- poslovodstvo mora redno spremljati uspešnost poslovanja podjetja in poročila podrejenih, ki jih analizirajo z ustreznimi merili.

Slika 2 ponazarja normalen poslovni proces. Poslovni proces je sistem ekonomskih prvin, kjer delovni proces pomeni preoblikovanje finančnih sredstev inputa v nove uporabne vrednosti outputa. Z največjo mero racionalnosti razpoložljivih resursov poslovni proces teži k ustvarjanju največjega možnega dobička. Poslovni sistem, kot ga ponazarja slika 2, je zavestna človekova dejavnost, v kateri smotrno povezuje svoje delo z delovnimi sredstvi, predmeti dela in storitvami, ki naj mu omogočajo racionalno preoblikovanje vloženih sredstev v materialne proizvode ali storitve, s katerimi zadovoljuje svoje potrebe in želje. Definiramo ga lahko na podlagi tehnično-tehnoloških prvin, kot delovna sredstva

se v poslovnem procesu trošijo, rezultat so uporabni izdelki ali storitve. Organizacijske prvine označujejo razmerja med ljudmi in prvinami, ki se z razvojem vedno bolj komplicirajo in zapletajo, zato je za njihovo reševanje potrebna organizacijska znanost, ki omogoči poslovni proces (Mayr, 2009, str. 14–19).

V zborniku Aktualna vprašanja insolvenčnega prava Mayr (2009, str. 14-26) razlaga, da je ena od možnih poti iz krize tudi prisilna poravnava. V tem primeru načrt finančne reorganizacije vsebuje predpisane vsebine. V njem moramo na podlagi dejanskega stanja identificirati razloge krize in skozi predlagane metode prestrukturiranja dokazati, da bodo upniki s prisilno poravnavo poplačani več, kot bi bili, če bi bil nad podjetjem sprožen stečajni postopek (Mayr, 2009, str. 14-19).

Prašnikar (1992, str. 65) loči štiri faze, v katerih se gibljejo podjetja v krizi:

- **faza inkubacije**

Vodstvo še ne opazi signalov krize. Družbe, ki vstopajo v krizo, praviloma nimajo razvitega nadzornega sistema, ki bi jih na to pravočasno opozoril. V takem primeru govorimo o pojavu skrite krize.

- **Pojavljanje kriznih signalov**

Vodstvo začne prepoznavati znake krize in jih želi razumeti. Poslovodstvo si simptome praviloma razlaga na dva načina: ali se spreminja podjetje (prišlo je do nekaterih kratkoročnih sprememb in problemov) in ali so krizni znaki rezultat delovanja okolja (vodstvo je mnenja, da ni potrebno nikakršno ukrepanje, saj so vzroki krize zunanje narave).

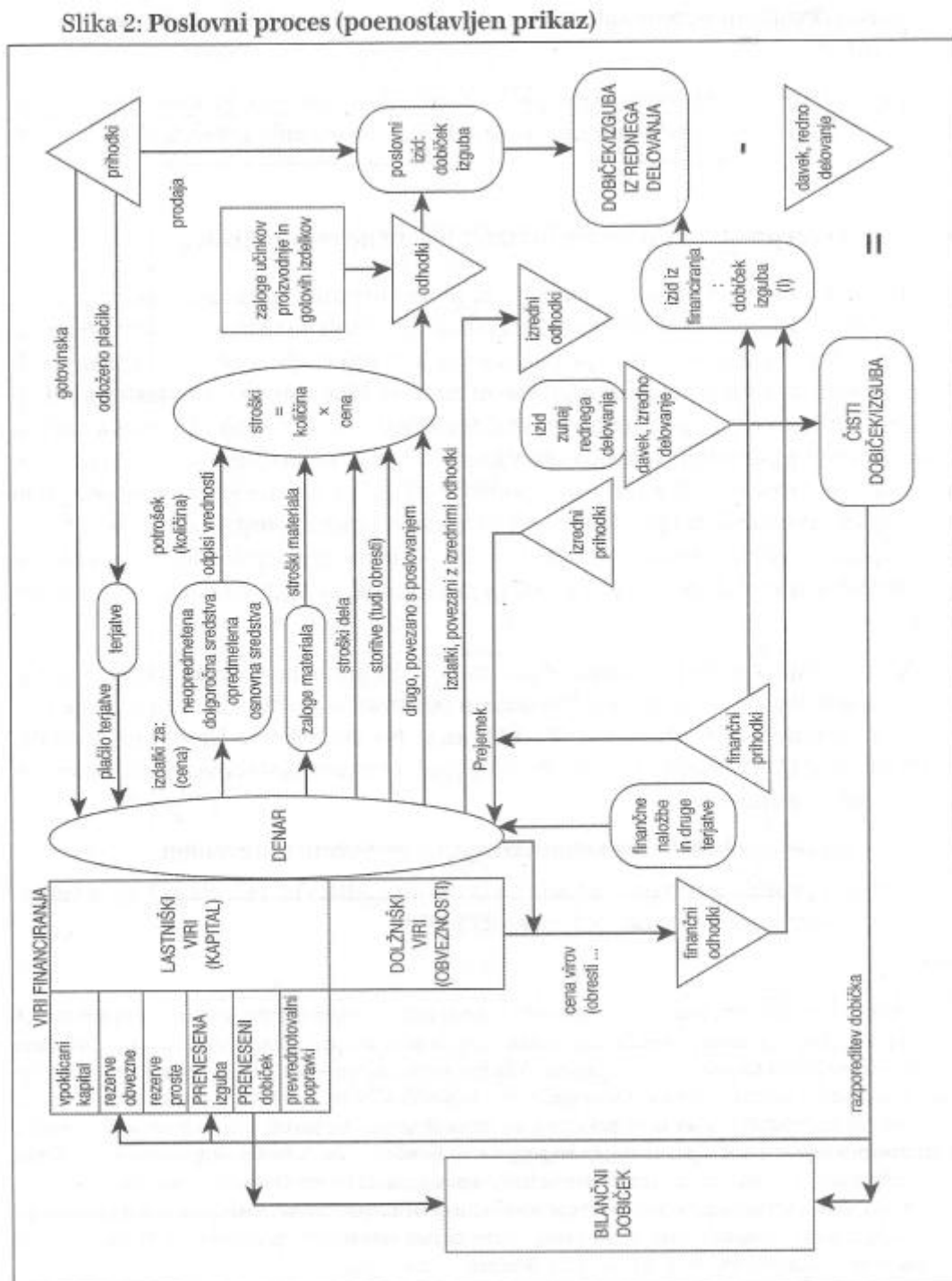
- **Kriza se pogloblja**

Vodstvo je še vedno mnenja, da lahko reši podjetje iz krize. Ocenjujejo, da so obstoječe metode še vedno sprejemljive, čeprav so nefleksibilne in so podjetje pripeljale do tega položaja.

- **Kolaps**

Odločitve vodstva ne pomagajo rešiti podjetja. Zaposleni ne zaupajo več vodstvu, v podjetju prihaja do borbe za oblast, razprave o tem, kaj je treba narediti, se širijo po vsem podjetju. Najboljši kadri zapuščajo podjetje, saj se oblikuje splošno mnenje, da bo podjetje propadlo. Poslovne povezave so prekinjene, banke podjetju ne odobravajo kreditov, dobavitelji zaradi neplačevanja ne dobavljajo blaga, materiala in storitev, proizvodnja je motena, kupci se obračajo drugam, prihodki upadajo, podjetje ne izpolnjuje pogodbenih in zakonskih obveznosti itd.

Slika 2: Poslovni proces (poenostavljen prikaz)



Vir: B. Mayr, *Pristopi k finančnemu prestrukturiranju in izbira primernih metod*, 2009, str. 21.

V kriznih razmerah je težko opredeliti simptome, vzroke, učinke in posledice krize. Pomembno je, da vodstvo pravočasno zazna simptome, ki signalizirajo krizo, niso pa vzroki za krizo. Simptomi opozarjajo na porušeno razmerje v podjetju (npr. manj naročil kupcev, upad produktivnosti, odhajanje strokovnjakov). Vodstvo pogosto spregleda znake, simptome (faza slepote), ki kažejo na bližajočo se krizo. Krize ni težko rešiti, če vodstvo dovolj hitro ugotovi znake krize in takoj ukrepa (npr. če razvijejo sistem ugotavljanja zgodnjih znakov krize). Ne samo v krizi, tudi sicer bi vodstvo moralo občasno temeljiteje preveriti svoje poslovanje (Kramar Zupan, 2009).

Simptomi so torej signali, ki kažejo na krizo in jo napovedujejo. Prepoznavanje simptomov krize je zelo pomembno, saj lahko podjetja sprejemajo ustrezne ukrepe, še preden se pojavijo težave. Na tak način lahko poslovodstvo omili posledice krize ali celo prepreči njen nastanek. Zmanjšanje tržnega deleža, izgubljanje poslovnih partnerjev, zmanjšanje produktivnosti, negativni trendi, spremembe v zunanjem okolju in podobni znaki lahko signalizirajo nevarnost, ki bo vplivala na prihodnje poslovanje podjetja (Hladnik 2009). Veliko poskusov zdravljenja krize je neuspešnih zaradi napačnega pristopa na začetku. Poslovodstvo se velikokrat preveč naslanja na (pretekle) računovodske podatke, ki niso nujno verodostojen prikaz trenutnega stanja v podjetju.

1.4 Možne rešitve podjetij iz krize

Razreševanje krize je lahko za podjetje ugodno ali neugodno. Ugodna rešitev se kaže v ponovni oživitvi in razvoju z donosnim poslovanjem, neugodna pa pomeni propad podjetja, prenehanje ali stečaj podjetja. Če je kriza obvladljiva, lahko podjetje uvede vrsto ukrepov, s katerimi poskuša rešiti poslovni položaj. Reševanje podjetja iz krize je proces, ki se v vsakem podjetju odvija drugače in zahteva drugačne ukrepe.

Za potek in urejanje krize je pomembno vedenje poslovodstva. Delimo ga lahko na tri obdobja (Kokelj, 2007, str. 22):

- **obdobje pred krizo**
največkrat se kaže v slabem poslovanju, ki ga poslovodstvo noče priznati, vali krivdo na druge, širi se slaba volja,
- **kriza**
ko pride do poloma, nepripravljeno poslovodstvo zajame strah,
- **obdobje po krizi**
ko je zlom mimo, šok traja še nekaj časa, sledi mu negotovost, temu pa največkrat radikalne spremembe.

Vodstvo podjetja se mora v krizi odločiti, ali podjetje poskušati rešiti ali pa ga ukiniti. Altman (1993 po Kokelj, 2007, str. 22) opredeljuje, da je podjetje tako s stališča družbe kot celote kot tudi s stališča lastnikov podjetja smiselno poskusiti reorganizirati in nadaljevati s

poslovanjem v primeru, ko je ekonomska vrednost podjetja večja, kot je njegova likvidacijska vrednost. V nasprotnem primeru, ko je likvidacijska vrednost večja od njegove ekonomske vrednosti, je boljša likvidacija podjetja.

Likvidacijska vrednost je enaka donosu, ki ga lahko dobimo s popolno likvidacijo celotnega premoženja. Ekonomska vrednost pa je enaka vrednosti podjetja kot aktivnega podjetja (Platt, 2004, str. 42).

Finančne težave nastopijo (Kokelj, 2007), ko podjetje ni več sposobno uresničevati načrta plačil ali ko projekcije denarnega toka kažejo, da se bo to zgodilo v kratkem. V tem primeru se pojavijo naslednja vprašanja:

- Ali je nesposobnost podjetja, da plača dolgove, začasen problem zagotavljanja gotovine ali pa je to trajni problem, katerega vzrok je v tem, da je vrednost premoženja nižja od obveznosti podjetja?
- Če je problem začasne narave, je primeren sporazum s posojilodajalci, ki lahko podjetju podaljšajo čas vračila dolga?
- Ali je podjetje več vredno mrtvo kot živo? To pomeni, ali je podjetje vredno več, če ga obdržimo in nadaljujemo s poslovanjem ali pa ga likvidiramo in prodajamo po delih?
- Ali lahko pri likvidaciji ali rehabilitaciji podjetja uporabimo neformalne procedure ali pa so te v pristojnosti stečajnega prava?
- Kdo lahko nadzira podjetje, ko je v postopku likvidacije ali rehabilitacije? Lahko to prepustimo obstoječemu managementu ali postavljenemu upravitelju?

Ustrezno ugotovljeni problemi predstavljajo že pol rešitve. V krizi je nujno čim prej ukrepati. Proces ukrepanja se začne z iskanjem ustreznih rešitev, ki naj bi odpravile ali zaobšle vzroke težav. Vedno je možnih več različnih ukrepov za reševanje določenih problemov. Ukrepe ocenjujemo in izbiramo na osnovi določenih sodil, kot so pričakovani učinki, stroški uvedbe odločitev, hitrost – čas učinkov, sprejemljivost za zaposlene, etičnost rešitev in podobno.

Pogost problem je prehiter sprejem določene rešitve. Ni dovolj časa za iskanje več možnih rešitev in upoštevanje sodil izbire. Prav tako je premalo skupinskega odločanja v ekipah, ki je v kriznih razmerah zaželeno. Timi iščejo ključne vzroke in po navadi tudi predlagajo rešitve. Krizni timi so začasni timi za čas trajanja krize in jih sestavljajo ljudje z različnih področij. Njihova naloga je predlagati rešitve za določen problem (Rozman, 2009).

Ukrepe je treba pripraviti sistematično. Usmerjeni so predvsem v **povečanje prihodkov** (obseg, asortiment, cene), **znižanje stroškov** (tehnologija, učinkovitost) in **zmanjšanje vezanih sredstev** (kratkoročnih in dolgoročnih), posebno pozornost pa je treba posvetiti v krizi zelo pomembnemu področju – plačilni sposobnosti. V krizi je želeno, da ukrepi čim prej in v čim večji meri učinkujejo. To pa so kratkoročni in operativni ukrepi. Zlasti v krizi so zaposleni v večji meri pripravljeni slediti večjim spremembam. Tako je znano, da

zaposleni v krizi laže sprejmejo povsem novo vizijo in usmeritve v podjetju, spremenijo vrednote in podobno. Ukrepi v krizi so pogosto boleči, znižanje plač, odpuščanje ipd.

Pravi cilji so najbolj potrebne spremembe v času krize (npr. povečanje prihodkov, znižanje zalog, zmanjšanje stroškov). Po navadi k cilju vodi več ukrepov. Ukrepi so jasno določeni, prav tako roki in odgovorni zaposleni ter učinek posameznih ukrepov. Ukrepe uveljavljajo posamezniki, zlasti management in strokovnjaki. Ukrepi so vezani na poslovanje in organizacijo. Med poslovnimi ukrepi so npr. znižanje zalog, prodaja dela stalnih sredstev, sprememba asortimenta ipd. Med organizacijskimi pa so npr. sprememba vizije, sprememba nagrajevanja, izboljšanje delovnega vzdušja ipd. Pri tem velja izkustvo, da naj v krizi ne bi dajali prednosti prav organizacijskim rešitvam. Bolje je obstoječo organizacijo krčiti in po pretečeni krizi formalno uveljaviti novo (Rozman, 2009).

Podjetje se pogosto ne more rešiti zgolj z lastnimi prizadevanji. V reševanju podjetij sodelujejo tudi različni udeleženci, npr. kupci, dobavitelji, banke, država, ki so zainteresirani za uspešno poslovanje podjetja. Vsak ukrep sicer izbiramo glede na postavljena sodila. To pomeni, da načrtujemo tudi učinke in stroške ukrepa. Vedno pa je prisotno večje število ukrepov, ki se medsebojno prepletajo. Zato je smiselno, da ugotovimo posledice vseh predvidenih ukrepov skupaj. Nujno je, da ob posameznem začetnem stanju poslovanja načrtujemo tudi zamišljeno stanje poslovanja, ki začasno (neugodno) poslovanje spremeni z ukrepi. Ukrepe, ki prinašajo zadovoljivo izboljšanje, sprejmemo, sicer poizkušamo izboljšati rešitve. Če takih rešitev ne najdemo, razmišljamo o možnem ukinjanju podjetja. Reševanje skoraj vedno teče po metodi poizkusi in popravi. Ugotavljanje zamišljenega poslovanja po zamišljeni izvedbi ukrepov je logični preizkus ukrepov. Šele zdaj lahko ukrepe sprejmemo in začnemo z njihovim uveljavljanjem. V formalnem smislu pa to pomeni, da smo tabelam, v katerih smo prikazali poslovanje pred krizo, dodali še obdobja (v mesecih, četrletjih ali letih), v katerih pričakujemo učinke zamišljenih ukrepov. Temeljne podatke v teh tabelah lahko opredelimo kot temeljne cilje prihodnjega poslovanja. Tabele lahko pokažejo dejansko, preteklo in zamišljeno prihodnje stanje. Povezava med njima pa so ukrepi (Rozman, 2009).

V skladu z ravnanjem postavljanja ciljev, ki so povzeti iz planskih tabel, se prične izvajanje ukrepov. Odgovorne osebe v določenem času izvajajo ukrepe in spremljajo njihove posledice. Odgovorni za doseganje ciljev po potrebi ukrepajo. Ukrepi pogosto niso izvedeni tako, kot so zamišljeni. Njihovo izvajanje kasni. Posledice ukrepov so pogosto manj ugodne od zamišljenih – zaželenih. Pogosto so taki programi pripravljeni preveč optimistično. Slabo pripravljeni cilji in ukrepi, v katerih niso bili vključeni najboljši strokovnjaki, tako ovirajo reševanje iz krize.

Člani krizne ekipe so predvsem ravnatelji poslovnih funkcij in štabnih služb, lahko tudi predstavniki zunanjih udeležencev. Ekipe usmerja delovanje v fazi opazovanja, diagnoze, predlaganja ciljev in ukrepov, izvajanja ukrepov in njihove kontrole. Organizacijo si je

smiselno pripraviti že vnaprej, ne šele v krizi. Organizacija mora zagotoviti smotrnost doseganja uspešnosti poslovanja, čim bolj učinkovito rešitev podjetja.

Najbolje se je izogniti krizi, kar je v določeni meri možno doseči s proaktivnim delovanjem ravnateljev in drugih zaposlenih. Vendar do kriz vseeno prihaja. Smiselno je ukrepati čim prej, kar v začetni fazi omogoča sistem zgodnjih opozorilnih znakov. Sledi ugotavljanje vzrokov, ki so povzročili poslabšanje poslovanja. V določanju in izvajanju ukrepov je smiselno ravnanje s postavljanjem ciljev, ki vključujejo tudi udeležbo širšega kroga zaposlenih. Pomembna je ugotovitev, ali predvideni ukrepi vodijo k zelenemu izboljšanju poslovanja. Izvajanje ukrepov pa nenehno spremlja kontrola (Rozman, 2009).

1.5 Reševanje krize s prisilno poravnavo

Prisilna poravnava je postopek, katerega pglavitni namen je odprava insolventnosti oziroma prezadolženosti dolžnika. Postopek se torej lahko uvede, ko je podan vsaj eden od razlogov, zaradi katerih bi se lahko začel stečajni postopek. Vendar pa upnik nima možnosti predlagati postopka prisilne poravnave, kot to velja za stečajni postopek, temveč ga lahko predlaga le dolžnik. Za prisilno poravnavo se odloči, kadar je prepričan, da lahko po uspešno opravljenem postopku in načrtu finančne reorganizacije trajno izboljša svoje ekonomsko-finančno stanje in omogoči nadaljevanje poslovanja (Gale Robežnik, 2005, str. 39).

S postopkom prisilne poravnave se splea poskusiti še pred vložitvijo predloga za uvedbo stečaja. Že ob nastopu nelikvidnosti mora uprava po ZFPPIPP sprejeti ukrepe za zagotavljanje likvidnosti in o njih obvestiti nadzorni svet. Če se v dveh mesecih od nastanka nelikvidnosti ne vzpostavi likvidnost, mora uprava pristojnemu sodišču predlagati začetek postopka prisilne poravnave ali stečajnega postopka.

Glede na poslovne dogodke, ki jih spremlja računovodstvo, naši računovodski strokovnjaki ločijo dve vrsti računovodstev, in sicer finančno in stroškovno. Turk (1990, str. 67–68) za finančno računovodstvo pravi, da je »računovodstvo celotnega poslovanja, ki se ukvarja z računovodskim spremljanjem in proučevanjem sredstev, obveznosti do virov sredstev, prihodkov in odhodkov, vendar podrobneje le z razmerjem obravnavane organizacije z drugimi«, stroškovno računovodstvo pa je »analitično računovodstvo notranjega področja poslovanja, ki se ukvarja z računovodskim spremljanjem in proučevanjem prvin poslovnega procesa od trenutka, ko so že na voljo, stroškov in poslovnih učinkov ter poslovnega izida organizacijskih enot in ločenih smeri poslovanja«. Poslovodno računovodstvo ni tretja vrsta računovodstva. Z izrazom poslovodno računovodstvo se označuje tisti del celotnega računovodstva, ki pripravlja računovodske informacije, potrebne pri odločanju v sklopu posameznega podjetja oziroma kot pravi Turk, gre za »preoblikovani del finančnega računovodstva in stroškovnega računovodstva, ki se ukvarja

izključno z oblikovanjem računovodskih informacij za potrebe poslovnega odločanja«. Zato lahko govorimo tudi o poslovnem vidiku računovodstva (Turk, 1999, str. 67–68).

2 PRAVNI VIDIK POSTOPKA PRISILNE PORAVNAVE

Konkurenca je mehanizem, ki skrbi, da na trgu ostanejo tisti akterji, ki so najbolj učinkoviti. Drugi morajo, vsaj na dolgi rok, trg zapustiti. S takšnim mehanizmom so proizvodni dejavniki in dobrine v rokah tistih, ki jih najbolj cenijo oziroma jim prinašajo najvišje donose, kar posledično prinese največjo blaginjo v družbi. Tržni sistem (finančni trg) tako izloči neučinkovite akterje in s pravilnimi spodbudami managementu, lastnikom in upnikom omogoča učinkovito prerazporeditev sredstev plačilno nesposobnih dolžnikov in s tem delovanje finančnega trga. Torej je učinkovita ureditev insolvenčnih postopkov izjemnega pomena za ohranjanje zdravega finančnega trga in gospodarstva vsake države. V času globalne finančne krize, ki je pokazala, kateri akterji so učinkoviti in kateri ne in morajo zato zapustiti trg, je pomen insolvenčnega prava še toliko večji, tudi zato, ker se število insolvenčnih postopkov zelo poveča in lahko pride do tako imenovanega systemskega bankrota, kar posledično povzroči nestabilnost celotnega gospodarstva oziroma ima velik negativen vpliv na celotno makroekonomsko stanje neke države. V Sloveniji je bilo od 1. januarja 2009 do 1. junija 2012 začetih kar 1642 insolvenčnih postopkov nad gospodarskimi družbami. Po podatkih sodne statistike pa je to število še bistveno večje. Glede na povedano ima torej insolvenčna zakonodaja tudi v Sloveniji pomembno vlogo in lahko vpliva na zmanjševanje negativnih učinkov globalne finančne krize (Zajc & Cepec, 2012, str. 1291).

Cilj in namen insolvenčne zakonodaje z vidika ekonomske analize prava ter vloga insolvenčnega prava v finančni krizi so, da pregledno in predvidljivo razporedi tveganja med deležniki insolvenčnega postopka, in sicer tako, da pravna pravila povečujejo družbeno blaginjo. Za zagotavljanje družbene blaginje, hitrejšega gospodarskega razvoja in z vidika makroekonomije pa je ključno, da je normativna ureditev insolvenčnih postopkov učinkovita. Ureditev je učinkovita, ko je premoženje uporabljeno na najbolj produktiven način. Insolvenčni postopki so učinkovito procesno sredstvo takrat, ko je rešitev, ki izhaja iz teh postopkov, enaka, kot bi bil pogodbeni dogovor med pogodbenimi strankami v svetu popolnih informacij in z ničelnimi transakcijskimi stroški. V tej točki je namreč družbena blaginja maksimizirana. Insolvenčno pravo mora zagotoviti, da bo premoženje insolvenčnega dolžnika uporabljeno tako, da bo prinašalo najvišje donose oziroma da bo preneseno v roke tistega, ki to premoženje najvišje vrednoti. Prav tako morajo pravila insolvenčnega prava ustvarjati spodbude, zaradi katerih bi gospodarske družbe vstopale v neučinkovite aktivnosti, ki jih vodijo v insolvenčne postopke (Zajc & Cepec 2012, str. 1292, 1293).

Podjetje, ki se znajde v velikih finančnih težavah in se sooči s plačilno nezmožnostjo, lahko kot izhod iz nastale situacije izbere postopek prisilne poravnave in s finančnim

prestrukturiranjem, s katerim reši podjetje tako, da vzpostavi normalen položaj, ki je obstajal pred pojavom težav. Glavni namen postopka prisilne obravnave je odprava insolventnosti. Za razumevanje pravil in pogojev postopka prisilne poravnave je potrebno dobro poznavanje insolventnega prava. Države sodobnih tržnih gospodarstev, med katere sodi tudi Slovenija z zakonodajo, urejajo položaj družb v težavah, postopke za prenehanje družb in hkrati ščitijo pravice zaposlenih, upnikov in dolžnikov.

Pravna podlaga postopka prisilne poravnave, stečaja in likvidacije je bil v času samostojne Slovenije Zakon o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji (ZPPSL) (Ur. l. RS, št. 67/1993, 8/1996, 25/1997, 39/1997, 1/1999, 52/1999, 101/2001, 42/2002, 58/2003, 10/2006) ter Zakon o finančnem poslovanju podjetij (ZFPPod) (Ur. l. RS, št. 54/1999, 110/1999, 97/2000, 50/2002, 93/2002, 117/2006, 31/2007, 33/2007, 38/2007).

Na zadnji dan leta 2007 je bil v Uradnem listu Republike Slovenije objavljen ZFPPIPP. Zakon je začel veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu, uporabljati pa se je začel 1. oktobra 2008, razen nekaterih določb, ki so se začele uporabljati z njegovo uveljavitvijo. ZFPPIPP (2007) je nadomestil ZPPSL (1993) in ZFPPod (1999). Združitev pravil v en zakon omogoča bolj pregledno ureditev (Plavšak, 2008, str. 19). Postopki prisilne poravnave, ki so se zaključili do 1. 10. 2008, so v celoti potekali po določilih ZPPSL in ZFPPod. Postopki, ki na dan 1. 10. 2008, niso bili zaključeni, so se nadaljevali po novem zakonu (ZFPPIPP), vendar za njih niso veljale vse določbe novega zakona, medtem ko se vsi postopki, začeti po 1. 10. 2008, vodijo po določilih novega zakona (Hladnik, 2009, str. 17).

ZFPPIPP, ki je v zadnjih štirih letih doživel kar nekaj novel (Ur. l. RS, št. 126/2007, 40/2009, 59/2009, 52/2010, 26/2011, 47/2013), ureja finančno poslovanje družb in drugih pravnih oseb z dosledno opredelitvijo obveznosti družbe, njenega posloводства in nadzornega sveta pri nastanku insolventnosti (Volk, 2008, str. XX). Določbe ZFPPIPP pa ne veljajo za banke, zavarovalnice, borzno-posredniške družbe in družbe za upravljanje (Črčinovič Kroflič et al, 2009, str. 13).

Določbe v zvezi s skrbnim finančnim poslovanjem gospodarskih družb določa ZGD-1 (1. odstavek 263. člena), ki za člane organov vodenja določa skrbnost vestnega in poštenega gospodarstvenika. Poslovodstvo si mora prizadevati ravnati tako, da je družba vedno kratkoročno in dolgoročno plačilno sposobna. Poslovanje družbe mora potekati v skladu z ZFPPIPP in s pravili poslovno-finančne stroke, torej:

- s poslovno-finančnimi načeli in standardi, ki jih sprejme Slovenski inštitut za revizijo;
- z drugimi pravili skrbnega finančnega poslovanja, ki so splošno uveljavljena v poslovno-finančni stroki.

Tako se poleg temeljnega predpisa ZFPPIPP uporabljajo še določbe Obligacijskega zakonika (OZ), ZGD-1 s popravki in dopolnitvami, Zakona o plačilnih storitvah in

sistemih (ZPlaSS), Zakona o izvršbi (ZIZ), Zakona o pravnem postopku (ZPP), Slovenski računovodski standardi (SRS) in množica podrejenih predpisov, kot so pravilniki, standardi in podobno.

1. člen zakona ZFPPIPP podrobno ureja:

- finančno poslovanje pravnih oseb,
- postopke zaradi insolventnosti nad pravnimi in fizičnimi osebami ter
- postopke prisilnega prenehanja pravnih oseb.

ZFPPIPP ima tudi temeljna načela, med katerimi so najpomembnejša:

- načelo enakega obravnavanja upnikov (46. člen ZFPPIPP), ki zahteva, da je treba vse upnike, ki so v razmerju do insolventnega dolžnika v enakem položaju, obravnavati enako;
- načelo zagotavljanja najboljših pogojev za plačilo upnikov (47. člen ZFPPIPP), po katerem je treba postopek zaradi insolventnosti voditi tako, da se zagotovijo najugodnejši pogoji glede višine plačila in rokov za plačilo terjatev upnikov,
- načelo hitrosti postopka, ki zahteva, da postopek poteka hitro in brez nepotrebnega zavlačevanja.

Postopki zaradi insolventnosti so (5. člen ZFPPIPP):

- postopek prisilne poravnave in
- stečajni postopek (stečajni postopek nad pravno osebo, postopek osebnega stečaja in postopek stečaja zapuščine).

Postopka prisilnega prenehanja pa sta: izbris iz sodnega registra brez likvidacije in prisilna likvidacija.

Postopek prisilne poravnave se vodi z namenom, da se (136. člen ZFPPIPP):

- dolžniku, ki je postal insolventen, omogoči finančno prestrukturiranje, na podlagi katerega postane kratkoročno in dolgoročno plačilno sposoben;
- upnikom zagotovijo ugodnejši pogoji za plačila njihovih terjatev, kot če bi bil nad dolžnikom začet stečajni postopek.

2.1 Predhodni in glavni postopek zaradi insolventnosti

Če družba v daljšem časovnem obdobju ni sposobna poravnati vseh svojih obveznosti, ki so zapadle v tem obdobju, nastopi položaj insolventnosti, opredeljen tudi kot trajnejša nelikvidnost. ZFPPIPP določa, da nastopi trajnejša nelikvidnost pri družbi:

- če za več kot dva meseca zamuja z izpolnitvijo ene ali več obveznosti v skupnem znesku, ki presega 20 % zneska, izkazanega v letnem poročilu za zadnje poslovno leto pred zapadlostjo teh obveznosti, če se ne dokaže drugače;
- če za več kot tri mesece zamuja s plačilom plač delavcem do višine minimalne plače ali davkov in prispevkov, ki jih mora izplačevalec obračunati ali plačati hkrati s plačilom plač delavcem, razen če je bilo njihovo plačilo odloženo v skladu z zakonom, ki ureja davčni postopek.

Položaj insolventnosti nastopi tudi (Kržan, 2010, str. 8):

- če je vrednost premoženja družbe manjša od vsote njenih obveznosti,
- če pretekla in tekoča izguba presegata polovico osnovnega kapitala in je ni mogoče pokriti v breme prenesenih dobičkov ali rezerv.

Pri oceni, ali je družba insolventna, je treba biti pozoren na naslednje (Kržan, 2010, str. 8):

- kljub knjigovodsko izkazanemu negativnemu kapitalu, ko iz računovodskih izkazov izhaja, da je premoženje nižje od obveznosti, ni nujno, da je družba insolventna. Pomembno je namreč presoditi, ali so sredstva družbe vrednotena po trenutnih tržnih vrednostih (znižanih za stroške prodaje) in kot taka v primeru prodaje zadostujejo za kritje obveznosti. Značilen primer, ko lahko pride do bistvene razlike, so holdinške družbe, ki svoje naložbe vrednotijo po nabavni vrednosti;
- drugi primer so družbe, ki sredstva vrednotijo po modelu poštene vrednosti, pri čemer se prevrednotenje (znižano za odloženo obveznost za davek) evidentira kot rezerva za pošteno vrednost kot sestavino knjigovodsko izkazanega kapitala.

Postopek zaradi insolventnosti zajema predhodni in glavni postopek.

Predhodni postopek zaradi insolventnosti se začne z vložitvijo predloga za začetek postopka. V predhodnem postopku sodišče odloča o pogojih za začetek postopka zaradi insolventnosti. V predhodnem postopku prisilne poravnave sodišče odloča o tem, ali obstajajo procesne in materialno-pravne predpostavke za začetek postopka.

Materialnopravne predpostavke za začetek vodenja postopka so:

- dolžnik je insolventen;
- dolžnik upnikom predlaga prisilno poravnavo v skladu s predpisano zakonodajo;
- obstaja najmanj 50-odstotna verjetnost, da bo izvedba načrta finančnega prestrukturiranja omogočila tako prestrukturiranje dolžnika, da bo postal kratkoročno in dolgoročno plačilno sposoben, in

- obstaja najmanj 50-odstotna verjetnost, da bodo upnikom s potrditvijo prisilne poravnave zagotovljeni boljši pogoji plačila njihovih terjatev, kot če bi bil nad dolžnikom začet stečajni postopek.

Predlog za začetek postopka zaradi insolventnosti

Predlog prisilne poravnave je ponudba dolžnika upnikom, da pristanejo na zmanjšanje svojih navadnih terjatev in odložitve rokov za njihovo plačilo. S predlogom prisilne poravnave mora dolžnik vsem upnikom ponuditi enak delež plačila njihovih navadnih terjatev, enake roke za njihovo plačilo in obresti po enaki obrestni meri od začetka postopka prisilne poravnave do poteka roka za njihovo plačilo.

Dolžnik oziroma osebno odgovoren družbenik se dokončno odloči in napiše predlog za uvedbo postopka prisilne poravnave in ga pošlje sodišču. Predlog mora poleg identifikacijskih podatkov dolžnika in zahtevka, da se nad dolžnikom prične postopek prisilne poravnave, vsebovati še:

- revizorjevo poročilo, ki vsebuje mnenje revizorja brez pridržka,
- revidirano poročilo o finančnem položaju in poslovanju dolžnika. **Poročilo o finančnem položaju dolžnika ima tri sestavine** (Plavšak, 2008, str. 128–129):
 - računovodske izkaze dolžnika za obdobje od začetka zadnjega poslovnega leta do zadnjega dne koledarskega trimesečja, ki se je končalo pred uvedbo postopka prisilne poravnave. To sta bilanca stanja ter izkaz poslovnega izida in denarnega toka s pojasnili;
 - vsebovati mora seznam navadnih, podrejenih in zavarovanih terjatev do dolžnika, saj so ti sezname podlaga za imenovanje članov upniškega odbora, neizpodbojno domnevo, da je terjatev verjetno izkazana,
 - poročilo mora imeti naveden znesek mesečnih stroškov poslovanja v zadnjem letu, saj se ti stroški uporabijo za okvir obsega stroškov rednega poslovanja med postopkom prisilne poravnave;
- načrt finančnega prestrukturiranja,
- poročilo pooblaščenega ocenjevalca vrednosti podjetja z njegovim pritrdilnim mnenjem,
- dokazilo o plačilu takse za sklep o začetku postopka prisilne poravnave in začetnega predujma za stroške postopka.

Pomembno je, da se strogo ločijo faze postopka, kajti v vsaki fazi nastopijo za dolžnika določene pravne posledice. Po dnevu vloženega predloga in vse do konca postopka sme dolžnik opravljati le redne posle, ki spadajo v njegovo dejavnost, in poravnati obveznosti iz tega naslova. Po uvedbi postopka ne sme najemati posojil, dajati poroštev, razpolagati s svojim premoženjem, razen tekočih poslov, in ne sme opravljati drugih poslov, ki bi imeli za posledico neenakomerno obravnavanje upnikov. S posebnim soglasjem sodišča lahko izjemoma tudi najema posojila ali kredite, vendar le v določenem znesku likvidnih

sredstev, za potrebe kritja stroškov postopka in rednega poslovanja, vendar le, če je to v načrtu finančnega prestrukturiranja. Soglasje podeli sodišče na podlagi mnenja upniškega odbora in upravitelja (Kovačič, 2010, str. 13).

Sodišče odloči o predlogu za začetek postopka prisilne poravnave zunaj naroka, in sicer v roku 8 dni (153. in 154. člen ZFPPIPP). Če predlog ni popoln, sodišče razpiše dodatni rok 15 dni, da se ta dopolni. Če se predlog v tem času ne dopolni, se ga zavrže in se začne stečajni postopek.

Začetek postopka prisilne poravnave

V skladu s 153. členom ZFPPIPP se postopek prisilne poravnave začne s sklepom za začetek postopka prisilne poravnave, ki ga izda sodišče, če se je pozitivno odločilo o predlogu dolžnika za začetek postopka, in sicer z dnem oklica na oglasni deski in objave v Uradnem listu Republike Slovenije. Namen objave je seznanimi vse upnike o začetku postopka prisilne poravnave. Na podlagi oklica so dolžni vsi upniki prigrasiti svoje terjatve, ki jih imajo zoper dolžnika. Upniki lahko prijavijo terjatve, ki so nastale do dneva začetka postopka prisilne poravnave. Pritožbeni rok na sklep sodišča traja 8 dni od objave sklepa. Sodišče s sklepom določi:

- deleže terjatev,
- roke plačil,
- obrestno mero za obračunavanje obresti od začetka prisilne poravnave do poteka plačilnega roka,
- naloži predlagatelju, da založi predujem za kritje stroškov postopka prisilne poravnave,
- določi rok za njegovo plačilo, ki ne sme biti krajši od 8 dni in ne daljši od 15 dni od prejema sklepa. S tem se predhodni postopek zaključí.

Dolžnik mora ob začetku postopka dokazati, da je prisilna poravnava ugodnejša za upnike od stečaja. Vsem upnikom ponudi enake pogoje plačila njihovih terjatev. V **glavnem postopku** prisilne poravnave je osrednje procesno dejanje glasovanje upnikov o sprejetju prisilne poravnave. Pravico glasovanja imajo le tisti, katerih terjatve so bile po opravljenem preizkusu priznane. Preizkus opravi upravitelj prisilne poravnave, ko poteče zastavljen rok 30 dni za prijavo terjatev upnikov. Seznam upravičenih terjatev nato sodišče objavi na spletnih straneh Agencije RS za javnopravne evidence in storitve (AJPES), proti kateremu lahko upniki tudi ugovarjajo in v primeru odobritve se ta popravi.

Dolžnik mora vsak tekoči mesec pripraviti poročilo o svojem poslovanju med postopkom prisilne poravnave, na katerega izreče mnenje upravitelj. Upravitelj mora prav tako nadzorno spremljati celotno poslovanje dolžnika. Upravitelj kot tudi upniki imajo pravico vložiti ugovor proti vodenju postopka prisilne poravnave, če menijo, da ni pogojev zanj, in sicer v roku 3 mesecev po objavi oklica.

Pogoji so naslednji:

- če dolžnik ni insolventen ter lahko v celoti in pravočasno izpolni vse svoje obveznosti,
- če lahko insolventen dolžnik svoje obveznosti izpolni v večjem deležu ali krajših rokih, kot jih ponuja s predlogom prisilne poravnave,
- če je stopnja verjetnosti, da bo izvedba načrta finančnega prestrukturiranja omogočila tako finančno prestrukturiranje dolžnika, da bo postal kratkoročno in dolgoročno plačilno sposoben, nižja od 50 %,
- če je stopnja verjetnosti, da bodo upnikom s potrditvijo prisilne poravnave, ki jo predlaga dolžnik, zagotovljeni ugodnejši pogoji plačila njihovih terjatev, kot če bi bil nad dolžnikom začet stečajni postopek, nižja od 50 %,
- če dolžnik upravlja druge posle, ki ne sodijo v okvir rednega poslovanja njegove dejavnosti.

Po začetku postopka prisilne poravnave lahko insolventni dolžnik spremeni načrt finančnega prestrukturiranja samo tako, da upnikom ponudi boljše pogoje, kot jih je ponudil s predlogom prisilne poravnave, vključenim v osnovni načrt finančnega prestrukturiranja (Plavšak, 2008, str. 148): upnikom ponudi višji delež plačila njihovih navadnih terjatev, višje obresti ali krajše roke za njihovo plačilo, pri alternativni ponudbi za konverzijo terjatev v delnice upnikom ponudi višje število delnic ali nominalni znesek osnovnega vložka, ali upnikom da alternativno ponudbo za konverzijo terjatev v delnice, če take ponudbe ni dal s predlogom prisilne poravnave, vključenim v prejšnji načrt finančnega prestrukturiranja.

O sprejetju prisilne poravnave odločajo upniki z glasovanjem. Glasovalno pravico ima vsak upnik, katerega terjatev je v postopku prisilne poravnave priznana ali verjetno izkazana, razen glede terjatev, na katere prisilna poravnava ne učinkuje. Ločitveni upniki in upniki s prednostno terjatvijo ne odločajo o sklenitvi prisilne poravnave, saj ne vpliva na njihov položaj. Upnik nima pravice glasovati o prisilni poravnavi (Plavšak, 2008, str. 154) za zavarovane terjatve, razen če je to terjatev prenesel na insolventnega dolžnika v postopku spremembe osnovnega kapitala zaradi izvedbe finančnega prestrukturiranja, in prednostne terjatve.

Zakon predpisuje način izračuna deleža glasovalnih pravic. Delež glasovalnih pravic posameznega upnika pri glasovanju o sprejetju prisilne poravnave se določi na podlagi vsote ponderiranih zneskov terjatev tega upnika. Ponderirani znesek terjatev se izračuna tako, da se vsaka priznana ali verjetno izkazana terjatev v znesku, ki vključuje glavnico, obresti, stroške, v skladu s 73. členom ZFPPIPP, pomnoži s količnikom za glasovanje. Količniki za glasovanje so določeni v drugem odstavku 201. člena ZFPPIPP (glede na vrsto terjatve od 0,25 do 3; npr. zavarovana terjatev: 3, navadna terjatev: 2, podrejena terjatev: 0,25).

Izid glasovanja o prisilni poravnavi ugotavlja upravitelj, ki mora o tem sodišču v osmih dneh po poteku roka za oddajo glasovnic predložiti poročilo. Podlaga za presojo izida glasovanja o sprejetju prisilne poravnave so podatki o priznanih in verjetno izkazanih terjativah, ki so vključeni v končni seznam preizkušenih terjatev.

Sodišče potrdi prisilno poravnavo, če obstajajo naslednje predpostavke (Plavšak, 2008, str. 158):

- prisilna poravnava mora biti sprejeta. Prisilna poravnava je sprejeta, če za njeno sprejetje glasujejo upniki, katerih skupni ponderirani zneski ugotovljenih in verjetno izkazanih terjatev so enaki 6/10 vsote ponderiranih zneskov vseh priznanih in verjetno izkazanih terjatev upnikov v postopku prisilne poravnave. Če večina, potrebna za sprejetje prisilne poravnave, ni dosežena, sodišče ustavi postopek prisilne poravnave in začne stečajni postopek (prvi odstavek 208. člena ZFPPIPP),
- druga predpostavka je, da ugovor proti vodenju postopka prisilne poravnave ni bil vložen oziroma je bil zavrnjen ali zavržen. Zato mora sodišče o ugovoru proti vodenju postopka prisilne poravnave odločiti najkasneje hkrati z odločitvijo o potrditvi prisilne poravnave,
- če je predmet prisilne poravnave alternativna ponudba za konverzijo terjatev v deleže, mora po 3. točki prvega odstavka 206. člena ZFPPIPP obstajati še dodatna predpostavka, in sicer mora biti uspešno opravljen postopek vpisa in vplačila novih delnic.

Razveljavitev postopka prisilne poravnave

Prisilno poravnavo se lahko tudi razveljavi. Vsak upnik, za terjatev katerega učinkuje prisilna poravnava, lahko s tožbo zahteva razveljavitev potrjene prisilne poravnave, če se ugotovi, da lahko insolventen dolжник plača terjatve upnikom v celotnem znesku navadnih terjatev. Prav tako je razlog za razveljavitev prisilne poravnave ta, da je bila sprejeta na goljufiv način. To je, če je dolжник upnikom napačno, lažno prikazal svoj finančni položaj in poslovanje, in zlasti, če je lažno prikazal, da je insolventen. Tožbo za uveljavitev tega izpodbojnega zahtevka je treba vložiti v dveh letih po pravnomočnosti sklepa o potrditvi prisilne poravnave.

Če sodišče presodi, da obstaja izpodbojni razlog: razveljavi potrjeno prisilno poravnavo in naloži dolžniku, da mora v roku, ki ne sme biti daljši od enega leta od pravnomočnosti sklepa, plačati neplačani del terjatev, za katere je veljala prisilna poravnava.

S pravnomočnostjo sklepa, s katerim sodišče razveljavi potrjeno prisilno poravnavo, prenehajo pravni učinki razveljavljene prisilne poravnave, zato upniki znova pridobijo pravico sodno uveljaviti plačilo celotnega zneska terjatve.

2.2 Organi v prisilni poravnavi

2.2.1 Sodnik posameznik

V postopkih zaradi insolventnosti sodi sodnik posameznik, ki je nadomestil poravnalni senat iz prej veljavnega Zakona o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji. V večini se ukvarja s preverjanjem obveznih sestavin in predpisanih listin. Naloge sodnika posameznika so tudi naslednje: imenuje upravitelja prisilne poravnave, ga nadzoruje in določi nagrado za njegovo delo, imenuje upniški odbor, odloča o povrnitvi stroškov ter vodi celoten postopek prisilne poravnave s formalnopravnega vidika.

2.2.2 Upravitelj

Upravitelj prisilne poravnave je lahko oseba, ki je vpisana na seznam upraviteljev. Seznam upraviteljev je dostopen na spletni strani AJPES in Ministrstva za pravosodje. Upravitelj mora za vpis na seznam izpolnjevati predpisane pogoje o izobrazbi, delovnih izkušnjah, vplačnem zavarovanju za odškodninsko odgovornost in podobno.

Upravitelj deluje operativno, opravlja naslednje naloge (ZFPPIPP, členi 98–103):

- podaja mnenja o rednem poročilu insolventnega dolžnika,
- izraža mnenje o izrednem poročilu na upniškem odboru, ki obravnava to poročilo,
- nadzoruje poslovanje dolžnika,
- dovoljuje ali prepoveduje izvajanje denarnih transakcij po potrditvi prisilne poravnave,
- sestavlja poročila o izidu glasovanja o sprejetju prisilne poravnave,
- sklicuje prvo sejo upniškega odbora 10 do 15 dni po njegovi ustanovitvi,
- se izreka o priznavanju oziroma prerekanju terjatev,
- sestavlja redna poročila o dolžnikovem poslovanju za vsak koledarski mesec,
- na zahtevo sodišča ali upniškega odbora sestavlja izredna poročila.

Ena izmed pomembnih nalog upravitelja je obveščanje izvajalca plačilnega prometa, ki vodi transakcijski račun podjetja, da je podjetje v prisilni poravnavi zaradi izvrševanja plačilnih nalogov in drugih sklepov o prisilni poravnavi.

Upravitelj je upravičen do povračila vseh stroškov in nagrade za opravljeno delo. Sodnik mu daje navodila za ustrezno vodenje postopka. Upravitelj je tudi odgovoren za škodo, ki jo povzroči s kršitvijo svojih obveznosti. Da upravitelj pridobi dovoljenje za upravljanje svoje funkcije, mora imeti sklenjeno zavarovanje za najnižjo zavarovalno vsoto 500.000 EUR v posameznem letu, ki krije njegovo odškodninsko odgovornost.

Za upravitelja se ne more imenovati osebe (ZFPPIPP, členi 98–103):

- ki je upnik dolžnika,
- ki je bila pri dolžniku zaposlena v zadnjih dveh letih,
- ki je pri podjetju poslovala v organih uprave ali nadzornega sveta,
- če se pojavijo okoliščine, ki bi kazale na nepristranskost,
- če je oseba kakor koli ožje povezana z dolžnikom,
- če ima v razmerju do insolventnega dolžnika položaj povezane družbe po ZGD.

S temi omejitvami se poskrbi, da bo postopek tekel nepristransko in neodvisno.

2.2.3 Upniški odbor

V postopku prisilne poravnave se imenuje upniški odbor. Upniški odbor je organ upnikov, ki na podlagi zakona opravlja procesna dejanja v imenu vseh upnikov, ki so stranke postopka (ZFPPIPP, 76. člen). Zakon predpisuje pravila za oblikovanje upniškega odbora. Upniški odbor ima od tri do enajst članov (liho število). Njihovo število določi sodišče. Če so upniki manj kot trije, so vsi člani upniškega odbora. V upniškem odboru so zastopani upniki, ki imajo najvišje navadne terjatve do dolžnika. Pri tem se upošteva skupni znesek upnikovih terjatev po stanju na bilančni presečni dan bilance stanja. Člane upniškega odbora imenuje sodišče s sklepom pred začetkom postopka prisilne poravnave. Vsak ima en glas. Na prvi seji člani upniškega odbora iz svoje sredine izvolijo predsednika (ZFPPIPP, člena 76 in 86).

Upniški odbor pregleda poslovanje in finančno stanje dolžnika ter k temu daje mnenja in soglasja. Presoja, ali bo prisilna poravnava dosegla svoj namen in ali bodo po njenem izidu v boljšem položaju glede povračila terjatev kot v primeru stečaja.

3 RAČUNOVODSKI VIDIK POSTOPKA PRISILNE PORAVNAVE

Funkcija računovodstva je v postopku prisilne poravnave izjemnega pomena, saj za primere prisilne poravnave, stečaja ali likvidacije veljajo posebna pravila računovodenja. Podjetja v težavah morajo voditi računovodstvo za svoje poslovanje zelo transparentno po določenih ZFPPIPP in sestavljati redna poročila o ekonomsko-finančnem stanju, pripraviti zadnjo bilanco stanja, izkaz poslovnega izida in izkaz denarnih tokov. Vse omenjene listine pripravi računovodska služba. Računovodske listine morajo biti za zunanje in notranje uporabnike razumljive, ustrezne, zanesljive in medsebojno primerljive kakor tudi pravočasne, resnične in poštene.

Računovodenje mora biti v skladu z računovodskimi standardi, ki predpisujejo metode vrednotenja ekonomskih kategorij, ki so predmet računovodskega obravnavanja.

Upoštevati mora vsa računovodska načela, kot so načelo časovne neomejenosti poslovanja, načelo dosledne stanovitnosti, načelo upoštevanja nastanka poslovnega dogodka, načelo previdnosti, načelo prednosti vsebine pred obliko in načelo pomembnosti.

Postopek prisilne poravnave se lahko vodi nad pravno osebo, ta je lahko organizirana kot družba ali zadruga, ter nad podjetnikom, kakor je določeno v 135. členu ZFPPIPP.

Dolžnik, ki je insolventen že dva meseca, mora predlagati predlog za prisilno poravnavo, če ni možno poravnati zapadlih finančnih obveznosti. Znesek obveznosti, ki jih ni sposoben poravnati, pri tem predstavlja vsaj 20 % vseh njegovih obveznosti. Z vložitvijo predloga za začetek prisilne poravnave skuša dolžnik s finančnim prestrukturiranjem doseči kratkoročno in dolgoročno plačilno sposobnost (ZFPPIPP, člena 14 in 15). Postopek prisilne poravnave se uvede z vložitvijo predloga, ki ga vloži dolžnik ali osebno odgovoren družbenik dolžnika. Predlog mora obsegati identifikacijske podatke o dolžniku in zahtevek sodišču, naj začne postopek prisilne poravnave nad dolžnikom. Identifikacijski podatki vsebujejo naziv firme, sedež, poslovni naslov ter matično številko, pod katero je dolžnik vpisan v registru (ZFPPIPP, člena 139 in 17).

3.1 Računovodenje pred začetkom prisilne poravnave

V obdobju pred začetkom prisilne poravnave se v poslovnem sistemu zavedajo motenj v poslovanju. Pomembno je diagnosticiranje stanja, v katerem se nahaja podjetje. Najprej presojamo delovanje poslovnih funkcij in vpliv okolja na delovanje podjetja. Ocenimo slabosti posameznih poslovnih funkcij in posredniški položaj podjetja. Njegov vpliv zožimo na zagotovitev prvin, potrebnih za delovanje poslovnega procesa in prodajo poslovnih učinkov. Sledi druga faza, to je ocena slabosti poslovnega procesa. Pri diagnosticiranju stanja moramo ugotoviti slabosti, ki so povzročile težave v poslovanju. V praksi so pogosti primeri, da jih najdemo pri (Mayer 2009, str. 21):

- zagotavljanju kakovostnih virov financiranja (kapitalska ustreznost),
- zagotavljanju prvin poslovnega procesa in zagotavljanju smotrnosti njihovega preoblikovanja v učinke in/ali plačani prodaji učinkov.

3.1.1 Finančno prestrukturiranje podjetja

Pri finančnem prestrukturiranju gre za proces uresničevanja ukrepov, s pomočjo katerih bo podjetje uresničilo zastavljene cilje. Podlaga za izvajanje so ustrezni načrti prestrukturiranja. Načrt prestrukturiranja služi za preverjanje, ali imajo posamezne ideje in predlogi sposobnost uresničitve. Ta oblika načrtovanja je posebno pomembna v krizi.

V postopku prisilne poravnave mora imeti načrt finančne reorganizacije vsebine, predpisane v 145. členu ZFPPIPP, ki je objavljen v Uradnem listu RS, št. 126/07, dne 31. 12. 2007, in kasneje dopolnjevan.

3.1.2 Obvezne sestavine načrta finančnega prestrukturiranja

Načrt finančnega prestrukturiranja mora vsebovati:

- opis dejstev in okoliščin, iz katerih izhaja, da je dolžnik insolventen,
- predlog prisilne poravnave za zmanjšanje in odložitev zapadlosti terjatev v skladu z vsebino iz tretjega odstavka 143. člena ZFPPIPP,
- oceno deleža plačila nezavarovanih terjatev upnikov in rokov za njihovo plačilo, če bi bil nad dolžnikom začet stečajni postopek,
- opis drugih ukrepov finančnega prestrukturiranja, ki jih bo dolžnik izvedel, in za vsakega od teh ukrepov: časovni načrt izvedbe, oceno stroškov izvedbe in oceno učinkov izvedbe ukrepa na odpravo vzrokov insolventnosti ter kratkoročno in dolgoročno plačilno sposobnost dolžnika,
- opis dejstev in okoliščin, iz katerih izhaja, da bo dolžnik sposoben izpolniti vse svoje obveznosti v skladu s predlagano prisilno poravnavo.

Vsebinsko podobno velja za spremembo načrta, opredeljeno v pododdelku 4.4.3 ZFPPIPP. Načrt finančnega prestrukturiranja ali njegovo spremembo mora pregledati pooblaščen ocenjevalec vrednosti podjetij (ZFPPIPP, 146. člen). Iz predpisane vsebine njegovega poročila izhaja, da mora biti program finančnega prestrukturiranja kakovosten in strokovno konsistenten. Določila Zakona o vsebini poročila pooblaščenega ocenjevalca vrednosti podjetij podrobneje določajo metodiko in vsebino načrta finančne reorganizacije. Ocenjevalec je odgovoren za svojo oceno in mora pri njeni izdelavi dosledno spoštovati pravila ocenjevanja vrednosti podjetij. Glede vsebine njegovega poročila in odgovornosti pa se postavlja nekaj strokovnih dilem (Mayer, 2009, str. 24):

- načrt finančne reorganizacije je oblikovan na podlagi v času načrtovanja znanih informacij. Življenje spreminja izhodišča načrtovanja in s tem predvidevanja, opredeljena v načrtu finančne reorganizacije. Verjetna je možnost, da se tudi pri kakovostnem načrtu finančne reorganizacije ne bo uresničilo v načrtu pričakovano poplačilo upnikov. Kako je v tem primeru z zavezo ocenjevalca o najmanj 50-odstotni stopnji verjetnosti, da bo načrt finančne reorganizacije omogočil uresničitev zadanih ciljev (ZFPPIPP, 2. točka četrtega odstavka 146. člena). Postavlja pa se tudi vprašanje merljivosti 50-odstotne verjetnosti uresničitve in s tem operativnosti tega določila;
- pri operativni odgovornosti ocenjevalca je zapisano, da je odgovoren v primeru kršitve pravil ocenjevanja. Pravila ocenjevanja so razvejena. Možnosti njihove kršitve je veliko, veliko takih, ki so samo formalne. Negotovost nekoliko zmanjšuje pojasnilo Slovenskega inštituta za revizijo (dajanje mnenja pooblaščenega ocenjevalca vrednosti

podjetij v zvezi s 146. členom ZFPPIPP). Po tem členu je pooblaščen ocenjevalec vrednosti odgovoren upnikom za škodo, ki jim jo povzroči s kršitvijo pravil stroke pri pripravi svojega poročila, do višine 150.000 EUR. Njegova odškodninska odgovornost se ne omeji, če je bila škoda povzročena namenoma ali iz hude malomarnosti.

Predlogu za začetek postopka prisilne poravnave je treba priložiti **tudi poročilo o finančnem položaju in poslovanju dolžnika**, to pa vsebuje:

- revidirano bilanco stanja na zadnji dan zadnjega trimesečja pred uvedbo postopka prisilne poravnave, ki zajema sredstva, ki jih družba uporablja za poslovanje, ter kapital in obveznosti do virov sredstev, ki financirajo navedena sredstva;
- revidiran izkaz poslovnega izida in izkaz vseobsegajočega donosa, v katerem so izkazani prihodki, stroški in odhodki v družbi ter drugi vseobsegajoči donosi (spremembe poštene vrednosti sredstev),
- izkaz denarnih tokov, ki prikazuje denarno plat za zadnje poslovno leto in za tekoče leto do datuma bilance stanja na zadnji dan minulega trimesečja;
- pojasnila k računovodskim izkazom.

V naših razmerah je pojem kapitalske ustreznosti prinesel dodatni izziv ZFFPod, ki je začel veljati konec januarja 2000 in določil zagotavljanje kapitalske ustreznosti podjetja kot eno pomembnih dolžnosti uprave. ZFFPod je opredelil kapitalsko ustreznost predvsem načelno (v 6. členu), sicer pa se je skliceval na poslovno-finančna načela (4. člen) kot pravila stroke.

ZFFPod je bil v letu 2008 nadomeščen z ZFPPIPP, ki v svojem 11. členu povsem enako opredeljujejo kapitalsko ustreznost ter se v 12. členu prav tako sklicuje na pravila poslovno-finančne stroke. V okviru teh pravil na prvem mestu opredeljuje poslovno-finančna načela in standarde, ki jih sprejme Slovenski inštitut za revizijo. Seveda pa so poslovno-finančna načela v pogledu natančnosti za denarne institucije. Kljub temu daje dovolj osnov za vodenje ustrezne in smotrne politike plačilne sposobnosti podjetja (Bergant, 2011, str. 11).

Kratkoročna plačilna sposobnost je v 11. členu ZFPPIPP opredeljena kot sposobnost v določenem časovnem obdobju poravnati vse zapadle obveznosti v tem obdobju. O kratkoročni plačilni nesposobnosti bi načeloma lahko govorili že tisti trenutek, ko združba ni možna poravnati svoje zapadle obveznosti.

V tabeli 2 bo prikazana bilanca stanja dolžnika na zadnji dan zadnjega koledarskega trimesečja pred vložitvijo predloga za začetek postopka prisilne poravnave. V tabeli 2 prikazana bilanca stanja je osnova za sestavo bilance stanja, ki je prikazana v tabeli 3 in ponazarja učinke postopka prisilne poravnave na posamezne postavke v bilanci stanja

dolžnika po potrditvi postopka prisilne poravnave. Spremembe postavk v tabeli 3 po potrjeni prisilni poravnavi so narejene na podlagi primera, ki sledi v nadaljevanju naloge.

Tabela 2: Bilanca stanja dolžnika pred vložitvijo predloga za začetek postopka prisilne poravnave

AKTIVA	PASIVA
A. Dolgoročna sredstva I. Neopredmetena sredstva in dolg. AČR II. Opredmetena osnovna sredstva 1. Zemljišča in zgradbe 2. Proizvajalne naprave in stroji 3. Oprema 4. OOS v pridobivanju III. Naložbene nepremičnine IV. Dolgoročne finančne naložbe 1. Dolgoročne finančne naložbe, razen posojil 2. Dolgoročna posojila V. Dolgoročne poslovne terjatve	A. Kapital I. Vpoklicani kapital 1. Osnovni kapital II. Prenesena izguba III. Izguba poslovnega leta
B. Kratkoročna sredstva I. Sredstva za prodajo II. Zaloge III. Kratkoročne finančne naložbe 1. Krat. Finančne naložbe, razen posojil 2. Kratkoročna posojila IV. Kratkoročne poslovne terjatve V. Denarna sredstva	B. Rezervacije in dolgoročne PČR
C. Kratkoročne AČR	C. Dolgoročne obveznosti
	Č Kratkoročne obveznosti I. Kratkoročne finančne obveznosti II. Kratkoročne poslovne obveznosti
	D. Kratkoročne PČR

Vir: Prirejeno po R. Hieng, Finančno poslovanje, postopki zaradi insolventnosti (prisilno, prostovoljno) prenehanje družb, 2008, str. 24.

3.2 Računovodenje med postopkom prisilne poravnave

Podjetje med postopkom prisilne poravnave še naprej upošteva temeljne računovodske usmeritve, akte in predpise. Poslovni dogodki se evidentirajo tako, kot če postopek prisilne poravnave ne bi bil uveden. Pomembno je, da podjetje posluje v skladu z načrtom finančnega prestrukturiranja, da skladno s tem odpisuje terjatve, ne presega mesečnih povprečnih predvidenih stroškov, pravilno evidentira morebitne spremembe osnovnega kapitala družbe.

Insolventen dolžnik mora sestavljati redna mesečna poročila, ki vključujejo mesečno bilanco stanja, izkaz poslovnega izida in izkaz denarnih tokov ter pojasnilo k mesečnim izkazom. Ne glede na to mora upravitelj podati svoje mnenje na mesečna poročila podjetja. Upravitelj postopka mora pripravljati redna poročila za vsako koledarsko trimesečje, ki pojasnjujejo potek postopka.

Tudi po končanem postopku prisilne poravnave podjetje vodi računovodstvo nespremenjeno, pomembno pa je, da veliko pozornost nameni preprečevanju možnosti ponovitve težav iz preteklosti.

3.2.1 Računovodsko evidentiranje

V 41. členu ZFPPIPP je določena posebna računovodska obravnava učinkov potrjene prisilne poravnave. Družba dolžnica evidentira učinke prisilne poravnave tako, da v breme zneska (delno) odpisanih obveznosti najprej pokrije preneseno izgubo, v višini morebitne razlike do celotnega zneska teh odpisanih obveznosti pa oblikuje kapitalske rezerve. Takšno računovodsko obravnavo narekuje posebna določba, ki določa izjemo od računovodskega pravila, da se vsak odpis obveznosti evidentira v dobro prihodkov. Družba, ki je oblikovala kapitalske rezerve, kot je bilo opisano zgoraj, ne sme izvesti rednega zmanjšanja osnovnega kapitala prej kot v desetih letih po pravnomočnosti sklepa o potrditvi prisilne poravnave in tudi ne pred potekom roka za izpolnitev vseh obveznosti po potrjeni prisilni poravnavi (Tomšič, 2010).

3.2.2 Terjatve in obveznosti v postopku prisilne poravnave

Pri računovodenju v postopku prisilne poravnave se upošteva načrt finančnega prestrukturiranja, po katerem se plačujejo obveznosti v rokih, ki so potrjeni s prisilno poravnavo. Ob plačilu zapadle obveznosti se te zapirajo, enako kot da postopek ne bi bil začel. Skladno z načrtom finančnega prestrukturiranja po pravnomočnem sklepu okrožnega sodišča o potrditvi prisilne poravnave dolžnik odpiše tisti del obveznosti, ki jih ne bo poravnal. Po datumu o pravnomočnem sklepu vodi svoje obveznosti na novem analitičnem kontu, kajti učinek prisilne poravnave se lahko na določeni obveznosti zgodi samo enkrat. To pomeni, da v primeru ponovne prisilne poravnave npr. čez 3 leta ta ne učinkuje na

dolžnikove obveznosti, ki so že bile predmet prejšnjega postopka prisilne poravnave (Hrovat, 2008, str. 14).

Govorimo o prevrednotenju obveznosti pri dolžniku oziroma terjatev pri upniku, kar posledično pomeni spremembo knjigovodske vrednosti obveznosti ali terjatve. Sprememba knjigovodske vrednosti se po navadi zgodi zaradi oslabitve ali odprave oslabitve. Povečanje terjatve se v poslovnih knjigah evidentira kot prevrednotovalni poslovni prihodek, zmanjšanje pa kot prevrednotovalni poslovni odhodek. Prevrednotovalni poslovni prihodki se evidentirajo na kontu 769, prevrednotovalni poslovni odhodki pa na kontu 721. Knjigovodsko vrednost terjatve je treba ustrezno spremeniti na kontu popravka vrednosti terjatve, to je konto 129. Tovrstne terjatve delimo na dvomljive in sporne. Dvomljive so terjatve, za katere se domneva, da ne bodo poravnane v celoti. Sporne so tiste, zaradi katerih se je začel sodni postopek.

3.2.3 Upniki v postopku prisilne poravnave

S predlogom finančnega prestrukturiranja se lahko upnik z glasovanjem s prisilno poravnavo strinja ali pa ne. Pogoji za sprejetje prisilne poravnave so določeni s privolitvijo 60 % upnikov z glasovalno pravico. Po potrditvi prisilne poravnave ima ta moč izvršilnega naslova tudi za upnika, ki se strinja, da bo dobil na primer svoje terjatve poplačane pozneje, del terjatve pa bo odpisan.

Odpis vrednosti terjatev predstavlja zmanjšanje knjigovodske vrednosti, kar povečuje prevrednotovalne poslovne odhodke. Prevrednotenje terjatev se lahko izvede med poslovnim letom ali na koncu.

3.2.4 Obveznosti do države

Obveznosti do države so obveznosti iz naslova davka na dodano vrednost, davka od dohodka pravnih oseb, dajatve, povezane s plačo, pogodbo o delu, avtorskim honorarjem, in obveznosti iz naslova prispevkov za socialno varnost.

Država ima v odnosu do dolžnika, ki je v postopku prisilne poravnave, enak položaj kot drugi upniki. Sklepi iz prisilne poravnave veljajo tudi za državo in njene ustanove ne glede na to, ali so prijavili svoje terjatve. Podjetje mora na dan začetka prisilne poravnave ugotoviti stanje obveznosti do države iz naslova neplačanih davkov in prispevkov. Te obveznosti se evidentirajo v skupinah 25 (kratkoročne obveznosti do zaposlencev) in 26 (obveznosti do državnih in drugih ustanov). Vse obveznosti se ugotovijo na isti dan. Ugotoviti je treba, koliko je zapadlih obveznosti iz naslova dohodnine, dohodnine pri avtorskih honorarjih in podjemnih pogodbah ter neplačanih prispevkih. Ugotovi se tudi obveznost iz naslova davka na dodano vrednost (Hrovat, 2008, str. 16).

3.2.5 Dolžnik v postopku prisilne poravnave

ZFPPIPP (2007) v 41. členu določa, da mora podjetje iz prevrednotovalnih poslovnih prihodkov pokriti izgubo iz minulih let. Če so prihodki iz naslova odpisa večji od izgube iz minulih let ali izgube sploh ni bilo, mora podjetje za razliko oblikovati kapitalske rezerve. V tem primeru ne sme izvesti rednega zmanjšanja osnovnega kapitala prej kot v desetih letih po pravnomočnosti sklepa o potrditvi prisilne poravnave ter tudi ne pred potekom roka o izpolnitvi vseh obveznosti po potrjeni prisilni poravnavi. Če podjetje oblikuje dodatne rezerve, se te ne vštevajo v davčno osnovo za obračun davka od dohodkov pravnih oseb. Podjetje pa v tem primeru izgubi pravico poznejšega zmanjšanja davčne osnove za preneseno izgubo v enakem znesku, kot so bile oblikovane rezerve iz naslova zmanjšanja obveznosti. V davčno osnovo se všteva tisti del odpisanih obveznosti, ki služi za pokrivanje izgub iz minulih let. Če ima podjetje prenesene izgube iz minulih let, lahko z njo zmanjša pozitivno davčno osnovo v letu prisilne poravnave (Hrovat, 2008, str. 15).

V davčno osnovo se ne vključijo prihodki iz odpisa dolgov v postopku prisilne poravnave v delu, ki se nanaša na oblikovanje rezerv po zakonu, ki ureja finančno poslovanje podjetij (Zakona o davku od dohodkov pravnih oseb; ZDDPO-2, 28. člen). Po drugi strani pa v delu, ki se nanaša na oblikovanje teh rezerv, družba dolžnica izgubi pravico do pokrivanja davčne izgube iz preteklih let v znesku prihodkov, ki se zaradi oblikovanja rezerv ne vključujejo v davčno osnovo.

Uporaba zakonodaje

Določba novega ZFPPIPP določa malo drugačno pot evidentiranja računovodskih učinkov prisilne poravnave, kot je bila določena v prejšnjem Zakonu o finančnem poslovanju podjetij (ZFPPod). V 18. členu ZFPPod je bilo določeno, da podjetje v višini prihodkov, ki so nastali zaradi odpisa vseh oziroma dela obveznosti v skladu s pogoji potrjene prisilne poravnave, pokrije izgubo preteklih let in za morebitno razliko oblikuje dodatne rezerve.

Zavezanec, ki med prihodki pod zaporedno številko 1 davčnega obračuna izkaže prihodke zaradi odpisa vseh oziroma dela obveznosti v skladu s pogoji potrjene prisilne poravnave po ZFPPod, tako iz davčne osnove izvzame znesek prihodkov v višini dodatno oblikovanih rezerv. Računovodska in davčna obravnava za postopke prisilne poravnave, ki so se začeli pred 1. oktobrom 2008, je opisana tudi v pojasnilu davčne uprave št. 4200-110/2006-2, 19. julija 2006: Vprašanje glede tolmačenja 29. člena ZDDPO-1 – popravek.

Po začetku postopka prisilne poravnave mora dolžnik prvo poročilo o svojem poslovanju sestaviti za obdobje od dneva bilance stanja, ki jo priloži predlogu za začetek postopka prisilne poravnave, do zadnjega dne meseca, v katerem je bil začet postopek prisilne poravnave, nato pa za vsak koledarski mesec. Poročilu mora priložiti mesečno bilanco stanja, mesečni izkaz poslovnega izida in izkaz denarnih tokov. Dolžnik svoje redno

poročilo predloži sodišču in upravitelju v 15 dneh po koncu obdobja, na katero se nanaša (ZFPPIPP, 168. člen).

V tabeli 3 je prikazana bilanca stanja dolžnika ob potrjeni prisilni poravnavi, ki temelji na bilanci stanja iz tabele 2. V tabeli 3 je podrobno nakazan vpliv potrjene prisilne poravnave s predvidenim poplačilom 30 % navadnih terjatev upnikov.

Tabela 3: Bilanca stanja ob potrditvi postopka prisilne poravnave pri dolžniku

AKTIVA	PASIVA
A. Dolgoročna sredstva I. Neopredmetena sredstva in dolg. AČR II. Opredmetena osnovna sredstva 1. Zemljišča in zgradbe 2. Proizvajalne naprave in stroji 3. Oprema 4. OOS v pridobivanju III. Naložbene nepremičnine IV. Dolgoročne finančne naložbe 1. Dolgoročne finančne naložbe, razen posojil 2. Dolgoročna posojila V. Dolgoročne poslovne terjatve	A. Kapital I. Vpoklicani kapital 1. Osnovni kapital II. Kapitalske rezerve 1. Odpisana vrednost obveznosti (70% vrednosti posojila do banke, + 70% vrednosti druge kratkoročne finančne obveznosti + 70% vrednosti obveznosti do dobaviteljev + 70% vrednosti druge kratkoročne poslovne obveznosti) III. Izguba poslovnega leta
B. Kratkoročna sredstva I. Sredstva za prodajo	B. Rezervacije in dolgoročne PČR
II. Zaloge III. Kratkoročne finančne naložbe 1. Krat. Finančne naložbe, razen posojil 2. Kratkoročna posojila IV. Kratkoročne poslovne terjatve V. Denarna sredstva	
C. Kratkoročne AČR	C. Dolgoročne obveznosti Č Kratkoročne obveznosti I. Kratkoročne finančne obveznosti (30 % vrednosti posojila od bank pred PP + 30 % vrednosti druge kratkoročne finan. obvez.) II. Kratkoročne poslovne obveznosti (30 % vrednosti obvez. do dobaviteljev pred PP + 30 % vrednosti druge kratkoročne posl. obvez.)
	D. Kratkoročne PČR

Vir: Prirejeno po R. Hieng, Finančno poslovanje, postopki zaradi insolventnosti (prisilno, prostovoljno) prenehanje družb, 2008, str. 25.

4 PRAKTIČNI PRIMER RAČUNOVODENJA V POSTOPKU PRISILNE PORAVNAVE

Za predstavitev primera računovodenja v postopku prisilne poravnave podjetja E-POS Group, d. o. o., (v nadaljevanju E-POS) sem se odločila, ker sem bila v podjetju zaposlena od leta 2003, pred tem sem tam delala kot študentka do leta 2001 in podjetje dobro poznam. Ko se je E-POS v letu 2006 znašel v krizi, sem pripravila načrt finančnega prestrukturiranja podjetja kot kasneje vsa kvartalna poročila v trajanju postopka prisilne poravnave ter zaključno finančno poročilo ob zaključku postopka.

4.1 Računovodenje v izbranem podjetju pred začetkom prisilne poravnave

Potek prisilne poravnave podjetja E-POS je prikazan v prilogi 5. Iz preglednice v prilogi 5 so razvidna posamezna procesna dejanja postopka. Postopek je potekal v skladu s takratno veljavno zakonodajo. Prisilna poravnava (v nadaljevanju PP) je bila izglasovana s 68,42 %. Za potrditev prisilne poravnave so glasovali vsi upniki, razen podjetja Datalab Tehnologije, d. d., čigar glasovalni delež je predstavljal 31,46 %. Podjetji Tušmobil s ponderiranim deležem zneska terjatev 0,05 % ter Mobitel, d. d., z deležem 0,07 % nista glasovala. S predlaganim načrtom finančne reorganizacije in vsebino sanacije je družba prepričala upnike, da je prisilna poravnava za vse bolj ugodna rešitev, kot če bi bil nad podjetjem sprožen stečajni postopek. Na naroku za prisilno poravnavo sta svoje pozitivno mnenje izrazila tudi upravitelj postopka prisilne poravnave in upniški odbor. Z izglasovano prisilno poravnavo je bila podjetju E-POS dana možnost poslovne in organizacijske sanacije podjetja, ohranitev delovnih mest, poplačilo zapadlih obveznosti iz prisilne poravnave, s čimer si je podjetje zagotovilo obstoj na trgu, in doseganje pozitivnih rezultatov ter razvoj družbe v prihodnosti. Poleg vsega naštetega se je ravno v tem času potrditve prisilne poravnave tudi Slovenija znašla pod vplivom globalne krize in recesije, zato je za podjetje E-POS potrditev postopka tudi bistveno izboljšala njegovo izhodišče za nadaljnje poslovanje, kot bi ga imelo sicer.

V nadaljevanju predstavim podjetje kot dolžnika v postopku PP, ki predstavi vsebino načrta finančne reorganizacije. V predhodnem postopku zaradi insolventnosti, ki se začne z vložitvijo predloga za začetek postopka, se podjetje, ki želi, da se nad njim začne postopek prisilne poravnave, najprej predstavi.

4.1.1 Predstavitev podjetja

Podjetje je bilo ustanovljeno 8. 3. 2001. Podjetje E-POS je usposobljeno za izvajanje svetovanja in programiranja računalniških programov. Večji del svetovalnih ur je

namenjen svetovanju o poslovnem informacijskem sistemu Pantheon. Podjetje je imelo v času uvedenega postopka prisilne poravnave 2 zaposlena.

Družba E-POS posluje od leta 2001. Osnovna dejavnost podjetja je nudenje informacijskih storitev, povezanih s programskim orodjem Datalab Pantheon, ter prodaja licenc omenjenega programskega paketa, katerega razvijalec je podjetje Datalab tehnologije, d. d. (v nadaljevanju Datalab). Od leta 2001 do sredine 2006 je družba rasla v vseh pogledih, tako po prometu kot po dobičku in številu zaposlenih. Skupni prihodki so se tako povečevali od leta 2001 z 215.681 EUR do skupno 928.062 EUR v letu 2005, torej s približno 44-odstotno letno rastjo. V enakem obdobju se je dobiček povečeval od 8.708 EUR do 59.747 EUR s približno 62-odstotno letno rastjo. Število zaposlenih je skupaj s pogodbenimi delavci v tem obdobju naraslo na 20.

Tabela 4 prikazuje primer navedenih identifikacijskih podatkov podjetja E-POS.

Tabela 4: Splošni identifikacijski podatki o podjetju – dolžniku

NAZIV PODJETJA: E-POS GROUP INFORMACIJSKE TEHNOLOGIJE, D. O. O.
MATIČNA ŠTEVILKA: 1594273000
SEDEŽ: KOPRSKA ULICA 92, 1000 LJUBLJANA
Nova lokacija: Špruha 19, 1236 TRZIN (v postopku spremembe naslova)
DEJAVNOST: OSKRBA Z RAČUNALNIŠKIMI PROGRAMI IN SVETOVANJE
OSNOVNI KAPITAL: 8.763 EUR
MATIČNA ŠTEVILKA DEJAVNOSTI: 72.220
DAVČNA ŠTEVILKA: SI21234060
Stik, telefon in e-naslov odgovornih v podjetju.

Vir: E-POS Group, d. o. o., Osnovni načrt finančnega prestrukturiranja (interno gradivo), 2010.

4.1.2 Vzroki za prisilno poravnavo

Za navedenim zahtevkom PP morajo podjetja v predložitvi predloga o PP navesti, zakaj se je podjetje znašlo v insolventni situaciji, ter opisati vzroke, ki so krivi za nastanek krize v podjetju. V nadaljevanju povzemam vzroke, ki so povzročili, da se je podjetje E-POS znašlo v prezadolženi situaciji.

V letu 2004 je prišlo do sprememb v lastniški strukturi, ko je eden od ustanoviteljev odprodal svoj delež v družbi. Tako je med drugim tudi Datalab kot glavni dobavitelj preko hčerinske družbe Codes, d. o. o., (zdaj E-POS rešitve, d. o. o.), v nadaljevanju Codes, kupilo 35-odstotni delež v družbi. Zaradi nesoglasij v pogledu na vodenje družbe in ponujene priložnosti se je del družbenikov E-POS dogovoril z Datalabom za prodajo poslovanja družbi Codes. Dogovorjeni so bili pogoji in cena ter podpisan dogovor v obliki predpogodbe. Dogovor ni bil realiziran, ker je Datalab zahteval še podpis konkurenčne

prepovedi za nekatere družbenike in zaposlene. To je bilo v nasprotju s podpisanim dogovorom, ki je to izrecno izključeval, poleg tega pa E-POS na to ni imel neposrednega vpliva. V tem času se je na podjetje Codes skladno z dogovorom o prenosu že prezaposlilo večino zaposlenih in preneslo nekatere druge obveznosti iz poslovanja, kot so telefonija, pogodbe za najem prostorov itd. Sledila je po mnenju direktorja podjetja E-POS neutemeljena odpoved partnerske pogodbe s strani Datalaba in neenakopravni boj za tržni delež med E-POS in Codesom. Zaradi odpovedi pogodbe je podjetje E-POS v letu 2006 pridelal izgubo v višini 235.553 EUR, prihodki so se zmanjšali na vsega 339.801 EUR. Za kritje izgub je bilo podjetje E-POS prisiljeno v najemanje novih kreditov. Podjetji E-POS in Datalab se nista uspela spraviti, zato so konec leta 2006 v podjetju E-POS proti Datalabu vložili tožbo zaradi neutemeljene odpovedi pogodbe in posledično izgubo poslovanja.

Do uvedbe postopka prisilne poravnave je podjetju E-POS uspelo reorganizirati tekoče poslovanje, zaradi zmanjšanja obsega poslovanja pa je bila popolna sanacija dolgov iz preteklosti nemogoča. Zaradi naštetih razlogov so se odločili sprožiti postopek prisilne poravnave na sodišču.

4.1.3 Analiza kazalnikov podjetja v letih pred uvedbo postopka prisilne poravnave

Z analizo kazalnikov podjetja v letih pred uvedbo postopka prisilne poravnave je prikazano stanje podjetja E-POS, predvsem zaradi prevelike zadolženosti. V nadaljevanju so predstavljeni kazalniki stanja financiranja, kazalniki stanja investiranja, kazalniki plačilne sposobnosti podjetja, kazalniki obračanja sredstev ter kazalniki gospodarnosti. Obračunske bilance podjetja E-POS za obdobja 2005, 2006, 2007, 2008 so priložene v prilogi 1.

Kazalniki stanja financiranja so usmerjeni v analizo načina financiranja podjetja (pasivna stran bilance stanja), kjer nas zanima višina dolgov oziroma kapitala v strukturi vseh virov financiranja (Hočevár, 2001, str. 408–410). Delež kapitala kaže delež kapitala v celotni pasivi podjetja. Ker je bil v podjetju leta 2006, 2007 in 2008, preden je bil uveden postopek prisilne poravnave, kapital negativen, je tudi vrednost tega kazalnika negativna. V primerjavi z letom 2005 je razvidno, da se je v podjetju spremenila sestava financiranja sredstev, saj se je delež kapitala v celotni pasivi zmanjšal za 75 odstotnih točk. Delež dolgov v financiranju se je iz leta 2005 v leto 2006 močno povečal. Delež trajnega in dolgoročnega financiranja kaže delež trajnih in dolgoročnih virov sredstev v pasivi, ki je od leta 2006 naprej negativen zaradi negativnega kapitala.

Kazalniki stanja investiranja (naložbenja) pri teh kazalnikih izhajamo preprosto iz podatkov na aktivni strani bilance stanja. Delež stalnih sredstev pove odstotek, ki ga imajo stalna sredstva med vsemi sredstvi podjetja. Ker podjetje ne posluje v tehnološko intenzivni panogi, ta kazalec ni posebno visok. V letu 2008 se je v primerjavi z letom 2007 povečal za 15 odstotnih točk.

Kazalnike plačilne sposobnosti velikokrat imenujemo tudi kazalniki vodoravnega finančnega stroja ali dejavniki solventnosti. Pri teh kazalnikih primerjamo posamezne postavke sredstev s posameznimi postavkami obveznosti do virov sredstev. Kratkoročni koeficient ima v števcu gibljiva sredstva razen dolgoročnih terjatev iz poslovanja v razmerju s kratkoročnimi obveznostmi. Iz tega kazalnika lahko sklepamo, da se je v letu 2007 plačilna sposobnost povečala, v letu 2008 pa je padla za 713 odstotnih točk. Pospešeni koeficient prikazuje razmerje med gibljivimi sredstvi in kratkoročnimi dolgovi, le da so iz gibljivih sredstev izvzete zaloge in aktivne časovne razmejitve. Pospešeni koeficient je boljše merilo plačilne sposobnosti, saj vsebuje v števcu kategorije, ki so bližje denarju oziroma se hitreje povrnejo v denar. Pospešeni koeficient v letih pred uvedbo postopka prisilne poravnave pada.

Kazalniki obračanja nam prikazujejo hitrost obračanja posameznih vrst sredstev. Skozi kazalnike obračanja se odraža sposobnost posloводства, da učinkovito posluje s sredstvi. Zato vrednosti teh kazalnikov niso pomembne samo za posloводство podjetja, temveč tudi za posojilodajalce in lastnike podjetja. Hitrejšje je obračanje sredstev, manj ima podjetje vezanih sredstev. Koeficient obračanja terjatev do kupcev kaže število obratov terjatev do kupcev v denarna sredstva v enem letu. V letu 2005, ko je bilo poslovanje še dokaj stabilno, je bil koeficient 397 odstotkov, v letu 2007 je imel najnižjo vrednost, in sicer 70 odstotkov zaradi opisanih razmer in odpovedi pogodbe glavnega dobavitelja. Če število dni v letu delimo s koeficientom obračanja terjatev do kupcev, dobimo povprečno dobo vezave terjatev do kupcev. V letu 2007, ko so se najboljše čutile posledice razmer v podjetju, je bila povprečna doba vezave sredstev 521,43 dneva, v naslednjem letu 2008 pa 160,8 dneva.

Kazalniki gospodarnosti kažejo na učinkovitost poslovanja podjetja oziroma na razmerje med prihodki in odhodki. Poslovni sistem posluje gospodarno, če so prihodki večji od odhodkov. Kazalnik celotne gospodarnosti je bil v letu 2007 v vrednosti 97 odstotkov v letu 2008 v vrednosti 89 odstotkov, glede na to, da so bili kazalniki manjši od 100 odstotkov, je podjetje poslovalo z izgubo. Pri kazalniku dobičkonosnosti prihodkov se prikazuje delež čistega dobička v prihodkih. Zmanjšanje tega kazalnika za posloводство pomeni, da mora bedeti nad stroški podjetja.

Tabela 5 prikazuje analizo kazalnikov v letih od 2005 do 2008 pred uvedenim postopkom PP. Obsega nekaj pomembnejših kazalnikov, in sicer kazalnike stanja financiranja, investiranja, plačilne sposobnosti, obračanja in donosnosti.

Tabela 5: Analiza kazalnikov za leta 2005, 2006, 2007 in 2008

Kazalniki stanja financiranja	2005	2006	2007	2008
Delež kapitala v financiranju	43	-47	-48	-123
Delež dolgov v financiranju	36	147	137	222
Delež časovnih razmejitev v financiranju	11	0	0	0
Delež trajnega in dolgoročnega financiranja	54	-47	-58	-123
Delež kratkoročnega financiranja	57	147	137	228
Kazalnik finančnega vzvoda	108	-314	-280	-181
Kazalniki stanja investiranja	2005	2006	2007	2008
Delež stalnih sredstev	12	15	9	24
Delež gibljivih sredstev	88	85	91	75
Kazalniki plačilne sposobnosti	2005	2006	2007	2008
Trajno in dolgoročno financiranje stalnih sredstev	393	-319	-542	-503
Kratkoročni koeficient	648	583	1022	309
Pospešeni koeficient	179	57	66	73
Kazalniki obračanja	2005	2006	2007	2008
Koeficient obračanja terjatev do kupcev (v dnevih)	397	243	70	227
Povprečna doba vezave terjatev do kupcev	91,9	150,2	521,43	160,8
Koeficient obračanja zalog proizvodov (v dnevih)	240	0	0	0
Kazalniki gospodarnosti	2005	2006	2007	2008
Gospodarnost poslovanja	105	60	1,27	41
Celotna gospodarnost	106	59	97	89
Dobičkonosnost prihodkov	6	-148	-0,6	19

Vir: E-POS Group, d. o. o., Osnovni načrt finančnega prestrukturiranja (interno gradivo), 2010.

4.2 Računovodenje v izbranem podjetju med postopkom prisilne poravnave

Po potrjenem postopku prisilne poravnave podjetja E-POS je ta okrožnem sodišču pošiljal redna trimesečna poročila. Insolventen dolžnik mora sestavljati redna mesečna poročila, ki vključujejo mesečno bilanco stanja, izkaz poslovnega izida in izkaz denarnih tokov ter pojasnilo k mesečnim izkazom. Ne glede na to mora upravitelj podati svoje mnenje na mesečna poročila podjetja (ZFPPIPP, člena 168 in 170). Upravitelj postopka mora pripravljati redna poročila za vsako koledarsko trimesečje, ki pojasnjujejo potek postopka. Tudi po končanem postopku prisilne poravnave podjetje E-POS vodi računovodstvo nespremenjeno, pomembno je, da veliko pozornost nameni preprečevanju možnosti ponovitve težav iz preteklosti.

4.2.1 Analiza kazalnikov za leto 2010

Tabela 6 prikazuje analizo kazalnikov v letu 2010, ko je podjetje E-POS še vedno poslovalo po načrtu reorganizacije poslovanja in z ukrepi, ki so jih sprejeli z reorganizacijo poslovanja. Iz kazalcev je razvidno, da se je poslovanje že precej normaliziralo glede na pretekla leta pred uvedbo postopka prisilne poravnave. Delež kapitala v financiranju je precej nizek, ker podjetje nima dolgoročnih dolgov. Delež trajnega in dolgoročnega kapitala se je povečal, kar je posledica povečanja deleža kapitala. Pri kazalnikih stanja investiranja se je delež gibljivih sredstev povečal, predvsem zaradi povečane poslovne dejavnosti. Kratkoročni koeficient v vrednosti 121 odstotka in pospešeni koeficient 132 odstotkov sta oba večja od 100 odstotkov, kar se v večini analiz razume kot ugodna vrednost koeficienta. Koeficient obračanja terjatev do kupcev 149 odstotka in povprečna vezava terjatev do kupcev v vrednosti 245 pa pomeni, da se mora podjetje bolj posvetiti izterjavi zapadlih terjatev. Iz gospodarnosti poslovanja in celotne gospodarnosti je razvidno, da je podjetje v letu 2010 poslovalo z dobičkom.

Tabela 6: Analiza kazalnikov za leto 2010

Vrednost vseh kazalnikov v letu	2010
Delež kapitala v financiranju	18
Delež dolgov v financiranju	82
Delež časovnih razmejitev v financiranju	0
Delež trajnega in dolgoročnega financiranja	18
Delež kratkoročnega financiranja	82
Kazalnik finančnega vzvoda	460
Delež stalnih sredstev	26
Delež gibljivih sredstev	99
Trajno in dolgoročno financiranje stalnih sredstev	67
Kratkoročni koeficient	121
Pospešeni koeficient	132
Koeficient obračanja terjatev do kupcev	149
Povprečna doba vezave terjatev do kupcev	245
Koeficient obračanja zalog proizvodov	0
Povprečna doba vezave zalog	0
Gospodarnost poslovanja	103
Celotna gospodarnost	108
Dobičkonosnost prihodkov	7

Vir: E-POS Group, d. o. o., Osnovni načrt finančnega prestrukturiranja (interno gradivo), 2010.

4.3 Načrt finančnega prestrukturiranja

Skladno z določili ZFPPIPP (členi 140–150) je podjetje E-POS, Mesarska cesta 16, 1000 Ljubljana izdelalo načrt finančnega prestrukturiranja, ki je po 2. odstavku 141. člena ZFPPIPP ena izmed obveznih prilog, namenjena za potrebe postopka PP. Poročilo o finančnem položaju in poslovanju podjetja E-POS se nahaja v prilogi 2.

Po 145. členu ZFPPIPP mora načrt finančnega prestrukturiranja vsebovati:

- opis dejstev in okoliščin, iz katerih izhaja, da je dolžnik insolventen,
- predlog PP z vsebino iz 3. odstavka 143. člena,
- oceno deleža plačila nezavarovanih terjatev upnikov in upnikov za njihovo poplačilo, če bi bil nad dolžnikom začet stečajni postopek,
- opis drugih ukrepov finančnega prestrukturiranja, ki jih bo podjetje izvedlo,
- opis dejstev in okoliščin, iz katerih izhaja, da bo podjetje sposobno izpolniti vse svoje obveznosti v skladu s predlagano PP.

Finančno prestrukturiranje je za nadaljnje poslovanje podjetja nujno potrebno. Podjetje bo svoje poslovanje lahko uspešno nadaljevalo le pod pogojem uspešne PP. Cilji PP družbe E-POS so:

- finančno prestrukturiranje, ki bo omogočalo tako prestrukturiranje, da bo podjetje postalo kratkoročno in dolgoročno plačilno sposobno in se s tem izognilo stečaju oz. propadu podjetja;
- zagotovitev poplačila upnikov v največji možni meri, ob omejitvah izhajajočih iz finančnega stanja podjetja E-POS in trenutnih splošnih ekonomskih pogojev poslovanja, kot če bi bil nad podjetjem začet stečajni postopek;
- ustvarjanje pogojev za nadaljnje poslovanje podjetja in njegovo poslovno rast v prihodnosti;
- ohranjanje in nadgrajevanje dobrih poslovnih odnosov s kupci.

Kot je predstavljeno v nadaljevanju, ima podjetje E-POS realne možnosti doseganja omenjenih ciljev PP. S tem bodo tudi upniki imeli največjo možnost za poplačilo svojih terjatev.

Osnovne predpostavke programa PP so določene na podlagi 145. člena ZFPPIPP. Vsi podatki temeljijo na revidirani bilanci stanja na dan 31. 12. 2009. Podjetje E-POS je imelo na dan 31. 12. 2009 za 364.800 EUR obveznosti. Seznam obveznosti do navadnih in prednostnih upnikov je podan v točki 4.3.2. Podjetje nima ločitvenih in podrejenih upnikov. V nadaljevanju predloga za začetek PP je treba predstaviti dejstva, zaradi katerih je podjetje E-POS kot dolžnik insolventno.

4.3.1 Opis dejstev in okoliščin, iz katerih izhaja, da je dolžnik insolventen

Družba E-POS je v letu 2006 utrpela izgubo v višini 235.553 EUR, v letu 2007 851 EUR, v letu 2008 je bila izguba v vrednosti 36.475 EUR, v letu 2009 je družba poslovala z izgubo 40.150 EUR in s kapitalsko neustreznostjo -201.723 EUR. Nastala izguba leta 2008 in 2009 je bila posledica prevrednotenja terjatev, to je odhodkov, nastalih kot prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih. To so bile terjatve, ki jih je bilo treba zaradi zastaranja odpisati. V letu 2006 je podjetje E-POS najelo kredit za poplačilo upnikov po odpovedi pogodbe Datalaba.

Vzroki, da se je poslovodstvo družbe odločilo za prisilno poravnavo, so se začeli leta 2006 z odpovedjo pogodbe podjetja Datalab, d. d., kot principala oz. glavnega dobavitelja programske opreme Datalab Pantheon. V tem letu je podjetje izgubilo praktično vse zaposlene. Iz uradno 13 redno zaposlenih in okoli 7 pogodbenih programerskih delavcev, kar je bilo največ zaposlenih v zgodovini podjetja E-POS, na 2 zaposlena. Podjetje E-POS je v upanju, da poplača upnike, najelo kredit v avgustu 2006. Z dobaviteljem programske opreme Datalab, d. d., se niso uspeli dogovoriti glede pogojnega sodelovanja, zato so konec leta 2006 sprožili sodne postopke, s katerimi so se odločili, da bodo reševali spor prek sodišča in podjetje Datalab tožili za odškodnino zaradi namerno povzročene poslovne škode. V letu 2009 je uprava podjetja E-POS zaradi pritiskov s strani upnikov in lastnikov sprožila presojo kapitalske ustreznosti. Družba E-POS je izkazovala negativni kapital oz. je bila kapitalsko neustrezna, prezadolžena, zato je bila uprava dolžna ukrepati.

Po letu 2006 je družba E-POS poslovala zadovoljivo, vendar je bil dolg preteklih obdobj prevelik za takraten obseg poslovanja z dvema zaposlenima, saj se je obseg poslovanja precej zmanjšal. Tako v letu 2006 vseh upnikov v celoti ni bilo mogoče poplačati, vsaj kratkoročno ne. S prisilno poravnavo je podjetje E-POS predlagalo novo dinamiko poplačil upnikov.

4.3.2 Predlog prisilne poravnave

V skladu s 143. členom ZFPPIPP je treba upnikom priložiti ponudbo o poplačilu terjatev z odložitvijo zapadlosti. Vsem upnikom so v podjetju E-POS ponudili poplačilo njihovih terjatev. ZFPPIPP v 21. členu deli terjatve na:

- **prednostne terjatve** so naslednje nezavarovane terjatve:
 - plače in nadomestila plače za zadnje tri mesece pred začetkom postopka zaradi insolventnosti,
 - odškodnine za poškodbe, ki so povezane z delom pri dolžniku, in poklicne bolezni,
 - neizplačane odpravnine za prenehanje delovnega razmerja pred začetkom stečajnega postopka, ki zaposlenim pripadajo po zakonu, ki ureja delovna razmerja,

- vendar največ v višini odpravnine, določene za delavca, ki mu delodajalec odpove pogodbo o zaposlitvi iz poslovnih razlogov,
- plače in nadomestila plač delavcev, katerih delo zaradi začetka stečajnega postopka postane nepotrebno, za obdobje od začetka stečajnega postopka do poteka odpovednega roka,
 - odpravnine delavcem, ki jim je upravitelj odpovedal pogodbo o zaposlitvi, ker je njihovo delo zaradi začetka stečajnega postopka postalo nepotrebno,
 - davki in prispevki, ki jih mora izplačevalec obračunati ali plačati hkrati z omenjenimi izplačili iz zgornjih točk tega odstavka,
- **podrejene terjatve** so nezavarovane terjatve, ki se na podlagi pravnega razmerja med dolžnikom in upnikom, če postane dolžnik insolventen, plačajo šele po plačilu drugih nezavarovanih terjatev do dolžnika,
 - **navadne terjatve** so nezavarovane terjatve, ki niso prednostne niti podrejene terjatve. V nadaljevanju so predstavljene nezavarovane terjatve in prednostne terjatve, ki jih je podjetje E-POS prijavilo v postopek prisilne poravnave:
 - **nezavarovane terjatve**
V skladu s 3. odstavkom 143. členom ZFPPIPP je treba navesti v predlogu PP skupni znesek terjatev upnikov ter priložiti podrobni seznam teh. V tabeli 7 je predstavljen skupni znesek nezavarovanih terjatev upnikov podjetja E-POS v vrednosti 360.115,65 EUR. Podjetje nima zavarovanih in podrejenih terjatev;

Tabela 7: Spisek nezavarovanih terjatev

NEZAVAROVANE TERJATVE:	
UPNIKI	ZNESEK
PRAVNA OSEBA 1	112.769,58
FIZIČNA OSEBA 1	102.457,36
FIZIČNA OSEBA 2	99.677,83
PRAVNA OSEBA 2	18.264,83
PRAVNA OSEBA 3	12.743,89
PRAVNA OSEBA 4	7.031,00
PRAVNA OSEBA 5	3.541,09
PRAVNA OSEBA 6	2.090,24
PRAVNA OSEBA 7	659,7
PRAVNA OSEBA 8	385,27
PRAVNA OSEBA 9	378
PRAVNA OSEBA 10	116,86
SKUPAJ v EUR:	360.115,65

Vir: E-POS Group, d. o. o., Osnovni načrt finančnega prestrukturiranja (interno gradivo), 2010.

Delež plačila nezavarovanih terjatev in obrestna mera

Podjetje E-POS je navajalo, da bo zavarovane terjatve v postopku PP poplačalo upnikom v višini 30 %, in sicer 20 % do 31. 12. 2010 in 10 % do 31. 12. 2011. Od začetka postopka prisilne poravnave do poplačila se bodo terjatve obrestovale po 5 % obrestni meri.

– **prednostne terjatve**

Prednostne terjatve so terjatve za neto plače delavcev in pripadajoče prispevke, na njih prisilna poravnava ne bo učinkovala. Tabela 8 prikazuje prednostne terjatve podrobno po izvoru terjatve ter skupni znesek prednostnih terjatev v vrednosti 4.684,25 EUR.

Tabela 8: Spisek prednostnih terjatev

PREDNOSTNE TERJATVE:	PREDMET TERJATVE	ZNESEK
DURS:	NETO PLAČE IN NADOMESTILA PLAČ	2.636,50
DURS:	PRISPEVKI IN DOHODNINA	2.047,75
SKUPAJ v EUR:		4.684,25

Vir: E-POS Group, d. o. o., Osnovni načrt finančnega prestrukturiranja (interno gradivo), 2010.

4.3.3 Ocena deleža plačila nezavarovanih terjatev upnikov v primeru stečaja

Skladno s 3. točko 145. člena ZFPPIPP dolžnik podjetje E-POS navaja oceno deleža plačila nezavarovanih terjatev upnikov in rokov, če bi bil nad dolžnikom začet stečajni postopek. V tabeli 9 je prikazan izračun deleža poplačila nezavarovanih terjatev upnikom v primeru stečaja. S prikazanim izračunom so v podjetju E-POS ocenili likvidacijsko vrednost sredstev podjetja, iz katere bi se v primeru nad podjetjem uvedenega stečajnega postopka, poplačevale terjatve upnikov podjetja E-POS.

Tabela 9: Ocena deleža plačila nezavarovanih terjatev upnikov v primeru stečaja

SREDSTVA	Vir	Knjigovodska vrednost	Tržna vrednost	Likvidacijska vrednost	Unovčljivost datum
Opredmetena	Revidirani računovodski izkazi in poročilo cenilca	1.454,85 €	0,00 €	0,00 €	
finančne naložbe	Revidirani računovodski izkazi lastna ocena likvidacijske vrednosti (80 %)	49.000,00 €	39.200,00 €	39.200,00 €	70 % 2010 30 % 2011
Kratkoročne terjatve do drugih	Revidirani računovodski izkazi in poročilo cenilca	51.860,87 €	51.860,87 €	51.860,87 €	50 % 2010 50 % 2011
Denar	Revidirani računovodski izkazi in poročilo cenilca	19.371,37 €	19.371,37 €	19.371,37 €	2010
Skupaj		121.687,09 €	110.432,24 €	110.432,24 €	

Vir: E-POS Group, d. o. o., Osnovni načrt finančnega prestrukturiranja (interno gradivo), 2010.

Iz tabele 9 je razvidno, da večji del portfolija naložb predstavljajo delnice družbe Datalab tehnologije, d. d., ki sicer kotira na Ljubljanski borzi, so pa zelo slabo likvidne in zato bi v primeru prehitrega unovčenja bila dosežena tržna vrednost manjša od realne. Situacija na trgu vrednostnih papirjev podjetja Datalab je namreč taka, da nihče od ponudnikov noče znižati cene, ker večinoma verjamejo, da so delnice vredne več, kot kaže povpraševanje po njihovih vrednostnih papirjih na borzi. Kupci so mnenja, da bo cena še padla. Zato je trg z vrednostnimi papirji podjetja Datalab tehnologije, d. o. o., precej plitek. V primeru stečaja bi bilo treba počakati s prodajo in tudi verjetno sprejeti nižjo ceno od tržne. Zato so v podjetju E-POS ocenili, da bi v primeru unovčitve v stečaju prodali 70 % naložb v prvem letu in 30 % v drugem ter tako dosegli 80 % tržne vrednosti na dan 31. 12. 2009.

4.3.4 Ocena stroška odpravnin

V skladu z ZFPPIPP je treba v predlogu PP podati oceno stroškov, povezanih z odpravninami zaposlenih v primeru stečaja.

Iz tabele 10 so razvidna leta zaposlitve na dan 31. 12. 2009, ko sta bila v podjetju E-POS dva zaposlena. Glede na pogoje, ki jih zaposleni imajo po ZDR, bi zaposlenima v primeru uvedenega stečajnega postopka nad podjetjem pripadala odpravnina v skupni vrednosti 7.017 EUR.

Tabela 10: Stroški, povezani s stečajem, odpravnine zaposlenim

	Zaposleni št. 1	Zaposleni št. 2	Skupaj
Povprečna bruto plača 3 mes.	2354,87 €	1393,95 €	
Leta zaposlitve	6	10	
Odpravnina	3532,305 €	3484,875 €	7017,18 €

Vir: E-POS Group, d. o. o., Osnovni načrt finančnega prestrukturiranja (interno gradivo), 2010.

4.3.5 Ocena stroška stečajnega postopka

Strošek stečajnega postopka je opredeljen kot strošek zakonskih odpravnin zaposlenim in strošek stečajnega postopka. Stroške odpravnin so v podjetju E-POS upoštevali v celotnem znesku zakonsko določenih odpravnin zaposlenih na dan 31. 12. 2009, strošek stečajnega postopka pa je ocenjen na podlagi Pravilnika o tarifi za odmero nagrade upravitelju v postopkih zaradi insolventnosti in prisilne likvidacije ter stroških, do povrnitve katerih je upravitelj v teh postopkih upravičen (Ur. l. RS, št. 91/2008, v nadaljevanju Pravilnik).

V tabeli 11 je prikazan izračun vseh stroškov, povezanih s stečajnim postopkom, ki so bili ocenjeni na podlagi Pravilnika. Ti stroški so:

- nadomestilo za izdelavo otvoritvenega poročila (5. člen pravilnika). Kot osnova je upoštevana likvidacijska vrednost premoženja družbe. Strošek izdelave otvoritvenega poročila na podlagi te vrednosti je 6.897,46 EUR;
- nadomestilo za preizkus terjatev (6. člen pravilnika). Kot osnova je upoštevano skupno število upnikov iz načrta finančne reorganizacije, skupaj 12. Strošek preizkusa terjatev bi po Pravilniku znašal 1.700,00 EUR (1.500,00 EUR + 100,00 EUR za vsako terjatev nad 10);
- nadomestilo za unovčenje stečajne mase in razdelitev (7. člen pravilnika). Kot osnova je upoštevana likvidacijska vrednost premoženja družbe, in sicer 2 %. Termnsko zapadlost stroška smo ocenili na 1.897,48 EUR, in sicer v višini 978,74 EUR v letu 2010 in 978,74 EUR v letu 2011;
- skupni stroški stečajnega postopka bi tako nastali v letu 2010 v višini 9.546,20 EUR in v letu 2011 v višini 978,74 EUR.

Tabela 11: Stroški, povezani s stečajem

STROŠKI POVEZANI S STEČAJEM	2010	2011
Prednostne terjatve – neto plače zaposlenih (4. točka 21. člena ZFPPIPP)	2.636,50 €	0,00 €
Prednostne terjatve – davki in prispevki (5. točka 21. člena ZFPPIPP)	2.047,75 €	0,00 €
Zakonske odpravnine na dan 31. 12. 2009	7.017,00 €	0,00 €
Stroški stečaja	9.546,20 €	978,74 €
Skupaj	21.247,45 €	978,74 €

Vir: E-POS Group, d. o. o., Osnovni načrt finančnega prestrukturiranja (interno gradivo), 2010.

4.3.6 Prednost postopka prisilne poravnave pred stečajem

V postopku prisilne poravnave je treba pripraviti izračun poplačila navadnih upnikov v primeru stečaja. Ta izračun mora potrditi ocenjevalec vrednosti podjetja z izjavo, da obstaja najmanj 50 % verjetnost, da bodo upnikom s potrditvijo prisilne poravnave zagotovljeni ugodnejši pogoji poplačila njihovih terjatev kot v primeru uvedbe stečajnega postopka.

V tabeli 12 se iz izračuna v primeru stečaja nad podjetjem E-POS vidi, da je predvidena unovčitev sredstev v višini 110.432,24 EUR. Ob tem bi terjatve prednostnih upnikov, odpravnine in stroški, povezani s stečajem, znašali skupaj 22.226,19 EUR. Nezavarovane terjatve bi bile poplačane v višini 22,82 %, to je v znesku 88.206,05 EUR, diskontirano na današnjo vrednost 82.161,72 EUR.

Tabela 12: Poplačilo navadnih upnikov v primeru stečaja

	2010	2011	SKUPAJ
STEČAJNA MASA	72.741,81 €	37.690,44 €	110.432,24 €
STROŠKI POVEZANI S STEČAJEM	21.247,45 €	978,74 €	22.226,19 €
POPLAČILO V STEČAJU	51.494,36 €	36.711,70 €	88.206,05 €
Za poplačilo diskontirano	48.867,73 €	33.293,99 €	82.161,72 €
OBVEZNOSTI DO NAVADNIH UPNIKOV	178.226,72 €	181.890,28 €	360.117,00 €
% poplačilne vrednosti	27,42%	18,30%	22,82%

Vir: E-POS Group, d. o. o., Osnovni načrt finančnega prestrukturiranja (interno gradivo), 2010.

Tabela 13 v nadaljevanju prikazuje izračun, da je v primeru prisilne poravnave predvideno poplačilo nezavarovanih upnikov v višini 108.034,70 EUR. Nezavarovane terjatve bi v tem

primeru bile poplačane v višini 28,05 %, diskontirano na današnjo vrednost 101.008,41 EUR.

Tabela 13: Poplačilo navadnih upnikov v primeru prisilne poravnave

	2010	2011	SKUPAJ
POPLAČILO V PRISILNI PORAVNAVI	72.023,13 €	36.011,57 €	108.034,70 €
Za poplačilo diskontirano	68.349,37 €	32.659,04 €	101.008,41 €
OBVEZNOSTI DO NAVADNIH UPNIKOV	178.226,72 €	181.890,28 €	360.117,00 €
%poplačilne vrednosti	38,35%	17,96%	28,05%

Vir: E-POS Group, d. o. o., Osnovni načrt finančnega prestrukturiranja (interno gradivo), 2010.

Iz tabele 13 je razvidno, da bi bili nezavarovani upniki v primeru prisilne poravnave v boljšem položaju kot v primeru stečaja, in sicer za 5,23% oz. za skupni znesek 19.828,65 EUR, diskontirano na današnjo vrednost 18.846,65 EUR. Za izračun diskontirane vrednosti plačil sem uporabila donos državnih obveznic, ki zapadejo konec leta 2011 oziroma v začetku 2012, to je RS26, RS29 – 5,375 %.

4.3.7 Projekcija poslovanja – predračunski izkazi

Iz projekcij računovodskih izkazov podjetja so razvidna dejstva in okoliščine, iz katerih izhaja, da bo dolжник sposoben izpolniti svoje obveznosti v skladu s predlagano prisilno poravnavo. Projekcije temeljijo na učinkih prestrukturiranja, ki jih je družba sprejela z namenom zmanjševanja obveznosti in doseganja dolgoročne solventnosti. Omenjeni ukrepi so predstavljeni v točki 4.3.8 tega dokumenta.

Iz projekcije izkazov je razvidno:

Izkazi projekcije poslovnih izkazov za leta 2010 in 2011 se nahajajo med prilogami naloge, kot priloga 3. V prvem letu, to je na dan 31. 12. 2010, je bilo predvideno poplačilo navadnih terjatev v vrednosti 72.023 EUR iz učinka prisilne poravnave in v vrednosti 4.687 EUR prednostne upnike. V načrtu bilance stanja 2010 podjetje E-POS poplača skupaj 76.710 EUR iz prostega denarnega toka. Viri so prilivi od kupcev iz rednega poslovanja in odprodaje likvidnih vrednostnih papirjev. V letu 2011 je bilo predvideno poplačilo še preostalih 36.011 EUR nezavarovanih terjatev. Kot je razvidno iz projekcij, bi podjetje E-POS bilo sposobno ustvariti pozitiven denarni tok iz poslovanja, s katerim naj bi v zastavljenem roku poplačalo vse obveznosti.

Projekcija izkaza poslovnega izida je pripravljena za obdobje dveh let. V letu 2010 so se prihodki od prodaje povečali za 5 % glede na leto 2009, v letu 2011 so ostali nespremenjeni glede na leto 2010. Podjetje je imelo že napeljene projekte in kupce, s

katerimi je lahko doseglo zastavljene cilje. Zelo pomemben vir so bile vzdrževalne pogodbe, ki podjetju zagotavljajo konstantne prilive skozi vse leto v višini 27.069,55 EUR.

V letu 2010 so se povečali stroški storitev glede na leto 2009. Povečanje stroškov storitev je nastalo zaradi stroškov prisilne poravnave. V letu 2011 so se zmanjšali stroški storitev. Stroški materiala so ostali nespremenjeni.

Stroški dela so bili v letu 2010 na enaki ravni kot v letu 2009, v letu 2011 so se uskladili z indeksom rasti povprečnih bruto plač, in sicer za 1 %.

Strošek amortizacije je bil skladen z amortizacijskimi stopnjami. Drugi poslovni odhodki so bili načrtovani tako, da so se prepolovili, skladno z zmanjšanjem glavnice kratkoročnih posojil in plačil povezanih obresti.

4.3.8 Opis drugih ukrepov finančnega prestrukturiranja

a.) Prodaja in lastni razvoj

V letu 2009 so se v podjetju E-POS v veliki meri ukvarjali z migracijami nove generacije programske opreme Pantheon 5.5 pri njihovih kupcih. Migracije programa so bile relativno nerentabilne, saj imajo z veliko strankami sklenjene vzdrževalne pogodbe in za to delo storitev ne zaračunavajo posebej. Zaradi nove davčne zakonodaje so večino teh naročnikov že migrirali ali pa so bili takrat že v fazi migracije. V letu 2010 so bile sklenjene vzdrževalne pogodbe s strankami za podjetje E-POS dosti bolj donosne. Ob migraciji na novo generacijo programske opreme so sočasno tudi prevedli veliko dopolnilnih programov, nekateri od teh produktov so tudi plod lastnega razvoja v podjetju E-POS in katerih trženje je v prehodnem obdobju 2008/2009 skoraj zastalo. Naj naštejemo nekaj primerov:

- program za avtomatsko arhiviranje – Abak,
- program za izpis obrata zalog,
- program za pripenjanje skeniranih dokumentov v prejete račune,
- program za naročanje na podlagi signalnih zalog,
- program za spremljanje plačil po referentih glede na plačano realizacijo in dni zamude,
- programi za enostavnejše trdo rezerviranje zalog,
- programi za izvoz dokumentov in šifrantov v Vasco,
- programi za uvoz podatkov v šifrant partnerjev iz BSI.

Prodaja teh dodatnih programov je za podjetje E-POS najdonosnejša, ker prodajajo program, ki je že razvit, lahko poljubnokrat. Ob tem so se tudi dodatno izobrazili in lahko danes precej hitreje in bolj kakovostno izdelajo dodatni program po želji stranke.

b.) Tuji trgi in nove storitve

V zadnjem času imajo v podjetju E-POS precej povpraševanja po vzdrževanju programske opreme na tujih trgih, predvsem na Hrvaškem. Sodobna orodja jim omogočajo, da lahko delajo s komer koli na daljavo iz svoje pisarne. Tako je njihova usmeritev osvojiti tudi tuje trge, predvsem tam, kjer obstajajo uporabniki izdelka Pantheon in ni zadostno pokrite podpore s strani strokovnjakov njihovega kova.

Povezano s tem so se konec leta 2009 povezali s podjetjem Spon, d. o. o., iz Hrvaške, ki ima v Sloveniji hčerinsko družbo in ponuja t. i. storitve gostovanja. Gre za nov trend, ko predvsem manjša podjetja nimajo več svojih strežnikov, ampak gostujejo pri nekemu, ki jim omogoči uporabo svoje instance strežnika. Tako podjetje, ki želi tako storitev za pavšalen fiksni znesek, dobi program, strežnik, arhiviranje in lahko dobi tudi katero koli drugo programsko opremo v uporabo ter do vsega lahko dostopa od kjer koli, če le ima dostop do interneta. Sočasno lahko tudi npr. računovodski servis dostopa do istih baz podatkov in na primer preko programa za avtomatsko pripenjanje skeniranih dokumentov v prejete račune, ki so ga razvili v podjetju E-POS ne potrebuje več fizične papirne dokumentacije. Podjetje Spon, d. o. o., iz Hrvaške je imel že nekaj svojih uporabnikov v Sloveniji, s podjetjem E-POS so se dogovorili, da je E-POS prevzel vzdrževanje za vse njihove slovenske uporabnike. Tako so v podjetju E-POS v letu 2010 pridobili približno 30 novih naročnikov.

c.) Prodaja naložb

V načrtu finančnega prestrukturiranja podjetja E-POS je za poplačilo upnikovih terjatev bila predvidena odprodaja naložb podjetja. V letu 2010 so za namen poplačila upnikov odprodali vse likvidne naložbe v vrednostne papirje. Tabela 14 prikazuje projekcijo denarnih tokov pri naložbenju. Prejemki pri naložbenju so bili predvideni skupaj v vrednosti 30.000 EUR, od tega so 28.000 EUR predstavljali prejemki od odtujitve likvidnih finančnih naložb, 2.000 EUR je bilo predvidenih prejemkov od prejetih obresti in izplačil deležev v dobičku, ki se nanašajo na naložbenje.

Tabela 14: Projekcija prejemkov pri naložbenju v letu 2010

Projekcija izkaza denarnih tokov v letu 2010 – odprodaja naložb v vrednostne papirje	
Denarni tokovi pri naložbenju	v EUR
Prejemki od dobljenih obresti in deležev v dobičku, ki se nanašajo na naložbenje	2.000
Prejemki od odtujitve dolgoročnih finančnih naložb	28.000
Prejemki pri naložbenju	30.000

Vir: E-POS Group, d. o. o., Osnovni načrt finančnega prestrukturiranja (interno gradivo), 2010.

d.) Ocena stroškov

ZFPPIPP v 142. členu navaja, da mora poročilo o finančnem položaju in poslovanju dolžnika vsebovati znesek povprečnih mesečnih stroškov rednega poslovanja dolžnika v zadnjem letu pred bilančnim presečnim dnem. V četrtem odstavku 151. člena tega zakona je navedeno, da če dolžnik ne dokaže drugače, velja, da je mesečni znesek likvidnih sredstev, potrebnih za financiranje poslovanja, enak znesku omenjenih povprečnih mesečnih stroškov.

Za prestrukturiranje ne bo potrebnih posebnih stroškov, saj je dejavnost dolžnika storitvena, plače zaposlenih so fiksne in za višjo storilnost niso predvideli posebnih nagrad v času teka postopka prisilne poravnave oziroma dokler se niso v podjetju E-POS izkopali iz insolventnega položaja. Povprečni mesečni stroški neto plač z nadomestili plač so bili 2.636,50 EUR, prispevki in dohodnina 2.047,75 EUR, skupaj mesečni strošek dela pa 4.684,25 EUR.

e.) Ocena učinkov izvedbe ukrepa na odpravo vzrokov insolventnosti ter kratkoročno in dolgoročno plačilno sposobnost dolžnika in časovna dinamika

V podjetju E-POS so ocenili, da bodo s prodajo svojih lastnih dodatnih programov, ki so naštetih v točki 4.3.7 Opis drugih ukrepov prestrukturiranja, povečali prihodke iz poslovanja v letih 2010 in 2011 za približno 2 % glede na leto 2009. S prodajo storitev gostovanja so vstopali na nov trg in pričakovani učinki v prvih letih naj bi bili manjši, ocenili so do 1 % dvig prihodkov v letu 2010 in 2011 glede na leto 2009. S prevzemom strank Spona so ocenili še dodaten 2 % dvig prihodkov iz poslovanja v letih 2010 in 2011 glede na leto 2009.

4.3.9 Obveznosti posloводства v postopku prisilne poravnave

ZFPPIPP v 40. členu določa obveznosti posloводства po potrditvi prisilne poravnave:

- pravila, določena v tem členu, se uporabljajo, če je prisilna poravnava pravnomočno potrjena in dokler dolжник ne plača terjatev vseh upnikov, za katere učinkuje prisilna poravnava, v deležu in z obrestmi, določenimi v potrjeni prisilni poravnavi;
- poslovodstvo mora zagotoviti, da se izvedejo vsi ukrepi finančnega prestrukturiranja, določeni v načrtu finančnega prestrukturiranja, na podlagi katerega so upniki odločali o sprejetju prisilne poravnave, v rokih, določenih za njihovo izvedbo v tem načrtu;
- tudi po potrditvi prisilne poravnave poslovodstvo ali drugi organi družbe ne smejo opraviti nobenih dejanj, zaradi katerih bi bili upniki, ki so v razmerju do družbe v enakem položaju, neenako obravnavani.

Za dejanje, ki je prepovedano po tretjem odstavku tega člena, velja zlasti:

- preusmeritev poslovanja ali finančnih tokov na drugo pravno ali fizično osebo, razen če je v načrtu finančnega prestrukturiranja določeno, da bo družba del poslovanja prenesla na drugo pravno osebo, ki ima položaj osebe, odvisne od družbe,
- plačilo terjatev nekaterih upnikov v višjem deležu od deleža, določenega v potrjeni prisilni poravnavi ali pred potekom rokov za plačilo, določenih v potrjeni prisilni poravnavi.

Poslovodstvo mora za vsako koledarsko trimesečje sestaviti poročilo o izvajanju ukrepov finančnega prestrukturiranja, ki mora za obdobje, na katero se nanaša, vsebovati:

- opis ukrepov finančnega prestrukturiranja, ki so bili izvedeni, in njihovih učinkov za dolžnikovo kratkoročno in dolgoročno plačilno sposobnost,
- skupni znesek plačil terjatev upnikov, za katere učinkuje prisilna poravnava, in delež, v katerem so bile te terjatve plačane,
- trimesečno bilanco stanja, izkaz poslovnega izida in izkaz denarnih tokov,
- izjavo poslovodstva, da dolжник ni opravil nobenega dejanja, zaradi katerega bi bili upniki, ki so v razmerju do družbe v enakem položaju, neenako obravnavani.

Poslovodstvo mora prvo poročilo sestaviti za obdobje od konca obdobja zadnjega rednega poročila, ki ga je predložilo med postopkom prisilne poravnave po 168. členu ZFPPIPP, do zadnjega koledarskega trimesečja, v katerem je postal pravnomočen sklep o potrditvi prisilne poravnave. Poslovodstvo mora poročilo o izvajanju ukrepov prisilne poravnave predložiti sodišču, ki je odločalo o potrditvi prisilne poravnave, v 45 dneh po poteku obdobja, na katero se nanaša. Sodišče mora objaviti poročilo po 122. členu zakona v treh delovnih dneh po prejemu. Če dolжник poročila ne dostavi sodišču, velja, da je dolжник insolventen. Dolжник lahko domnevo o insolventnosti izpodbija, če hkrati z ugovorom proti upnikovemu predlogu za začetek stečajnega postopka predloži poročilo za vsa trimesečja, za katera te obveznosti ni izpolnil.

Če upnik predlaga začetek stečajnega postopka na podlagi domneve o insolventnosti dolžnika in če dolжник ne predloži sodišču poročil, sodišče dolžnikov predlog zavrže kot nedovoljen.

V prilogi 3 se nahaja Poročilo o izvajanju ukrepov finančnega prestrukturiranja insolventnega dolžnika E-POS, ki ga je podjetje pripravilo za prvi kvartal poročanja leta 2011.

4.4 Ugotovitve, zaključki in predlogi

V času pisanja naloge je podjetje E-POS uspešno zaključilo postopek prisilne poravnave in poplačalo terjatve svojih upnikov. V poslovnem letu 2011 je v svojem letnem poročilu prijavilo dobiček. To pomeni, da je podjetje uspešno pripravilo načrt finančne reorganizacije podjetja in ga v praksi tudi dosledno izvedlo. Odpoved pogodbe leta 2006 s strani glavnega dobavitelja programske opreme je povzročila kolaps v poslovanju pred tem uspešnega podjetja. Poleg tega so se vzporedno začele dogajati gospodarske spremembe, povezane z globalnimi trgi. Predvsem mislim na globalno povezana dogajanja, kot so intenzivna globalna konkurenca, hitro zastarevanje znanja, strojev, zaradi hitro razvijajočega se tehnološkega napredka, cen surovin, nihanja deviznih tečajev, konec koncev sprememb v političnih sistemih itd. Z letom 2008, ko se je začela svetovna gospodarska kriza, so v podjetju E-POS bili pripravljeni na spremembe in iskanje novih poslovnih pristopov, tudi zaradi finančne reorganizacije poslovanja, potrebne zaradi vpeljave postopka prisilne poravnave. V nadaljevanju so predstavljene pomembne oporne točke, ki lahko koristijo poslovodstvu, računovodstvu, upnikom, ki se znajdejo v podobni situaciji in se odločajo, kako najti izhod iz krize podjetja:

- **aktivna vloga upnikov v upniških odborih**

Za uspešnost izvedenih postopkov je pomembno, da v upniških odborih imajo navadni in zavarovani upniki bolj aktivno vlogo. Na upniških odborih bi bilo smotno, da bi se tudi upniki izrekli o možnostih poplačil svojih terjatev v smislu dajanja predlogov za njihovo poplačilo. H krajšim rokom izvedbe do zaključka postopka PP prispeva tudi možnost, da upniki kapitalizirajo svoje terjatve.

- **vloga lastnikov**

V današnji zakonodaji je vloga lastnikov preveč privilegirana, saj dopušča, da ugovarjajo in ustavljajo insolvenčne postopke z namenom, da zmanjšujejo premoženje, s katerim se poplačujejo navadni in zavarovani upniki.

- **vloga zakonodajalca**

V času poteka postopka PP v podjetju E-POS se je ZFPPIPP spreminjal in dopolnjeval vsake pol leta. Vloga vlade, strokovne prakse pravne in ekonomske, ki se izvaja na

sodiščih v Sloveniji, ter strokovnjakov, ki pripravljajo zakonodajo pri nas, pa bi nujno morali vsi skupaj poskrbeti za pripravo stabilnega zakona o postopkih insolventnosti.

- **popravek DDV od neplačanih terjatev v postopku prisilne poravnave in v stečajnem postopku**

Nov ukrep zakonodajalca davčnim zavezancem omogoča popravek (zmanjšanje) obračunanega in neplačanega DDV od vseh priznanih terjatev, ki jih je davčni zavezanec prijavil v postopku prisilne poravnave ali v stečajnem postopku. Torej že ob uvedbi in ne tako kot doslej, ko je bil popravek možen šele ob zaključku teh postopkov. Če davčni zavezanec naknadno prejme plačilo ali delno plačilo, mora od prejetega zneska, ki presega znesek nepopravljenega obračunanega DDV, obračunati DDV. Tako novela ZDDV-1E izboljšuje likvidnost podjetij, ki imajo neplačane terjatve do podjetij v postopku prisilne poravnave (PP) ali stečaja (insolventna podjetja). Nov ukrep se uporablja za priznane terjatve v teh postopkih, za katere je bil izdan sklep o začetku postopka po 1. 1. 2011;

- **izjava v obliki intervjuja direktorja E-POS po zaključenem postopku PP**

»Postopek PP ni več sredstvo za goljufanje upnikov. Pri postopku PP je namreč treba argumentirano prepričati ocenjevalca vrednosti podjetja v postopku, da je prisilna poravnava za upnike ugodnejša kot stečaj, istočasno mora oceniti, da obstaja velika verjetnost poravnave upnikov po programu za izhod podjetja iz krize. Upoštevati je treba tudi stroške poravnave, ki niso majhni, teh se pri stečaju ne da vključiti. Tako ostaneta za podjetje dva možna izhoda. Prvi je dokapitalizacija, ki je še posebej v razvejanih lastniških strukturah velikokrat nesprejemljiva. Druga možnost je, da podjetja s poslovnim načrtom prepriča, da bo uspelo obrniti negativni trend zadnjih let navzgor. Za slednje so navadno potrebne korenite spremembe v poslovnem razmišljanju. Zaradi velikih stroškov prisilne poravnave je za mala podjetja možnost uspešnega zaključka veliko manjša kot za večja podjetja. Dodal bi še, da prisilna poravnava zame ni bila prijetna izkušnja, saj sem bil kot poslovodja v času trajanja postopka ves čas pod velikim stresom, povezanim z možnostjo, da poravnava ne bi uspela, da bi podjetje, katerega lastnik sem, odšlo v stečaj.«

- **izjava v obliki intervjuja stečajnega upravitelja Matjaža Roglja na vprašanje: »Kaj menite o inštitutu prisilne poravnave kot ga poznamo danes v slovenski insolventni zakonodaji oz. ali je po vašem mnenju ustrezna rešitev za izhod podjetij iz finančne krize?«**

»Prisilna poravnava je eden izmed zakonsko predvidenih načinov sanacije podjetja v finančnih težavah. Podjetje v finančnih težavah lahko na pristojno sodišče vloži predlog za začetek postopka prisilne poravnave, ki mu sodišče ugotovi, če insolventni dolжник kot verjetno izkaže, da je insolventno podjetje mogoče sanirati in s tem preprečiti njegov stečaj.

Prisilna poravnava je primeren institut za reševanje insolventnih dolžnikov pred stečajem, čeprav se v praksi velikokrat pojavljajo zlorabe navedenega instituta. Zlorabe se nanašajo predvsem na željo posloводства insolventnega dolžnika, da s pomočjo instituta prisilne poravnave prisilno zmanjša svoje obveznosti do upnikov, ki bi morebiti lahko bile v praksi poplačane v večjem obsegu od predvidenega v načrtu finančnega prestrukturiranja.

V praksi se velikokrat postavlja tudi vprašanje, če je posloводство insolventnega dolžnika predlog za začetek postopka prisilne poravnave na pristojno sodišče vložilo pravočasno. V primeru, da posloводство predolgo čaka s sanacijo zadolženega podjetja, postopek prisilne poravnave ni uspešen, vsled česar pristojno sodišče zaključi postopek prisilne poravnave in zoper insolventnega dolžnika začne stečajni postopek. Pravočasna vložitev predloga za začetek postopka prisilne poravnave bi insolventnega dolžnika lahko v več primerih rešila pred stečajem, saj bi bila pravočasna izvedba postopka prisilne poravnave uspešna v številnejših primerih.

Ob tem velja opozoriti, da se insolventni dolžniki namesto postopka prisilne poravnave lahko odločijo za izvedbo postopka prostovoljne poravnave z upniki. V praksi se podjetja po mojem mnenju premalokrat odločijo za pravočasno izvedbo navedenega postopka, čeprav bi bilo to v številnih primerih smiselno tako s finančnega kot s časovnega vidika.

Dolžniki se v praksi ne glede na jasne zakonske določbe v številnih primerih prepozno zavedajo resnosti in obsega svojih finančnih težav, zaradi česar se prepozno odločijo za začetek postopka prostovoljne poravnave. Zaradi dodatnega poslabšanja finančnega stanja dolžnika je začetek stečajnega postopka kasneje neizogiben, čeprav bi se ga s pravočasno izvedbo insolventnega postopka ali drugega postopka sanacije podjetja dolžniki lahko izognili.«

- **moje ugotovitve glede postopka prisilne poravnave v podjetju E-POS**

Iz pregleda internih virov podjetja ter na podlagi razgovora z direktorjem sem ugotovila, da so v podjetju E-POS pravočasno ukrepali in svoje zadolžitve pravilno zastavili. Za prihodnje poslovanje podjetja E-POS je potrebno, da vodstvo podjetja pripravi načrt alternativnih programskih prestrukturiranj za prihodnost. Cilji tega so dolgoročna učinkovitost, uspešnost poslovanja in dolgoročna konkurenčnost. Pomembno za nadaljnjo rast družbe bo uvajanje novih programov z visoko dodano vrednostjo. Opisana aktivnost bo v prihodnje zmanjševala odvisnost podjetja in s tem povezana tveganja, da se kriza podjetja ponovi.

Podjetje E-POS je po načrtu poplačil v postopku prisilne poravnave na dan 31. 12. 2011 poplačalo vse obveznosti, kot so predvideli v postopku. V bilanci leta 2011 so prijavili 6.940 EUR čistega dobička, v razkritjih poslovanja leta 2012 pa je ta še narastel. Letno poročilo podjetja E-POS za obdobje 2011 in 2012 se nahaja v prilogi 4. Iz bilančnih podatkov, objavljenih po zaključku postopka prisilne poravnave, je razvidno, da je bil ukrep posloводства, da za rešitev iz krize podjetja izbere postopek

prisilne poravnave, ustrezna poteza. Zaposlena delavca sta ohranila zaposlitev. Podjetje E-POS sproti poplačuje svoje tekoče obveznosti. Upniki in država dobijo poravnane svoje terjatve do podjetja E-POS za tekoče poslovanje, kar je za vse udeležence v poslovnem procesu pozitivno in boljše, kot če bi podjetje nehalo poslovati. S tem lahko trdim, da je v primeru podjetja E-POS možnost, ki jo naša zakonodaja ponuja z ZFPPIPP, ustrezna za reševanje podjetij iz krize ob ustrezno pripravljenem načrtu sanacije podjetja, kar tudi prikažem v magistrski nalogi.

Reševanje krize v podjetju s postopkom prisilne poravnave je zahtevno in od posloводства podjetja zahteva dobro poznavanje dejanskega poslovnega in finančnega stanja podjetja. Postopek PP od zaposlenih v podjetju dolžnika zahteva veliko pripravljenost na spremembe, strokovnost, doslednost in znanje. Podjetja se morajo postopka PP lotiti strokovno in natančno ob upoštevanju kogentnih zakonskih prepisov, kajti le tako lahko upajo na realizacijo načrtanih ciljev. Možno je tudi, da podjetje dolжник kljub potrjeni prisilni poravnavi svojih nižanih obveznosti ne uspe izpolniti in poplačati upnikov, takrat navadno sledi stečaj podjetja.

Država pomaga na novo nastalim malim podjetjem in samozaposlenim z različnimi nepovratnimi subvencijami. Trenutno zaradi slabe gospodarske in politične situacije v Sloveniji javni sektor ne zaposluje novih delavcev, razporejajo le že zaposlene znotraj služb državne uprave. Stopnja brezposelnosti vpliva na gospodarsko aktivnost Slovenije, zato je pomembno, da država spodbuja inovativnost na področju zagotavljanja makroekonomske stabilnosti v okviru cilja povečanja konkurenčnosti in razvoja podjetništva s podporo v obliki subvencij malim in srednjim podjetjem.

SKLEP

Vsako podjetje se ustanovi z namenom, da bo delovalo z dobičkom, vendar se v času svojega obstoja znajde tudi v težavah, katerih posledice so motnje v njegovem poslovanju, pri nekaterih celo insolventnost.

Kriza je torej sestavni del življenja podjetja. Različne poti vodijo iz nje, s skupnim imenom pa jih imenujemo prestrukturiranje. Najustreznejši način preverjanja sposobnosti finančnega prestrukturiranja je izdelava načrta finančnega prestrukturiranja, ki mora temeljiti na dejanskemu stanju, v katerem je dolžnik, in vzrokih krize. Pri analizi dejanskega stanja je treba posebno pozornost nameniti razvojnim značilnostim podjetja (koncept vodenja, življenjski cikel, tip podjetja, ekonomska moč podjetja).

V magistrski nalogi so povzeta in upoštevana pravila in postopki ravnanja v postopku prisilne poravnave, in sicer s treh vidikov: s pravnega, ekonomskega in računovodskega. Podrobno je predstavljen tudi postopek prisilne poravnave v malem podjetju oz. mikro podjetju E-POS, v katerem sem bila v času postopka zaposlena. Že ob delu ter prebiranju literature in pisanju naloge sem spoznala, da je postopek prisilne poravnave zelo zahteven še zlasti za poslovodstvo, saj se mora držati strogih zakonskih pravil in pripraviti takšen načrt finančne reorganizacije, ki bo vse subjekte v postopku prepričal, da bo uspešno izvedena prisilna poravnava odpravila stečajne razloge.

Načrt finančne reorganizacije, ki ga pripravi računovodska služba v podjetju prikaže pot od trenutnega stanja podjetja do zastavljenih ciljev. Biti mora kakovosten in uresničljiv in vsebuje predpisane vsebine. Za oceno razlogov krize je treba identificirati dejavnike, ki so povzročili krizo (zunanje, notranje) in vrsto krize (finančna, programska, razvojna, vodenjska itd.). Pričakovanja in cilji morajo biti realni. Uprava podjetja mora skupaj z računovodstvom na podlagi dejanskega stanja identificirati razloge krize in skozi predlagane metode prestrukturiranja dokazati, da bodo upniki s prisilno poravnavo poplačani več, kot bi bili, če bi bil nad podjetjem sprožen stečajni postopek.

Uresničitev načrta mora potrditi ocenjevalec vrednosti podjetij. Metode, sheme, modeli itd. načrta finančne reorganizacije v postopku prisilne poravnave niso natančno predpisani. Predpisane so ključne vsebine. Načrt finančne reorganizacije je po vsebini poslovni načrt, ki je metodološko oblikovan v skladu s pravili ocenjevanja vrednosti podjetij.

Sestavina finančne reorganizacije podjetja v primeru prisilne poravnave je ocena boljšega poplačila upnikov v primeru prisilne poravnave od poplačila upnikov do poplačila v primeru stečaja. Ocena vrednosti podjetja in unovčljivost premoženja podjetja morata zajeti celotno premoženje dolžnika, tako tudi imenovane mehke sestavine premoženja podjetja (blagovne znamke, industrijska lastnina, zdrava jedra itd.). V primerih ocenjevanja vrednosti v stečajnih postopkih so te vsebine redke. To ni prav, saj so te postavke lahko

veliko vredne, v posameznih primerih njihova vrednost presega vrednost obveznosti podjetja.

Namen prisilne poravnave, kot jo predpisuje ZFPPIPP, je odprava dalj časa trajajoče plačilne nesposobnosti (insolventnosti) ali prezadolženosti dolžnika, s čimer je mišljeno ekonomsko stanje, zaradi katerega se nad dolžnikom lahko prične stečajni postopek. Namesto tega mu zakon omogoča, da upnikom predlaga sklenitev prisilne poravnave. S sklenjeno in potrjeno prisilno poravnavo dolžnik doseže, da se njegovi dolgovi zmanjšajo in/ali odložijo v skladu s pogoji prisilne poravnave.

Lahko bi rekli tudi drugače, da prisilna poravnava dolžniku omogoča, da z izvedbo ustreznih metod finančne reorganizacije zagotovi pogoje za nadaljnje poslovanje. Zato je postopek prisilne poravnave po prvem valu stečajev po letu 2008 začel pridobivati na pomenu, saj so podjetja v praksi videla, da imajo možnost rešiti zdrave dele podjetja s pomočjo postopka prisilne poravnave in finančne reorganizacije podjetja.

Ker pa se je finančna nedisciplina med slovenskimi podjetji v zadnjih nekaj letih močno poslabšala, kar se kaže v neplačevanju ali zavlačevanju poravnavanja zapadlih obveznosti podjetij, katere posledica je t. i. verižna reakcija neplačevanja podjetij, je bil sprejet in dopolnjen ZFPPIPP. Ta obravnava ukrepe za zagotovitev likvidnosti, ukrepe za obvladovanje tveganj in ukrepe za zagotovitev kapitalske ustreznosti. Zakon predvideva tudi odškodninsko odgovornost za upravo podjetja, nadzorni svet podjetja in družbenike v primeru nespoštovanja predpisov, kadar ti vedo za slabo finančno stanje v podjetju in ne ukrepajo ali pa celo zavestno povzročajo škodo drugim gospodarskim subjektom.

Iz opisanega postopka prisilne poravnave in predstavitve izvedbe postopka na malem oz. mikro podjetju ugotavljam, da bi bila uvedba pospešene prisilne poravnave v zakonodajo, o kateri zadnje čase slišimo in beremo v medijih, zelo umestna in bi rešila marsikatero tovrstno podjetje pred stečajem. Uvedba insolventnih postopkov je namreč zadnja stopnja ukrepanja v zvezi s finančnimi težavami podjetja. Začetne stopnje so pravočasni ukrepi vodstva v podjetju in v primeru, da ti niso uspešni, sledi zunajsodni dogovor upnikov, predvsem bank, o finančnem prestrukturiranju podjetja. V prisilni poravnavi se tako znajde podjetje, ko je lahko zanj že prepozno – podjetje je prezadolženo in že dalj časa (vsaj leto) ni sposobno redno plačevati svojih obveznosti. Ob objavi insolventnosti običajno kupci in dobavitelji ustavijo poslovanje s podjetjem v težavah.

Zato je bila zelo umestna sprememba v insolventni zakonodaji sodna potrditev uvedbe načrta o finančnem prestrukturiranju, ki je bil pred tem dogovorjen v zunajsodnem postopku prostovoljne poravnave. S spodbujanjem prostovoljnih dogovorov o finančnem prestrukturiranju in hitreje končanim postopkom se bi več malih in mikro podjetij rešilo pred likvidacijo.

LITERATURA IN VIRI

1. Bhardway, A. (december 2009). Reframe insolvency mechanism. *Financialexpress*. Najdeno 4. december 2010 na spletnem naslovu <http://www.financialexpress.com/news/reframe-insolvency-mechanism/447756/>
2. Gale Robežnik, S. (2005). *Reševanje insolventnih postopkov v praksi: Kako priti do svojega denarja od dolžnikov, ki so plačilno nesposobni, finančno poslovanje, prisilna poravnava, stečaj in likvidacija, tožbe po zakonu o finančnem poslovanju (ZFFP), tožbe po zakonu o gospodarskih družbah (ZGD), in druge tožbe zoper odgovorne osebe in njihovo premoženje, vzorci tožb, bogata sodna praksa*. Lesce: Legat.
3. Hieng, R. (2002). Prisilna poravnava, stečaj in prenehanje kapitalskih družb. *IKS*, 29(6), str 9-39.
4. Hieng, R. (2008). Finančno poslovanje, postopki zaradi insolventnosti in (prisilno, prostovoljno) prenehanje družb. *IKS*, 2008(8), str 13-50.
5. Hladnik, R. (2009). *Finančna reorganizacija podjetja s prisilno poravnavo* (diplomska naloga). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
6. Hočevār, M., Igličar, S., & Zaman, M. (2001). *Osnove računovodstva*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
7. Kebrič, M. (1995). *Prisilna poravnava, stečaj likvidacija*. Ruše: AGA.
8. Kokelj, K. (2007). *Primerjalna analiza izvedljivosti načrtov finančne reorganizacije podjetij v prisilni poravnavi* (magistrska naloga). Koper: Fakulteta za management Koper.
9. Kostanjevec, T. (2013). Reševanje gospodarske krize in podjetniške priložnosti v Sloveniji. *Zbornik povzetkov: mednarodna znanstvena konferenca* (str. XX). Novo mesto: Slomškova založba.
10. Kramar Zupan, M. (2009). Ravnateljjevanje podjetij v krizi in strateško ravnateljjevanje za njeno preprečitev. *Izzivi Managementu*, str. 17-22.
11. Kunšek, M. (2008). Upravljanje tveganja je eno temeljnih ravnanj odgovornega posloводства. Najdeno 16. maja 2011 na spletnem naslovu <http://www.findinfo.si/dnevnevsebine/Aktualno.aspx?id=5398>
12. Mayr, B. (2009). *Pristop k finančnemu prestrukturiranju in zbiru primernih metod. Aktualna vprašanja insolvenčnega prava*. Ljubljana: GV založba.
13. *Mednarodni standard računovodskega poročanja MSRP 5 – nekratkoročna sredstva za prodajo in ustavljeno poslovanje*. (2009). Najdeno 5. december 2012 na spletnem naslovu <http://www.racunovodja.com/clanki.asp?clanek=3033>
14. *Osnovni načrt finančnega prestrukturiranja podjetja E-POS Group d.o.o.* (2010). Najdeno 11. Avgust 2013 na spletnem naslovu <http://www.ajpes.si/eObjave/objava.asp?s=51&id=649389>
15. Plavšak, N. (2008). *Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju, ZFPPIPP*. Ljubljana: GV založba.
16. Plavšak, N. (2009). *Pravni okviri finančnega prestrukturiranja, 1. strokovno srečanje, Aktualna vprašanja insolvenčnega prava*. Ljubljana: GV založba.

17. Platt, H. D. (2004). Principles of corporate renewal. University of Michigan Press: Ann Arbor.
18. Pršnikar, J. (1992). Podjetje v krizi. Slovensko podjetje jutri. Ljubljana: Ekonomska fakulteta, CISEF, str. 95-100.
19. Rozman, R. (2009). Program reševanja podjetij v krizi. *10. znanstveno posvetovanje o organizaciji, Brdo pri Kranju* (str. 70-79). Ljubljana: Društvo slovenska akademija za management.
20. Senjur, M. (2012). Dileme slovenske javnofinančne konsolidacije ob ekonomski recesiji in krizi evroobmočja. *Fiskalna politika v luči okrevanja slovenskega gospodarstva*, 22(1), 7-22.
21. Štiblar, F. (2012). Finančna in gospodarska kriza kot motivator sprememb pravne ureditve. *Podjetje in delo*, 6–7(XXXVIII), 1268-1279.
22. Timmons, J. A. (1999). *New Venture creation: Entrepreneurship for the 21st Century*. Boston: IRWIIN.
23. Tomšič Drobež, M. (2010, 5. januar 2010). Računovodenje učinkov potrjene prisilne poravnave. *Finance*, str. XX.
24. Toplišek, J. (2009). *Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP): (neuradno prečiščeno besedilo) z novelama ZFPPIPP-A in ZFPPIPP-B ter stvarnim kazalom Janeza Topliška*. Ljubljana: Uradni list Republike Slovenije.
25. Turk, I. & Kavčič, S. & Kokotec-Novak, M. (1999). *Finančno računovodstvo*. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
26. Turk, I. (1990). *Uvod v ekonomiko poslovnega sistema*. Ljubljana: Zveza društev finančnih in računovodskih delavcev Slovenije.
27. UMAR 2012. Poročilo o razvoju 2012. Najdeno 20.april 2013 na spletnem naslovu http://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/publikacije/pr/2012/PoR_2012.pdf
28. UMAR 2013. Poročilo o razvoju 2013. Najdeno 17.avgust 2013 na spletnem naslovu http://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/publikacije/pr/2013/POR_2013s.pdf
29. UMAR 2013. Pomladanska napoved gospodarskih gibanj 2013. Najdeno 5. avgust 2013 na spletnem naslovu http://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/publikacije/analiza/spomladanska_napoved_2013/PNGG_2013.pdf
30. Volk, D. (2005). Prisilna poravnava in izvršba. *Pravna praksa*, 24(2), str. 12-13.
31. Zajc, K., & Cepec, J. (2012). Globalna finančna kriza in novele Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju. *Dnevi insolvenčnih pravnih 2012* (str. 1290-1303). Ljubljana: GV Založba.
32. Zakon o finančnem poslovanju podjetij. *Uradni list RS*, št. 54/1999.

PRILOGE

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Obračunske bilance za leta 2005, 2006, 2007, 2008.....	1
Priloga 2: Poročilo o finančnem položaju in poslovanju podjetja E-POS Group, d. o. o. ...	8
Priloga 3: Projekcija – izkaz denarnih tokov po različici II (posredna metoda) družbe E-POS Group, d. o. o.	23
Priloga 4: Bilanca stanja in izkaz poslovnega izida družbe E-POS Group, d. o. o., za leti 2012 in 2011.....	26

Priloga 1: Obračunske bilance za leta 2005, 2006, 2007, 2008

Tabela 2.1: Obračunska bilanca stanja v EUR:

31.12.05 / 1.12.06 / 31.12.07 / 31.12.08

	SREDSTVA (002+032+053)	292.685	227.575	230.067	120.165
A.	DOLGOROČNA SREDSTVA (003+010+018+019+027+031)	39.952	33.316	20.510	29.355
II.	Opredmetena osnovna sredstva (011 do 017)	28.822	16.671	9.382	48
3.	Proizvajalne naprave in stroji	20.965	0	0	0
4.	Druge naprave in oprema, drobn inventar in druga opredmetena osnovna sredstva	7.858	16.671	2.749	48
6.	Opredmetena osnovna sredstva v gradnji in izdelavi	0	0	1.116	0
7.	Predujmi za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev	0	0	5.517	0
IV.	Dolgoročne finančne naložbe (020+024)	11.128	16.645	11.128	29.307
1.	Dolgoročne finančne naložbe, razen posojil (021 do 023)	11.128	11.128	11.128	29.307
a)	Delnice in deleži v družbah v skupini	0	0	11.128	0
b)	Druge delnice in deleži	11.128	11.128	0	29.307
2.	Dolgoročna posojila (025+026)	0	5.516	0	0
b)	Druga dolgoročna posojila	0	5.516	0	0
V.	Dolgoročne poslovne terjatve (028 do 030)	6.209	0	0	5.516
3.	Dolgoročne poslovne terjatve do drugih	6.209	0	0	5.516
B.	KRATKOROČNA SREDSTVA (033+034+040+048+052)	250.488	192.104	209.557	85.294

se nadaljuje

nadaljevanje

I.	Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo	0	0	0	0
II.	Zaloge (035 do 039)	1.385	0	0	0
5.	Predujmi za zaloge	1.385	0	0	0
III.	Kratkoročne finančne naložbe (041+045)	922	31.630	14.363	16.025
1.	Kratkoročne finančne naložbe, razen posojil (042 do 044)	0	0	14.363	0
c)	Druge kratkoročne finančne naložbe	922	0	14.363	0
2.	Kratkoročna posojila (046+047)	0	31.630	0	16.025
b)	Druga kratkoročna posojila		31.630	0	16.025
IV.	Kratkoročne poslovne terjatve (049 do 051)	235.357	148.126	190.289	49.330
2.	Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	233.838	139.767	184.581	38.171
3.	Kratkoročne poslovne terjatve do drugih	1.518	8.358	5.708	11.159
V.	Denarna sredstva	6.614	12.347	4.905	19.939
C.	KRA TKOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	2.245	2.153	0	0
	OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV (056+072+075+085+095)	292.684	227.547	230.067	120.165
A.	KAPITAL (057+060+061+067+068- 069+070-071)	125.763	-106.296	-111.167	-147.663
I.	Vpoklicani kapital (058-059)	8.763	12.660	12.663	8.763
1.	Osnovni kapital	8.763	12.660	12.663	8.763
II.	Kapitalske rezerve	0	54	53	3.952
III.	Rezerve iz dobička (062+063-064+065+066)	876	876	876	876

se nadaljuje

nadaljevanje

1.	Zakonske rezerve	876	876	876	876
IV.	Presežek iz prevrednotenja	459	0	0	0
V.	Preneseni čisti dobiček	71.357	0	0	0
VI.	Prenesena čista izguba	0	0	123.908	124.779
VI I.	Čisti dobiček poslovnega leta	44.308	0	0	0
VI II.	Čista izguba poslovnega leta	0	119.888	851	36.475
B.	REZERVACIJE IN DOLGOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE (073+074)	31.296	0	0	0
Č.	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI (086+087+091)	135.624	333.871	316.234	267.828
II.	Kratkoročne finančne obveznosti (088 do 090)	0	220.610	186.826	168.635
1.	Kratkoročne finančne obveznosti do družb v skupini	0	0	591	0
2.	Kratkoročne finančne obveznosti do bank	0	0	36.844	24.744
3.	Druge kratkoročne finančne obveznosti	0	220.610	149.391	143.891
III.	Kratkoročne poslovne obveznosti (092 do 094)	135.624	113.264	129.408	99.193
2.	Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	92.021	110.319	103.585	78.545
3.	Druge kratkoročne poslovne obveznosti	43.602	2.941	25.823	20.648
D.	KRATKOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	31.296	0	25.000	0

VIR: E –POS Group d.o.o., Letno poročilo podjetja E –POS Group d.o.o., 2005; E –POS Group d.o.o., Letno poročilo podjetja E –POS Group d.o.o., 2006; E –POS Group d.o.o., Letno poročilo podjetja E –POS Group d.o.o., 2007; E –POS Group d.o.o., Letno poročilo podjetja E –POS Group d.o.o. 2008.

Tabela 2.2: Obračunski izkaz poslovnega izida v EUR

		2005	/	2006	/	2007	/	2008
A.	ČISTI PRIHODKI OD PRODAJE (111+115+118)	928.062		339.801		127.994		86.927
I.	Čisti prihodki od prodaje na domačem trgu (112 do 114)	923.034		339.801		125.551		81.880
1.	Čisti prihodki od prodaje proizvodov in storitev razen najemnin	923.034		339.801		125.551		81.880
II.	Čisti prihodki od prodaje na trgu EU (116+117)	5.028		0		2.443		5.047
1.	Čisti prihodki od prodaje proizvodov in storitev	5.028		0		2.443		5.047
E.	DRUGI POSLOVNI PRIHODKI	0		10.540		0		0
F.	KOSMATI DONOS OD POSLOVANJA (110+121-122+123+124+125)	928.062		350.342		127.994		86.927
G.	POSLOVNI ODHODKI (128+139+144+148)	873.764		584.405		100.750		209.093
I.	Stroški blaga, materiala in storitev (129+130+134)	629.907		477.837		17.534		34.582
1.	Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala	332.436		103.171		1.942		1.352
2.	Stroški porabljenega materiala (131 do 133)	11.767		2.349		508		547
a)	stroški materiala	0		4		40		0
b)	stroški energije	2.633		1.176		0		0
c)	drugi stroški materiala	9.134		1.168		468		547

se nadaljuje

nadaljevanje

3.	Stroški storitev (135 do 138)	285.703	372.316	15.084	32.683
a)	transportne storitve	17.609	175.037	3.729	4.129
b)	najemnine	43.056	17.651	106	153
c)	povračila stroškov zaposlencem v zvezi z delom	41.491	15.768	0	5.132
č)	drugi stroški storitev	183.546	163.858	11.249	23.269
II.	Stroški dela (140 do 143)	217.459	91.875	71.406	21.673
1.	Stroški plač	161.500	68.882	55.873	16.617
2.	Stroški pokojninskih zavarovanj	0	5.854	8.375	1.921
3.	Stroški drugih socialnih zavarovanj	25.079	4.544	0	126
4.	Drugi stroški dela	30.879	12.593	7.158	3.009
III.	Odpisi vrednosti (145 do 147)	18.440	13.516	9.151	151.015
1.	Amortizacija	18.440	13.516	9.151	5.503
3.	Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih	0	0	0	145.512
IV.	Drugi poslovni odhodki (149+150)	7.957	1.176	2.659	1.823
2.	Drugi stroški	7.957	1.176	2.659	1.823
H.	DOBIČEK IZ POSLOVANJA (126-127)	54.298	0	27.244	0
I.	IZGUBA IZ POSLOVANJA (127-126)	0	234.063	0	122.166
J.	FINANČNI PRIHODKI (155+160+163)	7.352	33	211	39.884

se nadaljuje

nadaljevanje

I.	Finančni prihodki iz deležev (156 do 159)	646	0	211	37.486
1.	Finančni prihodki iz deležev v družbah v skupini	0	0	211	0
3.	Finančni prihodki iz deležev v drugih družbah	646	0	0	0
4.	Finančni prihodki iz drugih naložb	0	0	0	37.486
II.	Finančni prihodki iz danih posojil (161+162)	29	0	0	2.398
2.	Finančni prihodki iz posojil, danih drugim	29	0	0	2.398
III.	Finančni prihodki iz poslovnih terjatev (164+165)	6.676	33	0	0
2.	Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do drugih	6.676	33	0	
K.	FINANČNI ODHODKI (168+169+174)	2.944	1.748	3.503	16.704
II.	Finančni odhodki iz finančnih obveznosti (170 do 173)	0	0	3.500	15.413
1.	Finančni odhodki iz posojil, prejetih od družb v skupini	0	0	3.500	0
2.	Finančni odhodki iz posojil, prejetih od bank	0	0	0	2.135
4.	Finančni odhodki iz drugih finančnih obveznosti	0	0	0	13.278
III.	Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti (175 do 177)	2.044	1.748	3	1.291

se nadaljuje

nadaljevanje

2.	Finančni odhodki iz obveznosti do dobaviteljev in meničnih obveznosti	0	0	3	0
3.	Finančni odhodki iz drugih poslovnih obveznosti	2.044	1.748	0	1.291
L.	DRUGI PRIHODKI (179+180)	671	225	198	62.511
I.	Subvencije, dotacije in podobni prihodki, ki niso povezani s poslovnimi učinki	0	0	198	0
II.	Drugi finančni prihodki in ostali prihodki	671	225	0	62.511
M.	DRUGI ODHODKI	529	0	25.001	0
N.	CELOTNI DOBIČEK (151-152+153-166+178-181)	59.747	0	0	0
O.	CELOTNA IZGUBA (152-151-153+166-178+181)	0	235.553	851	36.475
P.	DAVEK IZ DOBIČKA	15.414	0	0	0
S.	ČISTI DOBIČEK OBRAČUNSKEGA OBDOBJA (182-184-185)	44.333	0	0	0
Š.	ČISTA IZGUBA OBRAČUNSKEGA OBDOBJA (183+184+185) oz. (184-182+185)		235.553	851	36.475

se nadaljuje

nadaljevanje

*POVPREČNO ŠTEVILO ZAPOSLENCEV NA PODLAGI DELOVNIH UR V OBRAČUNSKEM OBDOBJU (na dve decimalki)	10,00	6,00	2,96	1,00
ŠTEVILO MESECEV POSLOVANJA	12	12	12	12

VIR: E –POS Group d.o.o., Letno poročilo podjetja E –POS Group d.o.o., 2005; E –POS Group d.o.o., Letno poročilo podjetja E –POS Group d.o.o., 2006; E –POS Group d.o.o., Letno poročilo podjetja E –POS Group d.o.o., 2007; E –POS Group d.o.o., Letno poročilo podjetja E –POS Group d.o.o. 2008.

Priloga 2: Poročilo o finančnem položaju in poslovanju podjetja E-POS Group, d. o. o.

V Tabeli 2.1 in Tabeli 2.2 so priložene obračunske bilance in izkaze poslovnih pretekli obdobij iz kateri je razvidno poslovanje podjetja E-POS Group d.o.o. v preteklosti.

Povprečni mesečni stroški rednega poslovanja (dela in stroški blaga, materiala in storitev) so v letu 2009 oziroma so v zadnjem letu pred bilančnim presečnim dnem bilance stanja 31.12.2009 znašali 6.267 EUR

Revidirani računovodski izkazi

Tabela 2.1: Obračunski izkaz bilance stanja v EUR

Bilanca stanja družbe E-POS Group d.o.o.

(v EUR)		31.12.2009	31.12.2008
	SREDSTVA	138.131	120.165
A.	<i>Dolgoročna sredstva</i>	29.452	34.871
I.	Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve	-	-

se nadaljuje

nadaljevanje

	1. Dolgoročne premoženjske pravice		
	2. Dobro ime		
	3. Predujmi za neopredmetena sredstva		
	4. Dolgoročno odloženi stroški razvijanja		
	5. Druge dolgoročne aktivne časovne razmejitve		
II.	Opredmetena osnovna sredstva	1.455	48
	1. Zemljišča in zgradbe	-	-
	a) Zemljišča		
	b) Zgradbe		
	2. Proizvajalne naprave in stroji		
	3. Druge naprave in oprema	1.455	48
	4. Biološka sredstva		
	5. Opredmetena osnovna sredstva, ki se pridobivajo	-	-
	a) Opredmetena osnovna sredstva v gradnji in izdelavi		
	b) Predujmi za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev		
III.	Naložbene nepremičnine		
IV.	Dolgoročne finančne naložbe	27.997	29.307
	1. Dolgoročne finančne naložbe, razen posojil	27.997	29.307
	a) Delnice in deleži v družbah v skupini		
	b) Delnice in deleži v pridruženih družbah		
	c) Druge delnice in deleži	27.997	29.307
	č) Druge dolgoročne finančne naložbe		
	2. Dolgoročna posojila	-	-
	a) Dolgoročna posojila družbam v skupini		
	b) Dolgoročna posojila drugim		
	c) Dolgoročno nevplačani vpoklicani kapital		
V.	Dolgoročne poslovne terjatve	-	5.516

se nadaljuje

nadaljevanje

	1. Dolgoročne poslovne terjatve do družb v skupini		
	2. Dolgoročne poslovne terjatve do kupcev		
	3. Dolgoročne poslovne terjatve do drugih		5.516
VI.	Odložene terjatve za davek		
B.	Kratkoročna sredstva	106.957	85.294
I.	Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo	-	-
II.	Zaloge	-	-
	1. Material		
	2. Nedokončana proizvodnja		
	3. Proizvodi in trgovsko blago		
	4. Predujmi za zaloge		
III.	Kratkoročne finančne naložbe	10.075	16.025
	1. Kratkoročne finančne naložbe, razen posojil	-	-
	a) Delnice in deleži v družbah v skupini		
	b) Druge delnice in deleži		
	c) Druge kratkoročne finančne naložbe		
	2. Kratkoročna posojila	10.075	16.025
	a) Kratkoročna posojila družbam v skupini		
	b) Kratkoročna posojila drugim	10.075	16.025
	c) Kratkoročno nevplačani vpoklicani kapital		
IV.	Kratkoročne poslovne terjatve	77.511	49.330
	1. Kratkoročne poslovne terjatve do družb v skupini		
	2. Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	77.211	38.171
	3. Kratkoročne poslovne terjatve do drugih	300	11.159

se nadaljuje

nadaljevanje

V.	Denarna sredstva	19.371	19.939
C.	Kratkoročne aktivne časovne razmejitve	1.722	
	SKUPAJ SREDSTVA	138.131	120.165
	<i>Zabilančna sredstva</i>		

(v EUR)		31.12.2009	31.12.2008
	OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV		
A.	Kapital	(201.723)	(147.663)
I.	Vpoklicani kapital	8.763	8.763
	1. Osnovni kapital	8.763	8.763
	2. Nepoklicani kapital (kot odbitna postavka)		
II.	Kapitalske rezerve	3.952	3.952
III.	Rezerve iz dobička	876	876
	1. Zakonske rezerve	876	876
	2. Rezerve za lastne delnice in lastne poslovne deleže		
	3. Lastne delnice in lastni poslovni deleži (kot odbitna postavka)		
	4. Statutarne rezerve		
	5. Druge rezerve iz dobička		
IV.	Presežek iz prevrednotenja		
V.	Preneseni čisti poslovni izid	(175.164)	(124.779)
VI.	Čisti poslovni izid poslovnega leta	(40.150)	(36.475)

se nadaljuje

nadaljevanje

B.	<i>Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve</i>	-	-
	1. Rezervacije za pokojnine in podobne obveznosti		
	2. Druge rezervacije		
	3. Dolgoročne pasivne časovne razmejitve		
C.	<i>Dolgoročne obveznosti</i>	-	-
I.	Dolgoročne finančne obveznosti	-	-
	1. Dolgoročne finančne obveznosti do družb v skupini		
	2. Dolgoročne finančne obveznosti do bank		
	3. Dolgoročne obveznosti na podlagi obveznic		
	4. Druge dolgoročne finančne obveznosti		
II.	Dolgoročne poslovne obveznosti	-	-
	1. Dolgoročne poslovne obveznosti do družb v skupini		
	2. Dolgoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev		
	3. Dolgoročne menične obveznosti		
	4. Dolgoročne poslovne obveznosti na podlagi predujmov		
	5. Druge dolgoročne poslovne obveznosti		
III.	Odložene obveznosti za davek		
Č.	<i>Kratkoročne obveznosti</i>	339.854	267.828
I.	Obveznosti, vključene v skupine za odtujitev		
II.	Kratkoročne finančne obveznosti	156.635	168.635
	1. Kratkoročne finančne obveznosti do družb v skupini		-
	2. Kratkoročne finančne obveznosti do bank	12.744	24.744
	3. Kratkoročne obveznosti na podlagi obveznic		
	4. Druge kratkoročne finančne obveznosti	143.891	143.891
III.	Kratkoročne poslovne obveznosti	183.219	99.193

se nadaljuje

nadaljevanje

	1. Kratkoročne poslovne obveznosti do družb v skupini		-
	2. Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	171.504	78.545
	3. Kratkoročne menične obveznosti		
	4. Kratkoročne poslovne obveznosti na podlagi predujmov		
	5. Druge kratkoročne poslovne obveznosti	11.715	20.648
D.	<i>Kratkoročne pasivne časovne razmejitve</i>		
	SKUPAJ OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	138.131	120.165
	<i>Zabilančne obveznosti</i>		

VIR: E –POS Group d.o.o., Letno poročilo podjetja E –POS Group d.o.o, 2009; E –POS Group d.o.o., Letno poročilo podjetja E –POS Group d.o.o., 2008.

Tabela 2.2: Obračunski izkaz poslovnega izida v EUR

Izkaz poslovnega izida družbe E-POS Group d.o.o.

(v EUR)	31.12.2009	31.12.2008
1. Čisti prihodki od prodaje	94.058	86.927
2. Sprememba vrednosti zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje		
3. Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve		
4. Drugi poslovni prihodki (s prevrednotovalnimi prihodki)		
5. Stroški blaga, materiala in storitev	31.658	34.582
a) Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala ter stroški porabljenega mat.	997	1.899
b) Stroški storitev	30.661	32.683
	se nadaljuje	

nadaljevanje

6. Stroški dela	37.535	21.673
a) Stroški plač	31.015	16.617
b) Stroški socialnih zavarovanj	4.382	2.047
c) Drugi stroški dela	2.138	3.009
7. Odpisi vrednosti	10.866	151.015
a) Amortizacija	923	5.503
b) Prevrednot. posl. odhodki pri neopredmet. sred. in opredmet. osn. sredstvih		-
c) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih	9.943	145.512
8. Drugi poslovni odhodki	5.092	1.823
9. Finančni prihodki iz deležev	39.138	37.486
a) Finančni prihodki iz deležev v družbah v skupini		
b) Finančni prihodki iz deležev v pridruženih družbah		
c) Finančni prihodki iz deležev v drugih družbah		
č) Finančni prihodki iz drugih naložb	39.138	37.486
10. Finančni prihodki iz danih posojil	102	2.398
a) Finančni prihodki iz posojil, danih družbam v skupini		
b) Finančni prihodki iz posojil, danih drugim	102	2.398
11. Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	-	
a) Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do družb v skupini		
b) Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do drugih		
12. Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb		
13. Finančni odhodki iz finančnih obveznosti	82.803	15.413
a) Finančni odhodki iz posojil, prejetih od družb v skupini		
b) Finančni odhodki iz posojil, prejetih od bank	347	2.135
c) Finančni odhodki iz izdanih obveznic		

se nadaljuje

nadaljevanje

č) Finančni odhodki iz drugih finančnih obveznosti	82.456	13.278
14. Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	7.424	1.291
a) Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti do družb v skupini		
b) Finančni odhodki iz obveznosti do dobaviteljev in meničnih obveznosti		
c) Finančni odhodki iz drugih poslovnih obveznosti	7.424	1.291
15. Drugi prihodki	5.231	62.511
16. Drugi odhodki	3.749	
17. Davek iz dobička		
18. Odloženi davki		
19. Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	(40.150)	(36.475)

VIR: E –POS Group d.o.o., Letno poročilo podjetja E –POS Group d.o.o, 2009; E –POS Group d.o.o., Letno poročilo podjetja E –POS Group d.o.o., 2008.

Izkaz denarnih tokov za leto 2009

Izkaz denarnih tokov po različici II (posredna metoda) družbe E-POS Group d.o.o.

(v EUR)	2009
A. Denarni tokovi pri poslovanju	
a) Postavke izkaza poslovnega izida	
Poslovni prihodki (razen za prevrednotenje) in finančni prihodki iz poslovnih terjatev	92.158
Poslovni odhodki brez amortizacije (razen za prevredn.) in finančni odh. iz posl. obveznosti	- 79.539
Davki iz dobička in drugi davki, ki niso zajeti v poslovnih odhodkih	-
	12.619
b) Spremembe čistih obratnih sredstev (in časovnih razmejitev, rezervacij ter odloženih terjatev in obveznosti za davek) poslovnih postavk bilance stanja	
Začetne manj končne poslovne terjatve	- 22.665
	se nadaljuje

nadaljevanje

	Začetne manj končne aktivne časovne razmejitve	-	1.722
	Začetne manj končne odložene terjatve za davek		-
	Začetna manj končna sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo		-
	Začetne manj končne zaloge		-
	Končni manj začetni poslovni dolgovi		84.026
	Končne manj začetne pasivne časovne razmejitve in rezervacije		-
	Končne manj začetne odložene obveznosti za davek		-
			59.639
c)	Prebitek prejemkov pri poslovanju ali prebitek izdatkov pri poslovanju (a + b)		72.258
B. Denarni tokovi pri naložbenju			
a)	Prejemki pri naložbenju		
	Prejemki od dobljenih obresti in deležev v dobičku, ki se nanašajo na naložbenje		39.240
	Prejemki od odtujitve neopredmetenih sredstev		-
	Prejemki od odtujitve opredmetenih osnovnih sredstev		-
	Prejemki od odtujitve naložbenih nepremičnin		-
	Prejemki od odtujitve dolgoročnih finančnih naložb		1.310
	Prejemki od odtujitve kratkoročnih finančnih naložb		5.950
			46.500
b)	Izdatki pri naložbenju		
	Izdatki za pridobitev neopredmetenih sredstev		-
	Izdatki za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev	-	2.330
	Izdatki za pridobitev naložbenih nepremičnin		-
	Izdatki za pridobitev dolgoročnih finančnih naložb		-
	Izdatki za pridobitev kratkoročnih finančnih naložb		-
		-	2.330
c)	Prebitek prejemkov pri naložbenju ali prebitek izdatkov pri naložbenju (a + b)		44.170
C. Denarni tokovi pri financiranju			
a)	Prejemki pri financiranju		
	Prejemki od vplačanega kapitala		-
	Prejemki od povečanja dolgoročnih finančnih obveznosti		-
	Prejemki od povečanja kratkoročnih finančnih obveznosti		-

b) Izdatki pri financiranju	
Izdatki za dane obresti, ki se nanašajo na financiranje	- 82.803
Izdatki za vračila kapitala	- 13.910
Izdatki za odplačila dolgoročnih finančnih obveznosti	-
Izdatki za odplačila kratkoročnih finančnih obveznosti	- 12.000
Izdatki za izplačila dividend in drugih deležev v dobičku	-
	- 108.713
c) Prebitek prejemkov pri financiranju ali prebitek izdatkov pri financiranju (a + b)	- 108.713
Č. Končno stanje denarnih sredstev	27.654
x) Denarni izid v obdobju (seštevek prebitkov Ac, Bc in Cc)	7.715
Začetno stanje denarnih sredstev	19.939
y)	

VIR: E –POS Group d.o.o., Letno poročilo podjetja E –POS Group d.o.o., 2009.

Projekcije izkazov za leto 2010 in leto 2011

Tabela 2. PROJEKCIJA bilance stanja družbe E-POS

(v EUR)		31.12.2010	31.12.2011
	SREDSTVA		
A.	Dolgoročna sredstva	21.532	21.000
I.	Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve	-	-
	1. Dolgoročne premoženjske pravice		
	2. Dobro ime		
	3. Predujmi za neopredmetena sredstva		
	4. Dolgoročno odloženi stroški razvijanja		
	5. Druge dolgoročne aktivne časovne razmejitve		
II.	Opredmetena osnovna sredstva	532	-
	1. Zemljišča in zgradbe	-	-
	a) Zemljišča		
	b) Zgradbe		

se nadaljuje

nadaljevanje

	2. Proizvajalne naprave in stroji		
	3. Druge naprave in oprema	532	
	4. Biološka sredstva		
	5. Opredmetena osnovna sredstva, ki se pridobivajo	-	-
	a) Opredmetena osnovna sredstva v gradnji in izdelavi		
	b) Predujmi za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev		
III.	Naložbene nepremičnine		
IV.	Dolgoročne finančne naložbe	21.000	21.000
	1. Dolgoročne finančne naložbe, razen posojil	21.000	21.000
	a) Delnice in deleži v družbah v skupini		
	b) Delnice in deleži v pridruženih družbah		
	c) Druge delnice in deleži	21.000	21.000
	č) Druge dolgoročne finančne naložbe		
	2. Dolgoročna posojila	-	-
	a) Dolgoročna posojila družbam v skupini		
	b) Dolgoročna posojila drugim		
	c) Dolgoročno nevplačani vpoklicani kapital		
V.	Dolgoročne poslovne terjatve	-	-
	1. Dolgoročne poslovne terjatve do družb v skupini		
	2. Dolgoročne poslovne terjatve do kupcev		
	3. Dolgoročne poslovne terjatve do drugih		
VI.	Odložene terjatve za davek		
B.	Kratkoročna sredstva	44.280	28.878
I.	Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo	-	-
II.	Zaloge	-	-
	1. Material		
	2. Nedokončana proizvodnja		
	3. Proizvodi in trgovsko blago		
	4. Predujmi za zaloge		
III.	Kratkoročne finančne naložbe	-	-
	1. Kratkoročne finančne naložbe, razen posojil	-	-
	a) Delnice in deleži v družbah v skupini		
	b) Druge delnice in deleži		

se nadaljuje

nadaljevanje

	c) Druge kratkoročne finančne naložbe		
	2. Kratkoročna posojila	-	-
	a) Kratkoročna posojila družbam v skupini		
	b) Kratkoročna posojila drugim		
	c) Kratkoročno nevplačani vpoklicani kapital		
IV.	Kratkoročne poslovne terjatve	16.990	13.600
	1. Kratkoročne poslovne terjatve do družb v skupini		
	2. Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	16.690	13.300
	3. Kratkoročne poslovne terjatve do drugih	300	300
V.	Denarna sredstva	27.290	15.278
C.	Kratkoročne aktivne časovne razmejitve	1.722	1.722
	SKUPAJ SREDSTVA	67.534	51.600
	<i>Zabilančna sredstva</i>		
Bilanca stanja družbe E-POS Group d.o.o.			
(v EUR)		31.12.2010	31.12.2011
	OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV		
A.	Kapital	23.025	43.103
I.	Vpoklicani kapital	8.763	8.763
	1. Osnovni kapital	8.763	8.763
	2. Nepoklicani kapital (kot odbitna postavka)		
II.	Kapitalske rezerve	3.952	3.952
III.	Rezerve iz dobička	876	876
	1. Zakonske rezerve	876	876
	2. Rezerve za lastne delnice in lastne poslovne deleže		
	3. Lastne delnice in lastni poslovni deleži (kot odbitna postavka)		
	4. Statutarne rezerve		
	5. Druge rezerve iz dobička		
IV.	Presežek iz prevrednotenja		
V.	Preneseni čisti poslovni izid	-2.398	9.434

se nadaljuje

nadaljevanje

VI.	Čisti poslovni izid poslovnega leta	11.832	20.078
B.	<i>Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve</i>	-	-
	1. Rezervacije za pokojnine in podobne obveznosti		
	2. Druge rezervacije	-	
	3. Dolgoročne pasivne časovne razmejitve		
C.	<i>Dolgoročne obveznosti</i>	-	-
I.	Dolgoročne finančne obveznosti	-	-
	1. Dolgoročne finančne obveznosti do družb v skupini		
	2. Dolgoročne finančne obveznosti do bank		
	3. Dolgoročne obveznosti na podlagi obveznic		
	4. Druge dolgoročne finančne obveznosti		
II.	Dolgoročne poslovne obveznosti	-	-
	1. Dolgoročne poslovne obveznosti do družb v skupini		
	2. Dolgoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev		
	3. Dolgoročne menične obveznosti		
	4. Dolgoročne poslovne obveznosti na podlagi predujmov	-	-
	5. Druge dolgoročne poslovne obveznosti		
III.	Odložene obveznosti za davek		
Č.	<i>Kratkoročne obveznosti</i>	44.509	8.497
I.	Obveznosti, vključene v skupine za odtujitev		
II.	Kratkoročne finančne obveznosti	15.663	-
	1. Kratkoročne finančne obveznosti do družb v skupini		
	2. Kratkoročne finančne obveznosti do bank	1.274	-
	3. Kratkoročne obveznosti na podlagi obveznic		
	4. Druge kratkoročne finančne obveznosti	14.389	-
III.	Kratkoročne poslovne obveznosti	28.846	8.497

se nadaljuje

nadaljevanje

	1. Kratkoročne poslovne obveznosti do družb v skupini		
	2. Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	16.321	2.500
	3. Kratkoročne menične obveznosti		
	4. Kratkoročne poslovne obveznosti na podlagi predujmov		
	5. Druge kratkoročne poslovne obveznosti	12.525	5.997
D.	<i>Kratkoročne pasivne časovne razmejitve</i>		
	SKUPAJ OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	67.534	51.600
	<i>Zabilančne obveznosti</i>		
Izkaz poslovnega izida družbe E-POS Group d.o.o.			
	(v EUR)	2010	2011
1.	Čisti prihodki od prodaje	98.700	98.700
	Sprememba vrednosti zalog proizvodov in		
2.	nedokončane proizvodnje		
3.	Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve		
	Drugi poslovni prihodki (s prevrednotovalnimi		
4.	prihodki)		
5.	Stroški blaga, materiala in storitev	38.661	32.000
	a) Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala ter stroški porabljenega mat.	1.000	1.000
	b) Stroški storitev	37.661	31.000
6.	Stroški dela	37.535	37.910
	a) Stroški plač	31.015	31.325
	b) Stroški socialnih zavarovanj	4.382	4.426
	c) Drugi stroški dela	2.138	2.159
7.	Odpisi vrednosti	923	532
	a) Amortizacija	923	532
	b) Prevrednot. posl. odhodki pri neopredmet. sred. in opredmet. osn. sredstvih		
	c) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih	0	0
8.	Drugi poslovni odhodki	5.000	5.000
9.	Finančni prihodki iz deležev	2.000	0

se nadaljuje

nadaljevanje

	a) Finančni prihodki iz deležev v družbah v skupini		
	b) Finančni prihodki iz deležev v pridruženih družbah		
	c) Finančni prihodki iz deležev v drugih družbah		
	č) Finančni prihodki iz drugih naložb	2.000	
10.	Finančni prihodki iz danih posojil	0	0
	a) Finančni prihodki iz posojil, danih družbam v skupini		
	b) Finančni prihodki iz posojil, danih drugim		
11.	Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	0	0
	a) Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do družb v skupini		
	b) Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do drugih		
12.	Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb		
13.	Finančni odhodki iz finančnih obveznosti	5.749	2.680
	a) Finančni odhodki iz posojil, prejetih od družb v skupini		
	b) Finančni odhodki iz posojil, prejetih od bank	347	180
	c) Finančni odhodki iz izdanih obveznic		
	č) Finančni odhodki iz drugih finančnih obveznosti	5.402	2.500
14.	Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	1.000	500
	a) Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti do družb v skupini		
	b) Finančni odhodki iz obveznosti do dobaviteljev in meničnih obveznosti		
	c) Finančni odhodki iz drugih poslovnih obveznosti	1.000	500
15.	Drugi prihodki	0	0
16.	Drugi odhodki	0	0
17.	Davek iz dobička		
18.	Odloženi davki		
19.	Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	11832	20078

Vir: E-POS Group, d. o. o., Osnovni načrt finančnega prestrukturiranja (interno gradivo), 2010.

Priloga 3: Projekcija – izkaz denarnih tokov po različici II (posredna metoda) družbe E-POS Group, d. o. o.

(v EUR)		2010	2011
A.	Denarni tokovi pri poslovanju		
a)	Postavke izkaza poslovnega izida		
	Poslovni prihodki (razen za prevrednotenje) in finančni prihodki iz poslovnih terjatev	98.700	98.700
	Poslovni odhodki brez amortizacije (razen za prevredn.) in finančni odh. iz posl. obveznosti	- 82.196	- 75.410
	Davki iz dobička in drugi davki, ki niso zajeti v poslovnih odhodkih	-	-
		16.504	23.290
b)	Spremembe čistih obratnih sredstev (in časovnih razmejitev, rezervacij ter odloženih terjatev in obveznosti za davek) poslovnih postavk bilance stanja		
	Začetne manj končne poslovne terjatve	35.374	3.390
	Začetne manj končne aktivne časovne razmejitve	-	-
	Začetne manj končne odložene terjatve za davek	-	-
	Začetna manj končna sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo	-	-
	Začetne manj končne zaloge	-	-
	Končni manj začetni poslovni dolgovi	- 36.883	- 20.349
	Končne manj začetne pasivne časovne razmejitve in rezervacije		-
	Končne manj začetne odložene obveznosti za davek	-	-
		- 1.509	- 16.959
c)	Prebitek prejemkov pri poslovanju ali prebitek izdatkov pri poslovanju (a + b)	14.995	6.331

se nadaljuje

nadaljevanje

B.	<i>Denarni tokovi pri naložbenju</i>		
a)	Prejemki pri naložbenju		
	Prejemki od dobljenih obresti in deležev v dobičku, ki se nanašajo na naložbenje	2.000	-
	Prejemki od odtujitve neopredmetenih sredstev	-	-
	Prejemki od odtujitve opredmetenih osnovnih sredstev	-	-
	Prejemki od odtujitve naložbenih nepremičnin	-	-
	Prejemki od odtujitve dolgoročnih finančnih naložb	28.000	-
	Prejemki od odtujitve kratkoročnih finančnih naložb	-	-
		30.000	-
b)	Izdatki pri naložbenju		
	Izdatki za pridobitev neopredmetenih sredstev	-	-
	Izdatki za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev	-	-
	Izdatki za pridobitev naložbenih nepremičnin	-	-
	Izdatki za pridobitev dolgoročnih finančnih naložb	-	-
	Izdatki za pridobitev kratkoročnih finančnih naložb	-	-
c)	Prebitek prejemkov pri naložbenju ali prebitek izdatkov pri naložbenju (a + b)	30.000	-

se nadaljuje

nadaljevanje

C	Denarni tokovi pri financiranju		
a)	Prejemki pri financiranju		
	Prejemki od vplačanega kapitala		-
	Prejemki od povečanja dolgoročnih finančnih obveznosti	-	-
	Prejemki od povečanja kratkoročnih finančnih obveznosti	-	-
b)	Izdatki pri financiranju		
	Izdatki za dane obresti, ki se nanašajo na financiranje	- 5.749	- 2.680
	Izdatki za vračila kapitala	-	-
	Izdatki za odplačila dolgoročnih finančnih obveznosti	-	-
	Izdatki za odplačila kratkoročnih finančnih obveznosti	- 31.327	- 15.663
	Izdatki za izplačila dividend in drugih deležev v dobičku	-	-
		- 37.076	- 18.343
c)	Prebitek prejemkov pri financiranju ali prebitek izdatkov pri financiranju (a + b)	- 37.076	- 18.343
Č	Končno stanje denarnih sredstev	27.290	15.278
x)	Denarni izid v obdobju (seštevek prebitkov Ac, Bc in Cc)	7.919	- 12.012
y)	Začetno stanje denarnih sredstev	19.371	27.290

Vir: E-POS Group, d. o. o., Osnovni načrt finančnega prestrukturiranja (interno gradivo), 2010.

Priloga 4: Bilanca stanja in izkaz poslovnega izida družbe E-POS Group, d. o. o., za leti 2012 in 2011

Tabela 4.1: Obračunski izkaz bilance stanja v EUR za leto 2012, 2011

	2012	2011
SREDSTVA	392.965	88.082
A. DOLGOROČNA SREDSTVA	11.980	11.151
I. Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve	0	0
1. Neopredmetena sredstva	0	0
2. Dolgoročne aktivne časovne razmejitve	0	0
II. Opredmetena osnovna sredstva	2.578	1.749
III. Naložbene nepremičnine	0	0
IV. Dolgoročne finančne naložbe	9.402	9.402
1. Dolgoročne finančne naložbe, razen posojil	9.402	9.402
2. Dolgoročna posojila	0	0
V. Dolgoročne poslovne terjatve	0	0
VI. Odložene terjatve za davek	0	0
B. KRATKOROČNA SREDSTVA	380.985	76.931
I. Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo	0	0
II. Zaloge	0	0
III. Kratkoročne finančne naložbe	15.704	12.215
1. Kratkoročne finančne naložbe, razen posojil	15.704	12.215
2. Kratkoročna posojila	0	0
IV. Kratkoročne poslovne terjatve	364.322	61.229
V. Denarna sredstva	959	3.487
C. KRATKOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	0	0
Zabilančna sredstva	0	0
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	392.965	88.082
A. KAPITAL	335.963	26.138
I. Vpoklicani kapital	8.763	8.763
1. Osnovni kapital	8.763	8.763

2. Nvpoklicani kapital (kot odbitna postavka)	0	0
II. Kapitalske rezerve	3.952	3.952
III. Rezerve iz dobička	876	876
IV. Presežek iz prevrednotenja	0	0
V. Preneseni čisti poslovni izid (preneseni čisti dobiček/izguba)	12.547	5.607
VI. Čisti poslovni izid poslovnega leta (čisti dobiček/čista izguba poslovnega leta)	309.825	6.940
B. REZERVACIJE IN DOLGOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	0	0
1. Rezervacije	0	0
2. Dolgoročne pasivne časovne razmejitve	0	0
C. DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	0	0
I. Dolgoročne finančne obveznosti	0	0
II. Dolgoročne poslovne obveznosti	0	0
III. Odložene obveznosti za davek	0	0
Č. KRATKOROČNE OBVEZNOSTI	57.002	61.944
I. Obveznosti, vključene v skupine za odtujitev	0	0
II. Kratkoročne finančne obveznosti	0	3.698
III. Kratkoročne poslovne obveznosti	57.002	58.246
D. KRATKOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	0	0
Zabilančne obveznosti	0	0

Vir: E –POS Group d.o.o., Letno poročilo podjetja E –POS Group d.o.o., 2012; E –POS Group d.o.o., Letno poročilo podjetja E –POS Group d.o.o., 2011.

Tabela 4.2: Obračunski izkaz poslovnega izida v EUR za leto 2012, 2011

Podatki iz izkaza poslovnega izida v obdobju od 1.1. do 31.12.2012		Podatki so v EUR	
	2012	2011	
1. ČISTI PRIHODKI OD PRODAJE	85.526	119.733	
2. SPREMEMBA VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE	0	0	
3. USREDSTVENI LASTNI PROIZVODI IN LASTNE STORITVE	0	0	
4. DRUGI POSLOVNI PRIHODKI (s prevrednotovalnimi poslovnimi prihodki)	0	0	
5. Stroški blaga, materiala in storitev	27.726	53.408	
a) Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala ter stroški porabljenega materiala	342	4.824	
b) Stroški storitev	27.384	48.584	
6. Stroški dela	32.701	40.703	
a) Stroški plač	22.990	30.968	
b) Stroški pokojninskih zavarovanj	1.667	382	
c) Stroški drugih socialnih zavarovanj	2.034	4.604	
č) Drugi stroški dela	6.010	4.749	
7. Odpisi vrednosti	786	383	
a) Amortizacija	786	383	
8. Drugi poslovni odhodki	2.363	3.668	
9. Finančni prihodki iz deležev	2.566	113	
10. Finančni prihodki iz danih posojil	0	0	
11. Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	0	0	
12. Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb	0	0	
13. Finančni odhodki iz finančnih obveznosti	59	885	
14. Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	0	7.525	
15. DRUGI PRIHODKI	285.368	1.103	
16. DRUGI ODHODKI	0	7.437	
17. DAVEK IZ DOBIČKA	0	0	

18. ODLOŽENI DAVKI	0	0
19. ČISTI POSLOVNI IZID OBRAČUNSKEGA OBDOBJA (ČISTI DOBIČEK/IZGUBA OBRAČUNSKEGA OBDOBJA)	309.825	6.940
20. POVPREČNO ŠTEVILO ZAPOSLENCEV NA PODLAGI DELOVNIH UR V OBRAČUNSKEM OBDOBJU	1,00	2,00
21. PRENESENI ČISTI DOBIČEK/ČISTA IZGUBA	12.547	5.607
22. ZMANJŠANJE KAPITALSKIH REZERV	0	0
23. ZMANJŠANJE REZERV IZ DOBIČKA	0	0
24. POVEČANJE REZERV IZ DOBIČKA	0	0
25. BILANČNI DOBIČEK/IZGUBA	322.372	12.547

Vir: E –POS Group d.o.o., Letno poročilo podjetja E –POS Group d.o.o., 2012; E –POS Group d.o.o., Letno poročilo podjetja E –POS Group d.o.o., 2011.